Progressive Education Society's
Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous)
Shivajinagar, Pune-411005. Maharashtra.

VOLUME 11, ISSUE 10 **OCTOBER 2026**

MODLIB: E-Bulletin of Library & Information Centre

E-bulletin published by:
Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote, Principal, MCASC (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5.
Editor: Dr. Shantashree Sengupta, Librarian.
Editorial Assistant: Mrs. Sarika Sable, Clerk, Library.
E-mail: librarian@moderncollegepune.edu.in

'MODLIB' : E-Bulletin of Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5.

Frequency: Monthly

Mode of Publication: Online

Issue: October 2026

Disclaimer: The Publisher and Editorial Team of this Issue of Library E-Bulletin are not responsible for the views expressed in the Articles.

Table of Contents

Sr. No.	Topic	Page No.s
1	**Financial Assistance provided to Chief Minister's Drought Relief Fund by Business Administration Campus, Modern College, Pune-5**	**5 - 7**
2	**Principal Dr. Nivedita Ekbote being felicitated by Navdurga Award**	**8 - 10**
3	**Events conducted by National Service Scheme**	
	• *Parisar Swachhta Abhiyan & Inauguration of NSS 2026-27*	**12 - 14**
4	**Avishkar 2026-27 Zonal Level Competition**	**15 - 25**
5	**Institutional Social Responsibility (ISR) Activity**	**26 - 30**
6	**Navratri 2026 Celebrations**	
	• *Bhondala Cultural Program*	**31 - 35**
	• *Khande Navami Puja in Library & Information Centre, Career Katta, Department of Performing Arts & Department of Fashion Technology*	**36 - 46**
7	**Granthotsav 2026: Festival of Books organized by the Library & Information Centre**	**47 - 67**
8	**Events conducted by the Library during October 2026**	
	• *Mahatma Gandhi Jayanti & Lal Bahadur Shastri Jayanti*	**68 - 71**
	• *Dr. A.P.J. Abdul Kalam Jayanti*	**72 - 73**
	• *Maharshi Valmiki Jayanti*	**74 - 76**
	• *Indira Gandhi Punyatithi & Sardar Vallabhbhai Patel Jayanti*	**77 - 80**
9	**Activities under Institution Innovation Council**	
	• *Guest Lecture by Department of Computer Science*	**82 - 84**
10	**Activities conducted by Departments during October 2026**	
	• *One Day educational visit to Zoological Survey of India by the Department of Zoology*	**86 - 93**
	• *Taarka Shabdanganachya by the Department of Marathi*	**94 - 96**

Table of Contents

Sr. No.	Topic	Page No.s
	• *Basic English Communication Sessions conducted by the Department of English for House Keeping Staff and Security Personnel*	**97**
	• *Heritage Walk conducted by the Department of History*	**98 - 101**
	• *Inauguration of Poem Pieces in the Department of German*	**102 - 103**
11	**Participation of Staff members in Faculty Development Programme in Applied IKS at MSFDA, Pune**	**104 - 105**
12	**Report of the First term End Meeting of the Academic Year 2026-27**	**106 - 109**
13	**Felicitaion program of Dr. Rasika Date & Shri. Sunil Hatode on their superannuation**	**110 - 112**
14	**Modern Achievements**	
	• *Dr. Shantashree Sengupta being appointed as IQAC Coordinator; Dr. Sachin Sakate being appointed as Vice Principal (Faculty of Science) & Dr. Prabhakar Varade being appointed as Head, Department of Animation*	**114 - 115**
	• *Students achievements in SPPU Jallosh 2026*	**116 - 118**
	• *Congratulations to College Level Winners on their selection for the Zonal level Avishkar Competition*	**119 - 124**
	• *Prof. Aniket Adsul, Department of Geography*	**125**
	• *Department of Physical Education*	**126 - 128**
	• *Dr. Nilam Ingole, Department of English*	**129 - 130**
	• *Shravani Jadhav & Urvi Sutar, Alumni of Department of Fashion Technology*	**131**
	• *Swarupa Mulik, Alumni of Department of History*	**132**
15	**Newly added books & Books received in gratis in the Library**	**133**
16	**E-newspaper Clippings**	**134 - 145**
17	**Condolence Message: Late Vitthal kadam, Department of Physics**	**146**
18	**Upcoming events: November 2026**	**147**

Financial Assistance provided to Chief Minister's Drought Relief Fund

पुणे महानगरपालिकेच्या नगरसेविका डॉ. निवेदिता एकबोटे यांच्या पुणे येथील निवासस्थानी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी भेट दिली. यावेळी एकबोटे कुटुंबियांनी केलेल्या स्वागत आणि आदरातिथ्याबद्दल त्यांनी आभार मानले. तसेच, याप्रसंगी प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉर्डन कॉलेज ऑफ आर्ट्स, सायन्स अँड कॉमर्स-बिझनेस अॅडमिनिस्ट्रेशन कॅम्पस यांच्यावतीने डॉ. निवेदिता एकबोटे यांचे वडील डॉ. गजानन एकबोटे आणि मातोश्री डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांच्या मदतीसाठी मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीमध्ये रु.११,००,००० देणगीचा धनादेश सुपूर्द केला. त्यांच्या या सामाजिक दायित्वाबद्दल मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी त्यांचे आभार मानले.

Financial Assistance provided to Chief Minister's Drought Relief Fund

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न कॉलेजच्या माध्यमातून पुणे शिक्षक व पदवीधर मतदार संघासाठी सर्वाधिक मतदान नोंदणी झाली आहे. भारतीय जनता पक्षाने नोंदणी प्रक्रियेची जबाबदारी भाजपच्या नगरसेविका आणि मॉडर्न कॉलेजच्या प्राचार्या डॉ निवेदिता एकबोटे यांच्या सोपवली होती.

प्रभात

दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांच्या मदतीसाठी 'मॉडर्न'चा पुढाकार

डॉ. निवेदिता एकबोटे यांच्या हस्ते मुख्यमंत्र्यांकडे धनादेश सुपूर्द

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १५ - दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांच्या मदतीसाठी सामाजिक बांधिलकी जपत प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न कॉलेज ऑफ आर्ट्स, सायन्स अँड कॉमर्सच्या बिझनेस अॅडमिनिस्ट्रेशन कॅम्पसतर्फे मुख्यमंत्री सहायता निधीस ११ लाख रुपयांची मदत देण्यात आली.

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे यांच्या निवासस्थानी सदिच्छा भेट दिली. याप्रसंगी डॉ. गजानन एकबोटे, सहकार्यवाह डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे आणि मॉडर्न महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. निवेदिता एकबोटे यांच्या हस्ते ११ लाख रुपयांचा धनादेश मुख्यमंत्र्यांकडे सुपूर्द करण्यात आला.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीने शिक्षणाबरोबरच सामाजिक उत्तरदायित्वाची परंपरा सातत्याने जपली आहे. शिक्षण हे केवळ ज्ञानदानापुरते मर्यादित न राहता समाजातील गरजू आणि संकटग्रस्त घटकांच्या मदतीसाठी पुढे आले पाहिजे, ही संस्थेची भूमिका राहिली आहे. याप्रसंगी डॉ. गजानन एकबोटे म्हणाले, शेतकरी हा आपल्या देशाचा अन्नदाता आहे. त्यांच्यावर संकट आले असताना समाजाने संवेदनशीलतेने शेतकऱ्यांच्या पाठीशी उभे राहणे अत्यंत आवश्यक आहे. आमच्या संस्थेकडून दिलेली ही मदत छोटी असली, तरी त्यामागील भावना मोठी आहे. प्राचार्या डॉ. निवेदिता एकबोटे म्हणाल्या, समाजाप्रती असलेली जबाबदारी ओळखून गरजूंच्या मदतीसाठी पुढाकार घेणे, हाच खऱ्या अर्थाने शिक्षणाचा संस्कार आहे. दुष्काळग्रस्त शेतकरी कुटुंबांना या माध्यमातून काही प्रमाणात दिलासा मिळावा, हीच आमची प्रामाणिक भावना आहे. दरम्यान, संस्थेच्या या दातृत्वाबद्दल मुख्यमंत्र्यांनी एक्स पोस्टद्वारे एकबोटे कुटुंबीयांचे आदरातिथ्य आणि सामाजिक दायित्वाबद्दल विशेष आभार मानले.

Pune City Edition
Oct 16, 2026 Page No. 5
Powered by: epaper.com

Financial Assistance provided to Chief Minister's Drought Relief Fund

राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी बुधवारी प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष गजानन एकबोटे यांची व एकबोटे कुटुंबाची त्यांच्या राहत्या घरी जाऊन भेट घेतली. पुणे शिक्षक व पदवीधर निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर विविध कार्यक्रमाच्या निमित्ताने फडणवीस पुणे दौऱ्यावर होते. पुण्यातील सर्व कार्यक्रम संपवून फडणवीस यांनी एकबोटे कुटुंबाची भेट घेतली.यावेळी राज्याचे उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील व भाजपचे नेते राजेश पांडे यांच्यासह पदवीधरच्या उमेदवार स्मिता जाधव तसेच शिक्षक उमेदवार कौस्तुभ गावडे आदी यावेळी उपस्थित होते.

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या प्रमुख उपस्थितीत पुण्यात शिक्षक व पदवीधर निवडणुकीसाठी प्रचाराचा नियोजित कार्यक्रम पार पडला. तसेच जे. डब्ल्यू मैरियट हॉटेलमध्ये प्रमुख संस्थांचालक व संघटनांची बैठक घेण्यात आली.त्यास फडणवीस यांनी संबोधित केले.प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष गजानन एकबोटे यांनाही या बैठकीस निमंत्रित करण्यात आले होते. परंतु ,काही कारणास्तव डॉ. एकबोटे या बैठकीस जाऊ शकले नाही. त्यामुळे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी स्वत: एकबोटे यांच्या घरी जाऊन त्यांची व त्यांच्या कुटुंबियांची भेट घेतली. यावेळी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परीषदेच्या सदस्या डॉ ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी मुख्यमंत्री फडणवीस यांचे स्वागत केले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न कॉलेजच्या माध्यमातून पुणे शिक्षक व पदवीधर मतदार संघासाठी सर्वाधिक मतदान नोंदणी झाली आहे. भारतीय जनता पक्षाने नोंदणी प्रक्रियेची जबाबदारी भाजपच्या नगरसेविका आणि मॉडर्न कॉलेजच्या प्राचार्या डॉ निवेदिता एकबोटे यांच्या सोपवली होती. सुमारे महिना दीड महिन्यात मॉडर्न कॉलेजच्या माध्यमातून सर्वाधिक मतदारांची नावे नोंदवली गेली. त्यामुळे पुण्यातून पदवीधर निवडणुकीत विजय होण्यासाठी लागणारी मते मॉडर्न कॉलेजच्या माध्यमातून भारतीय जनता पक्षाच्या अधिकृत उमेदवार स्मिता जाधव यांना मिळणार असल्याचे बोलले जात आहे.

डॉ. एकबोटे यांनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या पदवीधर निवडणकीवर नेहमीच आपला दबदबा ठेवला आहे. एकबोटे यांच्या पॅनलचे सर्वाधिक उमेदवार विद्यापीठाच्या अधिसभेवर निवडून गेले आहेत.त्यातच चंद्रकांत पाटील यांनी सुमारे दोन महिन्यापूर्वी पदवीधर व शिक्षक निवडणुकीसाठी पुण्यातील विविध संस्थांच्या प्रतिनिधींची बैठक मॉडर्न कॉलेजमध्ये घेतली होती.त्यात सर्वाधिक चांगले काम मॉडर्न कॉलेजच्या माध्यमातून झाले.

Heartiest Congratulations
Respected Principal Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote

Progressive Education Society's

Modern College of Arts, Science and Commerce

(An Empowered Autonomous College)

Shivajinagar, Pune-5.

Heartiest Congratulations!

to

Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote

Principal

on being conferred the prestigious

NAVDURGA AWARD

Your visionary leadership, exceptional contribution to education and society, and unwavering commitment to empowerment and excellence continue to inspire us all.

May you continue to shine and achieve greater heights!

With warmest regards and best wishes from

All the Teaching and Non-Teaching Staff, Students and all Stakeholders

Heartiest Congratulations
Respected Principal Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote

लोकमत

विविध क्षेत्रांत उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या महिलांचा 'नवदुर्गा पुरस्काराने' गौरव

लोकमत सखी, आशापुरा माता मंदिर यांचा संयुक्त उपक्रम; अभिनेत्री अमृता खानविलकर यांची उपस्थिती

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक, कला, क्रीडा, साहित्य, उद्योग, आरोग्य, प्रशासकीय आणि शैक्षणिक क्षेत्रांत आपल्या कार्याचा ठसा उमटविणाऱ्या कर्तृत्ववान महिलांचा 'नवदुर्गा पुरस्कार' देऊन गौरव करण्यात येणार आहे.

लोकमत सखी आणि आशापुरा माता मंदिर-गंगाधाम यांच्या संयुक्त विद्यमाने शुक्रवार, १६ ऑक्टोबर रोजी सायंकाळी ७ वाजता या पुरस्कार सोहळ्याचे आयोजन करण्यात आले आहे. गंगाधाम येथील आशापुरा माता मंदिरात हा सोहळा होणार आहे.

महिलांचे कर्तृत्व, जिद्द आणि समाजासाठीचे योगदान अधोरेखित करणारा हा सोहळा विविध क्षेत्रांत कार्यरत महिलांसाठी प्रेरणादायी ठरणार आहे. महिलांच्या यशाचा गौरव करण्याबरोबरच त्यांच्या कार्यातून नव्या पिढीला प्रेरणा मिळावी, हा या पुरस्कार सोहळ्यामागील महत्त्वाचा हेतू आहे.

"आशापुरा माता मंदिर ट्रस्ट आणि लोकमत यांच्या वतीने दिला जाणारा नवदुर्गा पुरस्कार हा महिलांच्या कर्तृत्वाचा सन्मान आहे. समाजातील विविध क्षेत्रांत उल्लेखनीय काम करणाऱ्या महिलांना प्रोत्साहन देणे आणि त्यांच्या कार्याची दखल घेणे, हा या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश आहे. महिलांच्या योगदानाचा गौरव केल्याने त्यांना अधिक जोमाने काम करण्याची प्रेरणा मिळते.

विजय भंडारी,
ट्रस्टी, आशापुरा माता मंदिर

लोकमत सखी

16 ऑक्टोबर 2026
सायंकाळी 7 वाजता
आशापुरा माता मंदिर, गंगाधाम चौक, बिबवेवाडी, पुणे.

अमृता खानविलकर

मेधा सामंत

वर्षा लड्ढा

आंचल दलाल

शमा भाटे

सक्षणा सलगर

अरुंधती महाडिक

सावनी शेंडे

निवेदिता एकबोटे

रंजना बाजी

शुभांगी दळवी

कामाक्षी बर्वे

अनुजा पाटील

डॉ. ज्योती शिंदे

सुनीती सु. र.

गंधाली देसाई

Hello Pune
Page No. 8 Oct 14, 2026
Powered by: erelego.com

Heartiest Congratulations

Respected Principal Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote

लोकमत

LOKMAT TIMES PUNE

लोकमत

माँ आशापुरा चॅरिटेबल ट्रस्ट, पुणे

Powered-by लोकमत

विशेष सहयोग लोकमत सखी

यशस्वी नवदुर्गा सन्मान 2026

यशस्वी नवदुर्गा सन्मान 2026 च्या सन्मानार्थी ..!

सन्मानार्थी — विशेष अतिथी — पुरस्कारार्थी

अमृता खानविलकर

डॉ. मेधा पुरव - सामंत

आंचल दलाल

वर्षा लड्ढा

शमा भाटे

अरुंधती महाडिक

सावनी शेंडे

निवेदिता एकबोटे

सक्षणा सलगर

रंजना बाजी

शुभांगी दळवी

कामाक्षी बर्वे

अनुजा पाटील

डॉ. ज्योती शिंदे

सुनीती सु. र.

वंदना मुळे

गंधाली देसाई

शुक्रवार, दि. 16 ऑक्टोबर 2026 । वेळ : सायंकाळी 7.00 वा.
स्थळ : आशापुरा माता मंदिर, गंगाधाम चौक, बिबवेवाडी, पुणे.

Hello Pune
Page No. 8 Oct 16, 2026
Powered by: erelego.com

Events Conducted by National Service Scheme (NSS) in October 2026

परिसर स्वच्छता अभियान आणि एन. एस. एस. (२०२६-२७) उद्घाटन १.१०.२०२६

गुरुवार दिनांक १/१०/२०२६ रोजी सकाळी ११ वाजता परिसर स्वच्छता अभियान आणि एन. एस. एस. [२०२६-२७] उद्घाटन या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन कनिष्ठ महाविद्यालयाचे आदरणीय उपप्राचार्य प्रा.श्री. दिलीप खंडाळे सर यांनी केले. यावेळी उपप्राचार्य प्रा.श्री.दिलीप खंडाळे सर यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच यावेळी महात्मा गांधी जयंतीचे औचित्य साधून विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयात परिसर स्वच्छता कार्यक्रमात सहभाग नोंदविला. यावेळी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी प्रा.श्री. विठ्ठल देवढे व प्रा.डॉ. वैशाली आहेर व राष्ट्रीय सेवा योजनेचे ७५ स्वयंसेवक उपस्थित होते.

परिसर स्वच्छता अभियान आणि एन. एस. एस. (२०२६-२७) उद्घाटन १.१०.२०२६

परिसर स्वच्छता अभियान आणि एन. एस. एस. (२०२६-२७) उद्घाटन १.१०.२०२६

AVISHKAR 2026 Zonal Level

AVISHKAR 2026 Zonal Level

मॉडर्न महाविद्यालयात विभागीय स्तरावरील 'आविष्कार' संशोधन स्पर्धेचे उद्घाटन उत्साहात संपन्न

विद्यार्थ्यांच्या नावीन्यपूर्ण कल्पनांना सामाजिक परिणामांची जोड आवश्यक – मान्यवरांचे प्रतिपादन

पुणे, दि. १५ ऑक्टोबर २०२६ : प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त), शिवाजीनगर, पुणे येथे विद्यार्थ्यांच्या संशोधनवृत्तीला प्रोत्साहन देणाऱ्या 'आविष्कार' या झोनल पातळीवरील संशोधन स्पर्धेचे उद्घाटन उत्साहात संपन्न झाले. या स्पर्धेत विविध शाखांतील विद्यार्थ्यांनी मोठ्या संख्येने सहभाग घेतला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. निवेदिता एकबोटे होत्या. विद्यार्थ्यांनी स्वतःच्या नावीन्यपूर्ण कल्पनांवर आधारित प्रकल्प विकसित करावेत. केवळ कल्पना मांडणे पुरेसे नसून त्या प्रकल्पाचा समाजावर कोणता सकारात्मक परिणाम होईल, याचाही विचार करणे आवश्यक आहे. विद्यार्थ्यांनी उत्साहाने आणि आनंदाने संशोधनकार्य करावे, तसेच नवनवीन संकल्पनांच्या माध्यमातून समाजोपयोगी संशोधनाला चालना द्यावी, असे आवाहन त्यांनी केले. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे IQAC समन्वयक विनायक जोशी यांनी विद्यार्थ्यांच्या संशोधनातील सामाजिक परिणामांचे महत्त्व अधोरेखित केले. समाजाच्या गरजा लक्षात घेऊन तयार केलेल्या प्रकल्पांचे विशेष कौतुक होते, असे त्यांनी सांगितले. मागील वर्षी प्रथमच विभागून 'सर्वपल्ली राधाकृष्णन सुवर्णपदक' मिळाल्याचा उल्लेख करत त्यांनी मधुमेहाच्या रुग्णांच्या जखमा भरून येण्यासंदर्भातील संशोधनकार्याचे उदाहरण दिले. तसेच अटल इनोव्हेशन उपक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या पुरस्कारातून पुढे स्टार्टअप सुरू झाल्याचे सांगितले. 'आविष्कार'सारख्या स्पर्धांमधून भविष्यातील उत्तम संशोधक घडतील, असा विश्वासही त्यांनी व्यक्त केला.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिल सदस्य आणि मॉडर्न महाविद्यालयाच्या महाविद्यालयीन समिती अध्यक्षा मा.प्रा.डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी आपल्या भाषणात 'आविष्कार' ही संकल्पना सर्व शाखांतील विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाची असल्याचे नमूद केले. विद्यार्थ्यांनी आपण करीत असलेल्या संशोधनाचा समाजाला कसा उपयोग होईल, याचा विचार करावा. देशासमोरील दुष्काळासारख्या समस्यांवर उपाय शोधणे आणि गरजू घटकांसाठी उपयुक्त संशोधन करणे ही विद्यार्थ्यांची महत्त्वाची जबाबदारी आहे. आजची विद्यार्थी पिढी ही उद्याचे राष्ट्र घडवणारी पिढी असल्याने तिच्या कल्पकतेला सामाजिक जाणिवांची जोड मिळणे आवश्यक आहे, असे त्यांनी स्पष्ट केले.

महाविद्यालयात आयोजित या स्पर्धेत शाश्वत शेती, फिनटेक तंत्रज्ञानातील नावीन्यपूर्ण संकल्पना, UPI पेमेंट, डिजिटल रुपया यांसारख्या विषयांसह महाविद्यालयीन स्तरावर मराठी भाषा, भूगोल, मानसशास्त्र आणि राज्यशास्त्र अशा विविध विषयांवर विद्यार्थ्यांनी आपल्या संशोधन कल्पना सादर केल्या. विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांसाठी विभागीय स्तरावरील स्पर्धेच्या आयोजनाच्या दृष्टीनेही या उपक्रमाला विशेष महत्त्व होते.

आविष्कार स्पर्धेच्या समन्वयक डॉ. शिल्पा मुजुमदार यांनी कार्यक्रमाचे स्वागत आणि प्रास्ताविक केले. संस्थेचे सचिव प्रा. शामकांत देशमुख, विविध शाखांचे उपप्राचार्य, परीक्षक, ग्रंथपाल आणि आयक्यूएसी समन्वयक डॉ. शांतश्री सेनगुप्ता यावेळी उपस्थित होते. विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधन, नवकल्पना आणि उद्योजकतेची आवड निर्माण करण्यासाठी 'आविष्कार' स्पर्धा महत्त्वपूर्ण ठरणार आहे. विद्यार्थ्यांच्या उत्स्फूर्त सहभागामुळे कार्यक्रमाला विशेष रंगत आली.

AVISHKAR 2026 Zonal Level

AVISHKAR 2026 Zonal Level

AVISHKAR 2026 Zonal Level

AVISHKAR 2026 Zonal Level

AVISHKAR 2026 Zonal Level

AVISHKAR 2026 Zonal Level

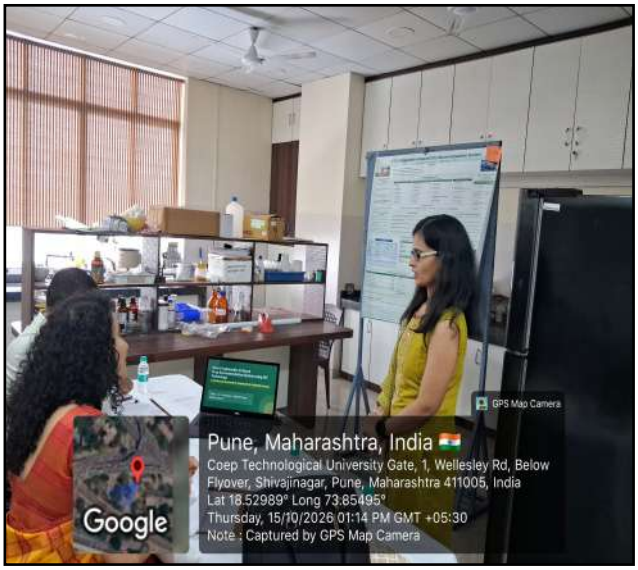

AVISHKAR 2026 Zonal Level

AVISHKAR 2026 Zonal Level

AVISHKAR 2026 Zonal Level

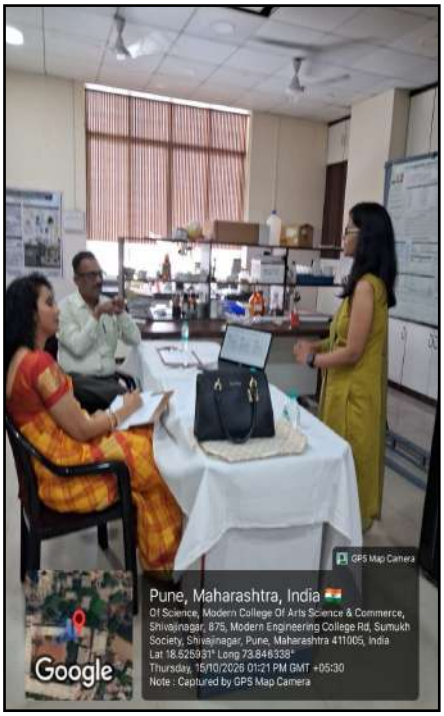

Institutional Social Responsibility (ISR) Activity

Report On Scholarship Certificate Distribution Programme by Emcure Pharmaceuticals Limited

Organized in Collaboration with: Institutional Social Responsibility (ISR) Committee and Emcure Pharmaceuticals Limited

The Institutional Social Responsibility (ISR) Committee of P.E. Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune – 5, in collaboration with Emcure Pharmaceuticals Limited, organized scholarship certificate distribution program to selected students on Wednesday 28 October 2026.

Under the able guidance, inspiring leadership and motivation of respected Principal Madam Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote, the initiative was undertaken with the objective of providing financial assistance to meritorious and deserving students so that financial constraints do not become a barrier to their higher education. The scholarship initiative reflects the commitment of Emcure Pharmaceuticals towards supporting students and contributing to their educational and professional development. The programme was graced by Dr. Major Vishal Karad- Vice President HR; Gennova Biopharmaceuticals Ltd as the Guest of Honour, along with representatives of Emcure Pharmaceuticals, college authorities, faculty members, ISR Committee members, and selected scholarship beneficiaries.

The programme aimed to recognize and felicitate deserving students selected for scholarship assistance through Emcure Pharmaceuticals. This initiative reflects the commitment of Emcure Pharmaceuticals towards educational development, student welfare, and Corporate Social Responsibility (CSR).

Background of the Scholarship Initiative

As part of this initiative, scholarship interviews were conducted on 1 September 2026, during which 150 students appeared before the interview panel from Emcure Pharmaceuticals.

The interview process provided an opportunity for students to present their academic achievements, educational aspirations, and financial requirements. Following the selection process, deserving students were shortlisted for scholarship assistance. The certificate distribution programme was organized to formally recognize the selected students and appreciate their efforts and aspirations.

Dignitaries Present from Emcure Pharmaceuticals:

The program was graced by the presence of the following distinguished representatives from Emcure Pharmaceuticals:

1. Dr. Major Vishal Karad- Vice President HR; Gennova Biopharmaceuticals Ltd.
2. Dr. Umesh Khandelwal – Principal Scientist
3. Mr. Girish Ghanawat – Senior Manager, CSR
4. Mr. Koustab Yendre – Executive, Emcure Pharmaceuticals

Institutional Social Responsibility (ISR) Activity

The presence of these distinguished representatives highlighted the organization's commitment to supporting students and promoting educational opportunities.

Proceedings of the Program

The program commenced with a warm welcome to the dignitaries, the Principal, faculty members, members of the ISR Committee, and the selected students by Dr. Priyanka Dutta Saha, Coordinator, ISR Committee. The significance of the Emcure Pharmaceuticals scholarship initiative was highlighted, emphasizing the importance of financial assistance in ensuring that economic difficulties do not hinder students from pursuing higher education.

The introductory speech was delivered by Dr. Shubhangi Puranik, Vice-Principal (PG-Section), SDO and Chairperson, ISR committee. She explained the importance and role of ISR committee in assisting and helping financially challenged students of our college. Respected Madam Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote addressed the gathering and appreciated the collaborative efforts of Emcure Pharmaceuticals and the ISR Committee in creating meaningful educational opportunities for students. This was followed by an address by Dr. Major Vishal Karad who shared his thoughts on the importance of education, student development, and corporate social responsibility. Their interaction encouraged students to remain focused on their academic goals and make the best use of the opportunities provided to them.

Scholarship Certificate Distribution

The highlight of the program was the distribution of scholarship certificates to the selected students by the dignitaries from Emcure Pharmaceuticals and the college Principal. The selected students received their certificates with great enthusiasm and happiness. The occasion was a moment of pride and encouragement for the beneficiaries, their families, and the institution. The students were motivated to utilize the scholarship assistance effectively, maintain their academic performance, and work towards achieving their career aspirations.

The Institutional Social Responsibility (ISR) Committee played a significant role in facilitating the scholarship initiative. The committee coordinated with Emcure Pharmaceuticals, communicated with students, facilitated the interview process, and made arrangements for the certificate distribution program. The initiative demonstrates the importance of collaboration between educational institutions and corporate organizations in addressing the financial challenges faced by students.

Vote of Thanks and conclusion

The program concluded with a formal vote of thanks by Dr. Priyanka Dutta Saha, Coordinator, ISR committee. Sincere gratitude was expressed to Emcure Pharmaceuticals for its generous support and commitment towards student welfare. Special appreciation was extended to Dr. Major Vioshal Karad, Dr. Umesh Khandelwal, Mr. Girish Ganawat, and Mr. Koustab Dhekane for their valuable contribution to the scholarship initiative.

The college Principal, management, ISR Committee members, faculty members, and supporting staff were also acknowledged for their guidance, cooperation, and efforts in making

Institutional Social Responsibility (ISR) Activity

the program successful. The selected students were congratulated and encouraged to make the best use of the scholarship opportunity.

The Emcure Pharmaceuticals Scholarship Certificate Distribution Program was a meaningful initiative towards promoting educational inclusion and supporting deserving students. It provided recognition to the selected beneficiaries while strengthening the relationship between the corporate sector and educational institutions. The collaboration between Emcure Pharmaceuticals and the ISR Committee of Modern College reflects how corporate social responsibility can create a positive impact on students' lives. The program concluded on a positive and encouraging note, with appreciation for all those who contributed to its successful organization.

Institutional Social Responsibility (ISR) Activity

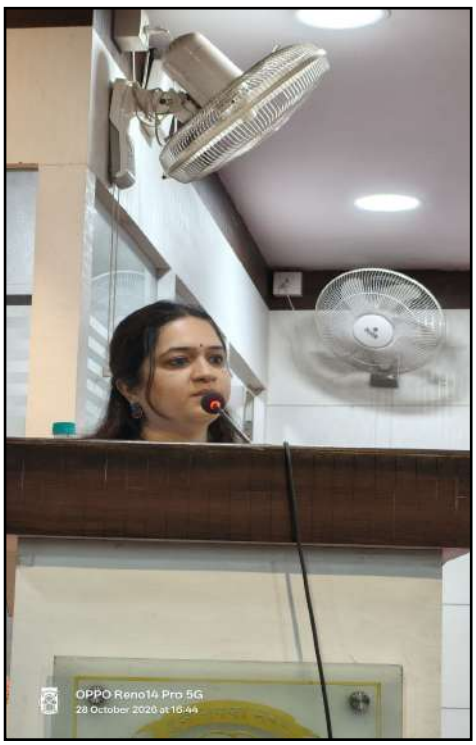

Institutional Social Responsibility (ISR) Activity

नवरात्रोत्सव विशेष – भोंडला २०२६

नवरात्रोत्सव विशेष – भोंडला २०२६

Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce, Shivajinagar, Pune, joy fully celebrated Bhondla on 16th October 2026, under the esteemed guidance of our Respected Principal, Prof. Dr. Nivedita Ekbote Madam.

The event was excellently organised, creating a beautiful atmosphere filled with devotion, tradition, joy and togetherness. The magnificent idol of Tuljabhavani Maa was truly divine and the centre of attraction. The programme began on a spiritual note with Ganpati Stotra and Shree Suktam, followed by the auspicious Shree Durga Aarti, seeking the blessings of the Divine Mother.

All the teaching and non-teaching lady staff members participated enthusiastically and enjoyed the traditional Bhondla celebrations immensely. The delightful arrangements, especially the delicious snacks, added to the warmth and happiness of the gathering.

A heartfelt appreciation to everyone who contributed to making this celebration so memorable, harmonious and beautifully organised!

Celebrating our culture, strengthening our bonds, and cherishing the spirit of togetherness!

नवरात्रोत्सव विशेष – भोंडला २०२६

नवरात्रोत्सव विशेष – भोंडला २०२६

नवरात्रोत्सव विशेष – भोंडला २०२६

Library and Information Centre: Khande Navami Puja 19.10.2026

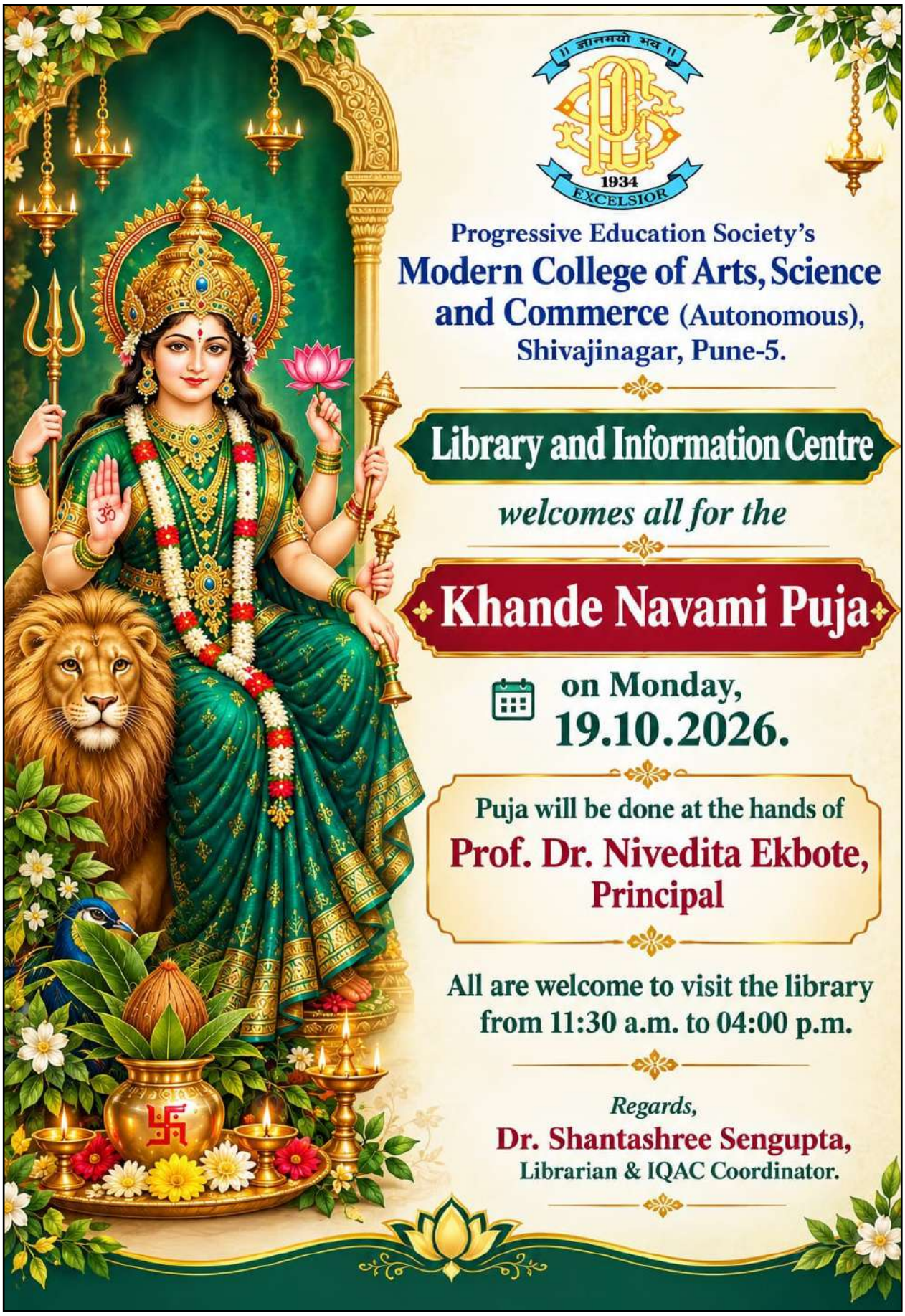

Library and Information Centre: Khande Navami Puja 19.10.2026

Library and Information Centre: Khande Navami Puja 19.10.2026

Library and Information Centre: Khande Navami Puja 19.10.2026

Library and Information Centre: Khande Navami Puja 19.10.2026

Library and Information Centre: Khande Navami Puja 19.10.2026

Library and Information Centre: Khande Navami Puja 19.10.2026

Career Katta: Khande Navami Puja 19.10.2026

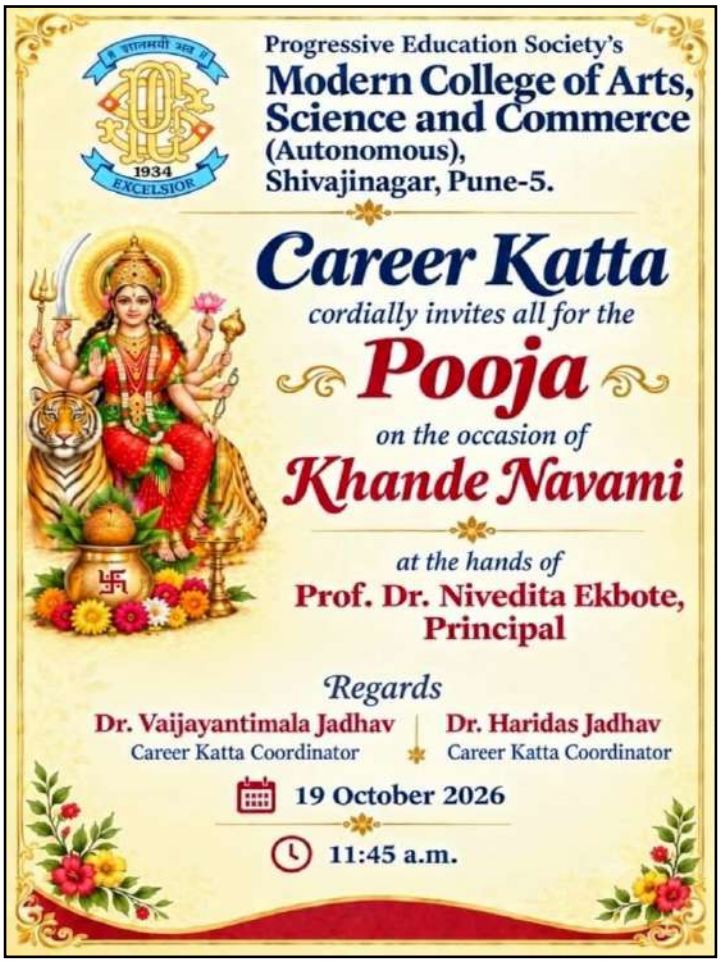

Department of Performing Arts: Khande Navami Puja 19.10.2026

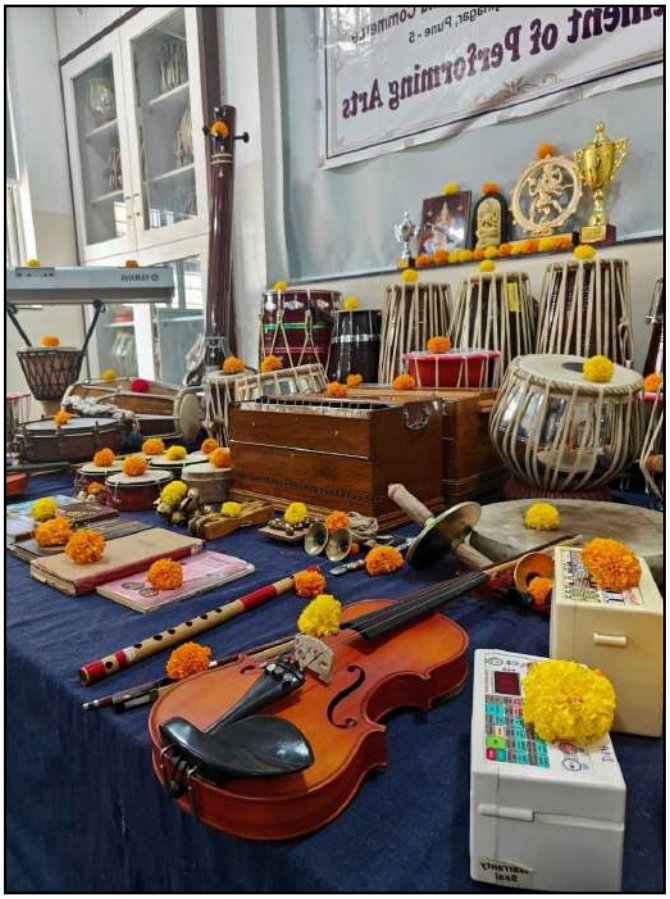

Department of Performing Arts: Khande Navami Puja 19.10.2026

वाद्यपूजन | A Celebration of Music, Tradition & Gratitude!

On the auspicious occasion of Khande Navami, the Department of Performing Arts (DPA), Modern College, Pune, celebrated the traditional Vaadya Pooja with devotion, enthusiasm and musical offerings. For a musician, an instrument is much more than a means of producing sound. It is a companion in the journey of Sadhana, a medium of artistic expression and a bridge between discipline and creativity. Today's celebration was an occasion to express our reverence and gratitude towards the instruments that enrich our musical lives, and to reaffirm our commitment to the pursuit of Naad and Sangeet. The occasion beautifully brought together tradition, devotion and the joy of making music! May Goddess Saraswati continue to bless our musical endeavours with inspiration, creativity and wisdom!

सूर, लय आणि नाद यांची साधना अखंड सुरू राहो!

Dr. Pushkar Lele
Head,
Department of Performing Arts

Department of Fashion Technology: Khande Navami Puja 19.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

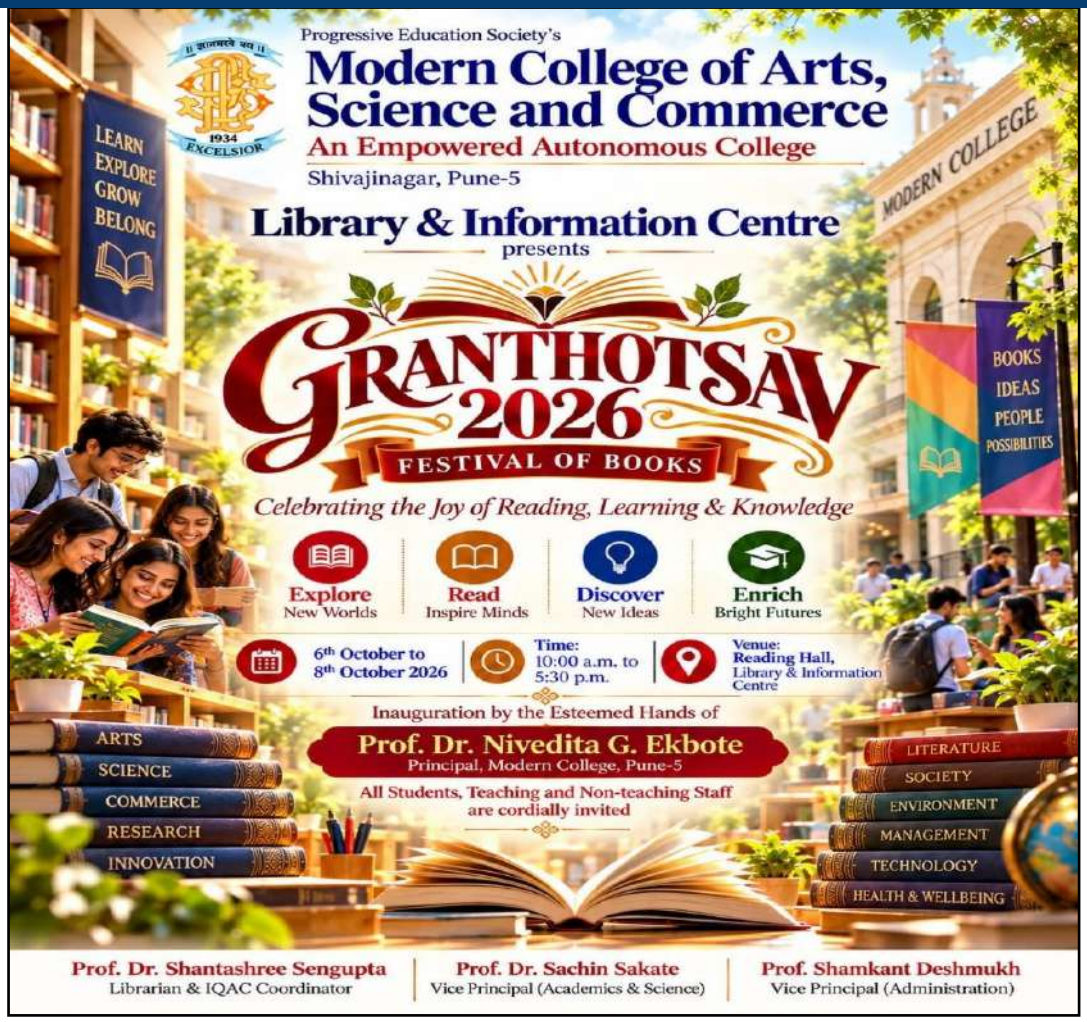

The Library and Information Centre of Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune, successfully organised **Granthotsav 2026 – Festival of Books** from **6th to 8th October 2026**. The three-day event began on an inspiring note with the inauguration of the Book Exhibition by the Principal, **Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote**.

On the occasion, the Principal shared her valuable thoughts on the importance of books and reading, emphasising their continued relevance in the age of Social Media and Artificial Intelligence (AI). The exhibition received an overwhelming response from students and faculty members, reflecting their enthusiasm for books and learning. A wide variety of books was displayed by participating publishers, book suppliers and distributors, providing readers with an opportunity to explore diverse subjects and discover new areas of interest.

The enthusiastic participation of students, teaching and non-teaching staff made the event a memorable celebration of reading and learning. The programme was made successful with the constant encouragement and guidance of the Principal, support of the Vice Principals and cooperation of all staff members, students and participating book vendors.

Granthotsav 2026 reaffirmed the importance of cultivating reading habits and promoting a love for books among students, reminding us that the joy of reading continues to inspire minds even in the digital age.

Granthotsav 2026 – Celebrating Books, Inspiring Minds, Enriching Lives!

Dr. Shantashree Sengupta
Librarian & IQAC Coordinator
Modern College, Shivajinagar, Pune-5.

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

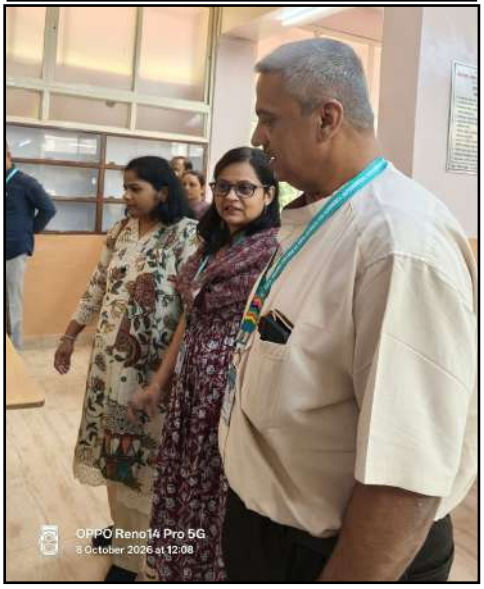

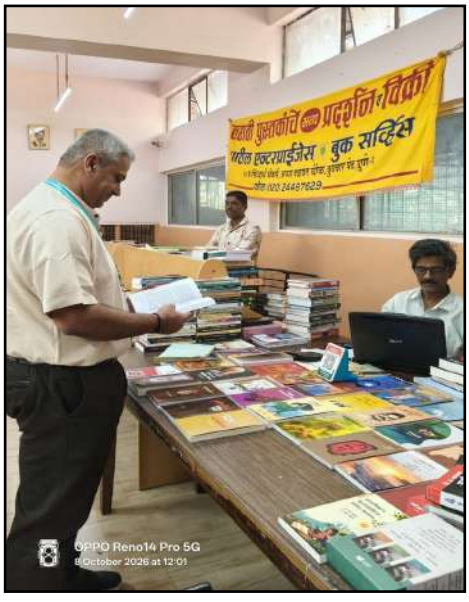

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

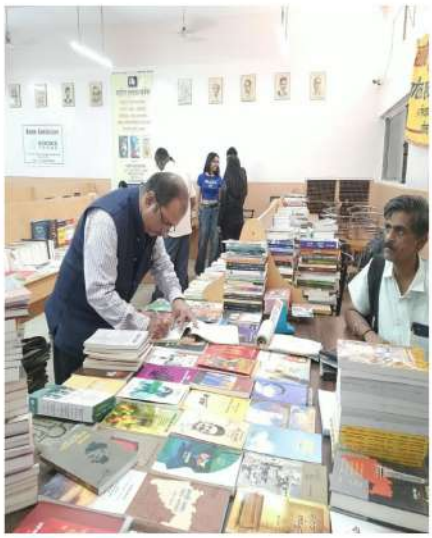

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

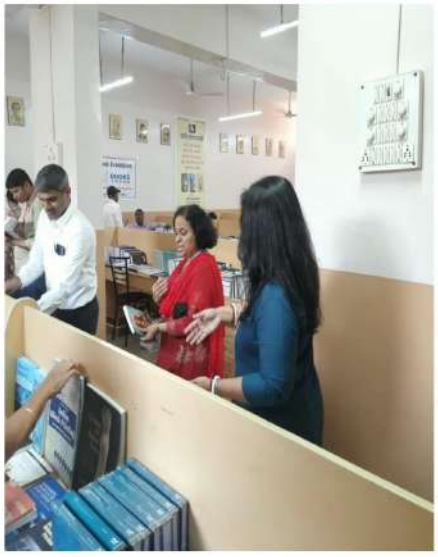
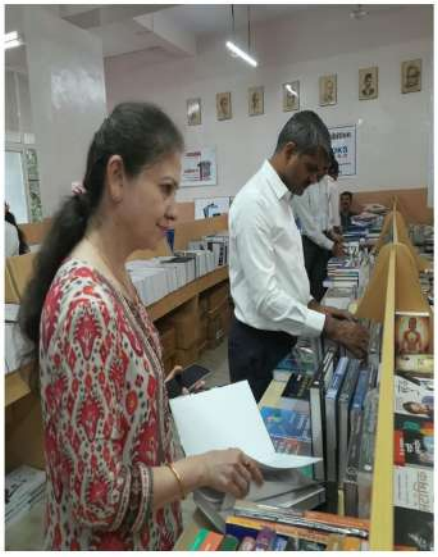

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

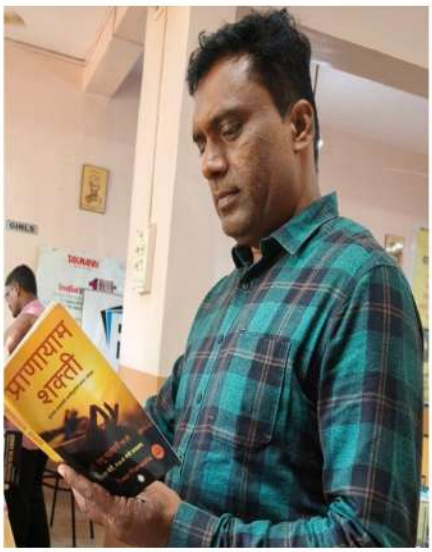

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

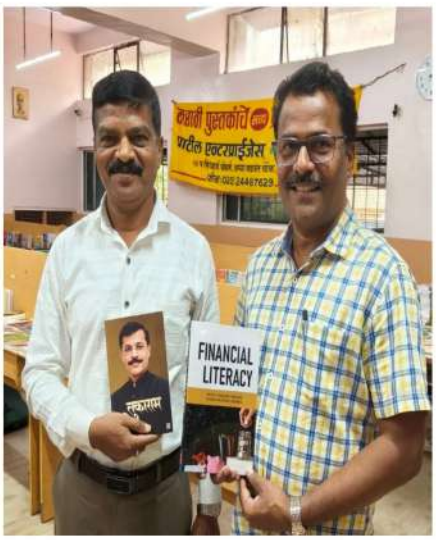

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Granthotsav 2026: Festival of Books 6.10.2026 to 8.10.2026

Events conducted by Library during October 2026

1. Mahatma Gandhi Jayanti and Lal Bahadur Shastri Jayanti: 2nd October 2026

The Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated the Birth Anniversaries of the Father of the Nation Mahatma Gandhiji and 2nd Prime Minister of India Lal Bahadur Shastriji. The event was organised under the guidance of Respected Principal Dr. Nivedita Ekbote Madam.

Principal Dr. Nivedita Ekbote Madam excellently expressed her views on the life and great work done by Mahatma Gandhiji and Lal Bahadur Shastriji. Principal Madam also explained what all we can learn from the lives of the two great personalities.

The NSS Volunteers did Shram Daan also on the occasion of Mahatma Gandhi Jayanti.

We are thankful to the teachers and library staff members who were present for the program.

Regards,
Dr. Shantashree Sengupta,
Librarian,
Modern College, Pune-5.

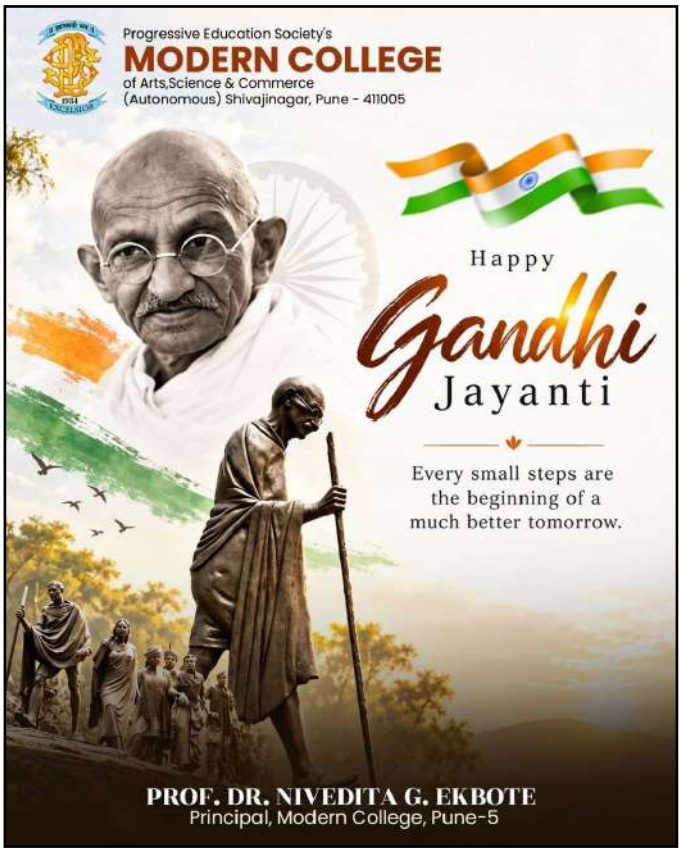

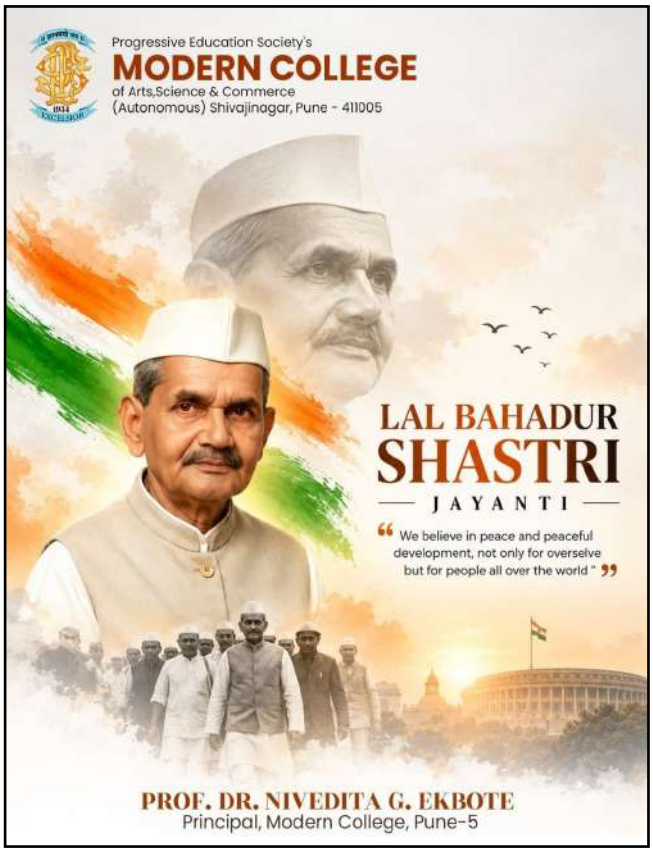

Events conducted by Library during October 2026

महात्मा गांधी

(दि.२ ऑक्टोबर, १८६९ - ३० जानेवारी, १९४८)

(अल्प परिचय)

मोहनदास करमचंद गांधी यांचा जन्म गुजरातमधील पोरबंदर येथे एका सुसंस्कृत व प्रतिष्ठित कुटुंबात झाला. सन १८८५ मध्ये त्यांच्या वडीलांचे निधन झाले. गांधीजींना बॅरिस्टर होण्याकरिता इंग्लंडला पाठवावे असे त्यांच्या वडीलबंधूंनी ठरविले. सन १८८८ मध्ये ते इंग्लंडला गेले. तेथे सन १८९१ मध्ये बॅरिस्टर झाले. तत्पूर्वी लंडनची मॅट्रिक परीक्षाही ते उत्तीर्ण झालेच होते. पोरबंदराच्या व्यापाऱ्याने एका वर्षाच्या कराराने सन १८९३ मध्ये त्यांना दक्षिण आफ्रिकेत नेले. तेथे सुमारे २० वर्षे राहून त्यांनी वकिलीचा अनुभव घेतला.

हिंदी मजुरांवर तेथे राहण्याबद्दल जादा कर देण्याचे विधेयक विधिमंडळापुढे मान्य झाले होते. याविरुद्ध गांधीजींनी सत्याग्रहाची चळवळ उभारली. या सत्याग्रहाचे पडसाद आफ्रिकेप्रमाणेच इंग्लंड व हिंदुस्थान येथेही उमटले. सन १९१२ साली गोपाळकृष्ण गोखले हे काळा कायदा रद्द करावा म्हणून आफ्रिकेत गेले. तेव्हापासून गांधी व गोखले यांचा स्नेह जमला. गोखले यांस गांधीजींनी आपले राजकीय गुरू मानले.

गांधीजींनी सन १९१७ मध्ये शेतकऱ्यांच्या व्यथा जाणून घेण्यासाठी बिहारमधील चंपारण्यास भेट दिली. चंपारण्य सत्याग्रहामुळे गांधीजींचे भारतीय नेतृत्त्व चमकू लागले.

गांधीजींनी १९३० साली सविनय कायदेभंगाची घोषणा केली. दि. १२ मार्च, १९३० रोजी साबरमती आश्रमातून गांधींनी "स्वराज्य मिळाल्याशिवाय परत येणार नाही" अशी प्रतिज्ञा करून समुद्र किनाऱ्यावरील दांडीकडे मिठाचा कायदा तोडण्याकरिता ७२ सत्याग्रही वीरांसह यात्रा सुरू केली. देशभर मिठाचा कायदा मोडणारे सत्याग्रह आंदोलन उभे राहिले. दि. ४ मे, १९३० रोजी गांधीजींना कराडी या गावी अटक झाली, येरवड्याच्या तुरुंगात सरकारने त्यांची रवानगी केली. देशामध्ये लक्षावधी लोक कायदेभंग करून कारावासाची शिक्षा भोगू लागले. गांधीजी आणि आयर्विन यांच्यात वाटाघाटी सुरू होऊन दि. ५ मार्च, १९३१ रोजी *गांधी - आयर्विन* करार झाला.

गांधीजींनी दि. ८ ऑगस्ट, १९४२ रोजी अखिल भारतीय काँग्रेस समितीची मुंबई येथे बैठक बोलाविली. त्या बैठकीत त्यानी "छोडो भारत" आंदोलन देशभर सुरू केले. गांधीजींनी लोकांना "करा किंवा मरा"चा नारा दिला. सन १९४६ मध्ये इंग्लंडमध्ये मजूर पक्षाचे मंत्रिमंडळ ॲटली यांच्या नेतृत्वाखाली सत्तारूढ झाले. त्यांनी मे, १९४६ मध्ये

ताच्या स्वराज्याची योजना तयार केली. संविधान परिषद व हंगामी राष्ट्रीय मंडळ बनविण्याचा अधिकार भारताला त्या योजनेप्रमाणे मिळाला.

दि. १५ ऑगस्ट १९४७ रोजी भारताचे स्वातंत्र्य जाहीर झाले. हिंदु-मुसलमानांच्या कर कत्तली चालूच होत्या. गांधीजींनी दिल्लीतील वातावरण शांत होईपर्यंत उपोषण ण्याचे जाहीर केले. दि. १३ जानेवारी, १९४८ रोजी बेमुदत उपोषण सुरू केले. भारत कारने पाकिस्तानला ५५ कोटी रुपये द्यावे अशी गांधीजींची मागणी होती. ही मागणी भभाई प्रभृती नेत्यांना मान्य नव्हती. परंतु गांधीजींचा जीव वाचविण्याकरिता ती वर मान्य करावी लागली. १६ जानेवारी रोजी गांधीजींनी उपोषण सोडले.

"राष्ट्रपिता" म्हणून सर्वश्रेष्ठ अद्वितीय बहुमान गांधीजींना प्राप्त झाला.

******

(स्रोत - सचिव, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश मंडळ)

लालबहादूर शास्त्री

(दि.२ ऑक्टोबर, १९०४ - ११ जानेवारी, १९६६)

(अल्प परिचय)

भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील निष्ठावान कार्यकर्ते, थोर राष्ट्रभक्त आणि भारताचे दुसरे पंतप्रधान (दि.९ जून, १९६४-११ जानेवारी, १९६६). त्यांचे आडनाव श्रीवास्तव, पण त्यांनी या आडनावाचा व्यवहारात कधीही उपयोग केल्याचे आढळत नाही. शास्त्रीजींचा जन्म बनारसजवळील मोगलसराई या रेल्वे वसाहतीत शारदाप्रसाद व रामदुलरिदेवी या दांपत्याच्या पोटी झाला.

हरिश्चंद्र हायस्कूलमध्ये ते मॅट्रिकला असताना महात्मा गांधीजींनी असहकाराची चळवळ (१९२१) सुरू केली होती. शास्त्रीजींनी शाळा सोडली व महात्मा गांधीजींच्या विचारसरणीकडे ते आकृष्ट झाले. पुढे त्यांना महात्मा गांधीजींचा सहवास लाभला व ते पूर्णतः गांधीवादी बनले. त्यांनी काशी विद्यापीठातून तत्त्वज्ञान या विषयात पहिल्या वर्गात शास्त्री ही पदवी मिळविली (१९२५).

स्वातंत्र्य चळवळीत त्यांना अनेक वेळा अटक होऊन कारावास भोगावा लागला. सन १९४२ च्या चळवळीत भूमिगत राहून त्यांनी कार्य केले; पण पुढे त्यांना अटक झाली. तुरुंगात त्यांनी मादाम क्यूरीच्या चरित्राचे हिंदीत भाषांतर केले. केरळमध्ये घडलेल्या भीषण रेल्वे अपघाताची नैतिक जबाबदारी स्वीकारून त्यांनी रेल्वे मंत्रिपदाचा राजीनामा दिला आणि आदर्श घालून दिला (१९५६).

पंडित नेहरूंच्या निधनानंतर (दि.२७ मे, १९६४) काँग्रेसच्या संसदीय सभेने दि. ९ जून, १९६४ रोजी शास्त्रीजींची पंतप्रधान म्हणून एकमताने निवड केली.

शास्त्रीजींनी भारताचे शांतता आणि अलिप्तता या तत्त्वांवर आधारित परराष्ट्रधोरण पुढे चालू ठेवले. श्रीलंका, भूतान, नेपाळ यांसारख्या शेजारी देशांमध्ये विश्वास निर्माण करून त्यांच्याशी असलेली मैत्री दृढ करण्यावर भर दिला. भारत श्रीलंका यांत करार करून भारतीय तमिळांना श्रीलंकेचे नागरिकत्व मिळवून दिले.

दि. १४ ऑगस्ट, १९६५ रोजी पाकिस्तानने युद्धबंदीरेषा ओलांडून अतिक्रमण केले, तेव्हा भारतानेही युद्धबंदीरेषा ओलांडून लाहोरच्या परिसरात भारतीय फौजा घुसवल्या (दि.६ सप्टेंबर, १९६५). पाक आक्रमणाला प्रतिआक्रमणाने उत्तर देऊन त्यांनी भारताच्या इतिहासात प्रथमच आक्रमक शत्रूच्या प्रदेशांत घुसून लढाई करण्याचा मान मिळविला. संयुक्त राष्ट्र संघटनेने युद्धविरामाची विनंती करताच एकतर्फी युद्ध थांबवून वाटाघाटीस तयारी दर्शविली.

भारत-पाक यांत रशियाच्या मध्यस्थीने ताश्कंदला वाटाघाटी होऊन नऊ कलमी *ताश्कंद करारावर* जनरल आयुबखान व शास्त्रीजी यांच्यात दि. १० जानेवारी १९६६ रोजी सह्या झाल्या. त्या मध्यरात्रीच शास्त्रींचे हृदयविकाराने निधन झाले.

त्यांचा मूळ पिंड शांततावादी समाजसेवकाचा होता. संघटनकौशल्य हा त्यांचा स्थायी भाव होता. साधी राहणी, उच्च विचारसरणी, सत्शील व निरिच्छ वृत्ती आणि स्पष्टवक्तेपणा यांमुळे अनेकांचा त्यांनी विश्वास संपादिला. भारत-पाक युद्धाच्या वेळी त्यांच्या राष्ट्रीय अस्मितेचे आणि कणखर धोरणाचे दर्शन जगाला घडले. त्यांची "जय जवान, जय किसान" ही अर्थपूर्ण घोषणा पुढे अजरामर झाली. भारत सरकारने "भारतरत्न" हा सर्वोच्च पुरस्कार देऊन त्यांचा मरणोत्तर सन्मान केला.

******

(स्रोत - सचिव, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश मंडळ)

Events conducted by Library during October 2026

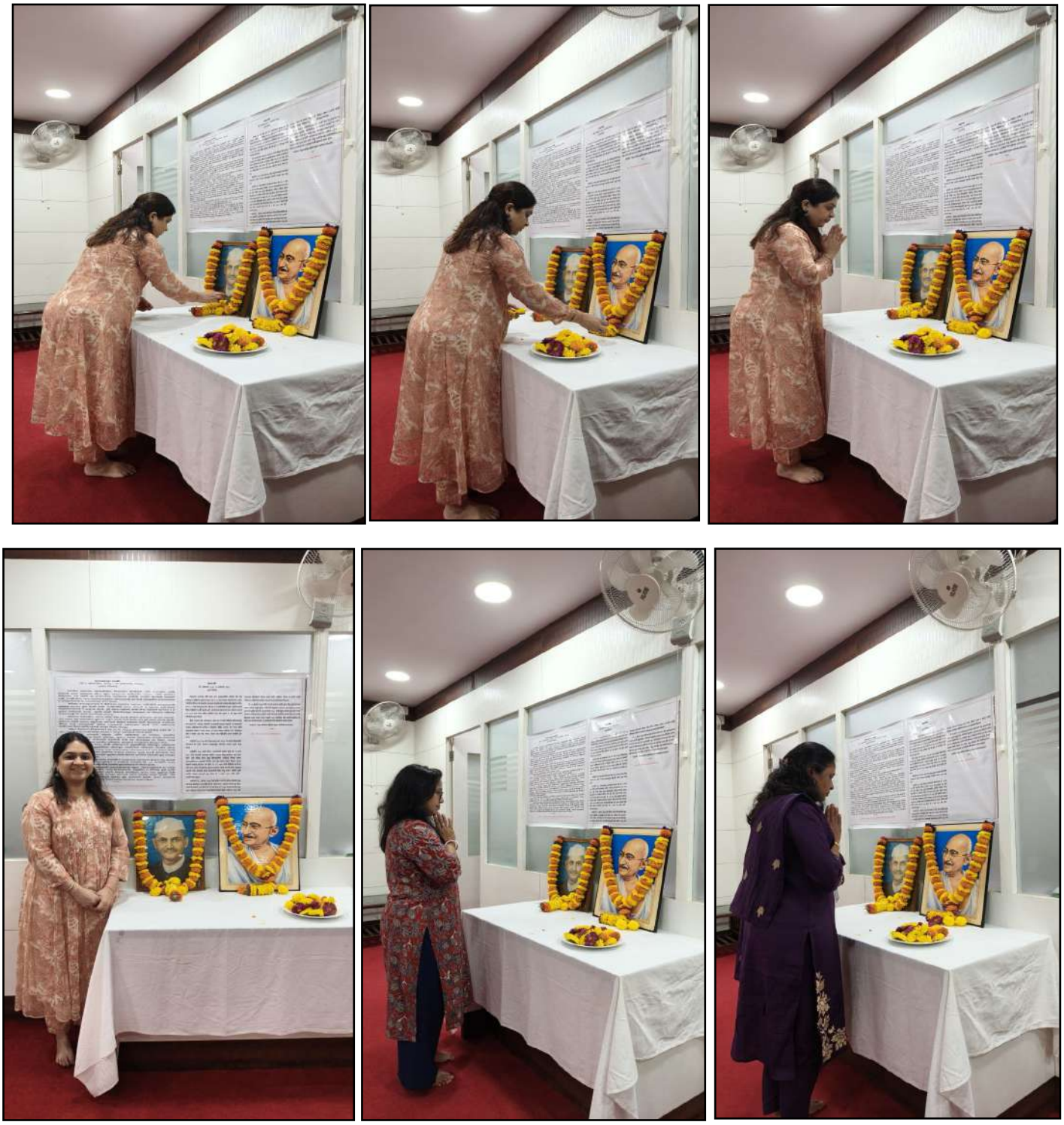

Events conducted by Library during October 2026

Events conducted by Library during October 2026

2. Dr. A.P.J Abdul Kalam Jayanti: 15th October 2026

On 15.10.2026, on the Birth Anniversary of Bharat Ratna Dr.A.P.J. Abdul Kalam, as per the Government of Maharashtra Circular, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar,Pune-5 under the guidance of Respected Principal Dr. Nivedita Ekbote Madam organised program to pay respect to Dr.A.P.J Abdul Kalam.

As a tribute to the great scientist, in 2010, United Nations declared Dr. A.P.J. Abdul Kalam's birthday as the 'World Students' Day' to honour his hardwork, dedication and determination that comprises his remarkable life. In 2016, the Government of Maharashtra also declared celebrating 'Vaachan Prerna Din' i.e. 'Reading Inspiration Day' as a tribute to the great man.

I am thankful to the library staff members who were present during the programme.

From-

Dr. Shantashree Sengupta,

Librarian.

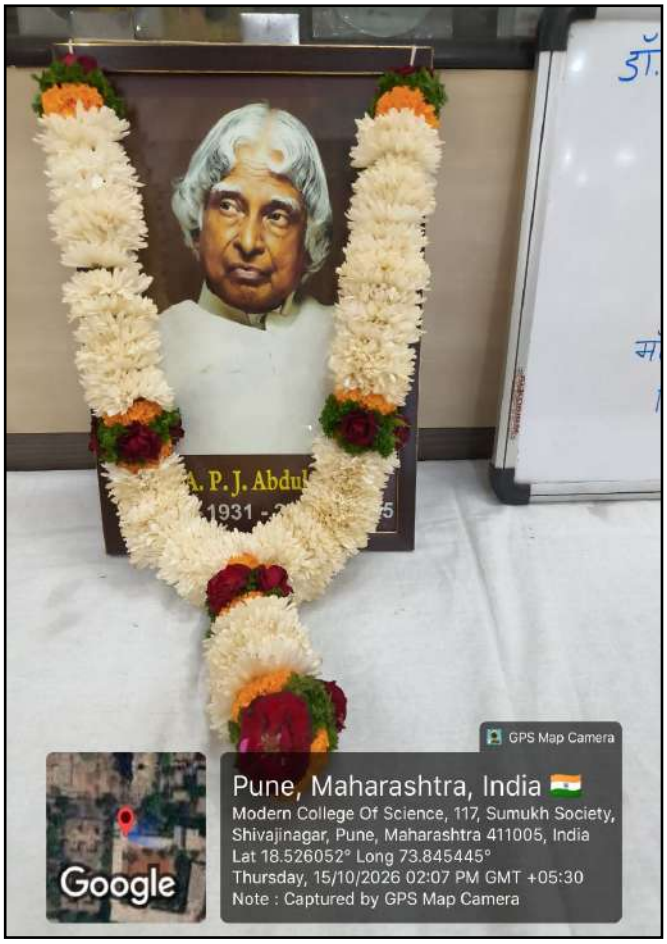

Events conducted by Library during October 2026

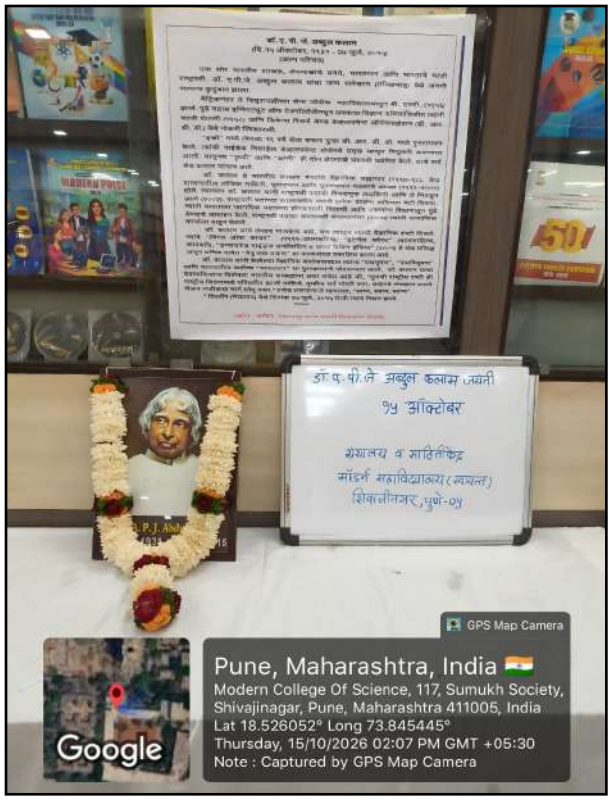

डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम

(दि.१५ ऑक्टोबर, १९३१ – २७ जुलै, २०१५)

(अल्प परिचय)

एक थोर भारतीय शास्त्रज्ञ, क्षेपणास्त्रांचे प्रणेते, भारतरत्न आणि भारताचे माजी राष्ट्रपती, डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम यांचा जन्म रामेश्वरम (तमिळनाडू) येथे अगदी सामान्य कुटुंबात झाला.

मॅट्रिकनंतर ते त्रिचुरापल्लीच्या सेन्ट जोसेफ महाविद्यालयातून बी. एस्सी. (१९५६) झाले. पुढे मद्रास इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजीमधून अवकाश विज्ञान अभियांत्रिकीत त्यांनी पदवी घेतली (१९५८) आणि डिफेन्स रिसर्च ॲण्ड डेव्हलपमेन्ट ऑर्गनायझेशन (डी. आर. डी. ओ.) येथे नोकरी स्विकारली.

"इस्रो" मध्ये (केरळ) १९ वर्षे सेवा करून पुन्हा डी. आर. डी. ओ. मध्ये पुनरागमन केले. त्यांची गाईडेड मिसाईल डेव्हलपमेन्ट प्रोग्रॅमचे प्रमुख म्हणून नियुक्ती करण्यात आली. यातूनच "पृथ्वी" आणि "अग्नी" ही दोन क्षेपणास्त्रे यशस्वी प्रक्षेपित केले. याचे सर्व श्रेय कलाम यांनाच आहे.

डॉ. कलाम हे भारतीय संरक्षण मंत्र्यांचे वैज्ञानिक सल्लागार (१९९७-९८), केंद्र शासनातील तांत्रिक माहिती, पूर्वानुमान आणि मूल्यमापन मंडळाचे अध्यक्ष (१९९९-२०००) होते. त्यानंतर डॉ. कलाम यांनी राष्ट्रपती पदाची निवडणूक लढविली आणि ते निवडून आले (२००२). राष्ट्रपती पदाच्या कालावधीत त्यांनी अनेक देशांना सदिच्छा भेटी दिल्या. त्यांनी भारताला जागतिक महासत्ता होण्यासाठी विद्यार्थी आणि तरुणांना शिक्षणातून पुढे येण्याचे आवाहन केले. राष्ट्रपती पदाचा कालावधी संपल्यानंतर (२००७) त्यांनी सामाजिक कार्याला वाहून घेतले.

डॉ. कलाम यांचे लेखन मोजकेच आहे, पण त्यांतून त्यांची वैज्ञानिक दृष्टी दिसते. त्यांचे "विंग्ज ऑफ फायर" (१९९९-आत्मचरित्र); "इटर्नल क्वेस्ट" (बालसाहित्य, कादंबरी), "इग्नायटेड माइंड्ज अनलिशिंग द पायर विदिन इंडिया" (२००१) हे ग्रंथ प्रसिद्ध असून तमिळ भाषेत "येनु ड्या प्रयाण" हा काव्यसंग्रह प्रकाशित झाला आहे.

डॉ. कलाम यांनी केलेल्या वैज्ञानिक संशोधनाबद्दल त्यांना "पद्मभूषण", "पद्मविभूषण" आणि भारतातील सर्वोच्च "भारतरत्न" या पुरस्कारांनी गौरवण्यात आले. डॉ. कलाम यांचा देशवासियांना विशेषतः भारतीय शास्त्रज्ञांना असा संदेश आहे की, "तुमची राष्ट्रीय दृष्टी ही राष्ट्रीय मिशनमध्ये परिवर्तीत झाली पाहिजे. तुम्हीच सर्व गोष्टी करा, बाहेरचे तंत्रज्ञान उसने घेऊन नजीकचा मार्ग शोधू नका." तसेच तरुणांना ते म्हणतात, "स्वप्न, स्वप्न, स्वप्न".

" शिलॉंग (मेघालय) येथे दिनांक २७ जुलै, २०१५ रोजी त्यांचे निधन झाले.

******

(स्रोत – सचिव, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश मंडळ)

Events conducted by Library during October 2026

3. Maharshi Valmiki Jayanti (तिथिनुसार): 26th October 2026

On 26.10.2026, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated 'Maharashi Valmiki

Jayanti' as per the Maharashtra Government GR under the guidance of Respected Principal Dr. Nivedita Ekbote Madam.

Maharshi Valmiki was born as Ratnakar and was a dacoit at one point in time. He would rob and kill people until one day, he met Narada Muni and under his influence, Valmiki got transformed into an ardent devotee of Lord Rama. Valmiki's meditation continued for years and was so profound that ants had created mounds around him during his meditation. From here, he got the title of 'Valmiki', which means, born from an ant mound.

Later on, Valmiki wrote the story of Lord Rama, which came to be known as "Ramayana".

I am thankful to the library staff members who were present during the programme.

Regards,

Dr. Shantashree Sengupta,

Librarian.

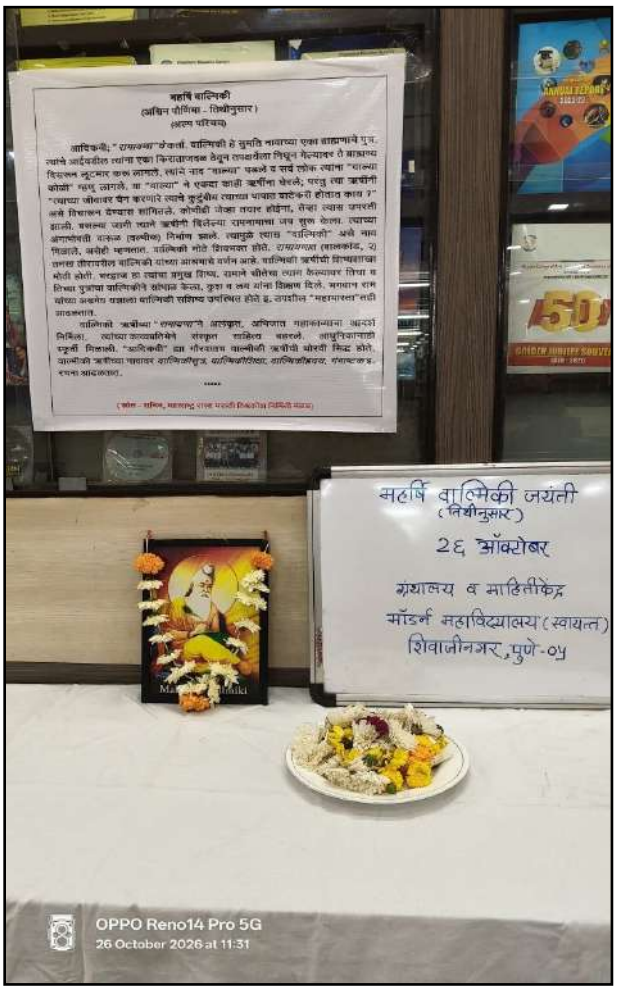

Events conducted by Library during October 2026

महर्षि वाल्मिकी

(अश्विन पौर्णिमा - तिथीनुसार)

(अल्प परिचय)

आदिकवी; "*रामायणा*"चे कर्ता. वाल्मिकी हे सुमति नावाच्या एका ब्राह्मणाचे पुत्र. त्यांचे आईवडील त्यांना एका किराताजवळ ठेवून तपश्चर्येला निघून गेल्यावर ते ब्राह्मण्य विसरून लूटमार करू लागले. त्यांचे नाव "वाल्या" पडले व सर्व लोक त्यांना "वाल्या कोळी" म्हणू लागले. या "वाल्या" ने एकदा काही ऋषींना घेरले; परंतु त्या ऋषींनी "त्याच्या जीवावर चैन करणारे त्याचे कुटुंबीय त्याच्या पापात वाटेकरी होतात काय ?" असे विचारून येण्यास सांगितले. कोणीही जेव्हा तयार होईना, तेव्हा त्यास उपरती झाली. बसल्या जागी त्याने ऋषींनी दिलेल्या रामनामाचा जप सुरू केला. त्याच्या अंगाभोवती वारूळ (वल्मीक) निर्माण झाले. त्यामुळे त्यास "वाल्मिकी" असे नाव मिळाले, असेही म्हणतात. वाल्मिकी मोठे शिवभक्त होते. *रामायणात* (बालकांड, २) तमसा तीरावरील वाल्मिकी यांच्या आश्रमाचे वर्णन आहे. वाल्मिकी ऋषींची शिष्यशाखा मोठी होती. भरद्वाज हा त्यांचा प्रमुख शिष्य. रामाने सीतेचा त्याग केल्यावर तिचा व तिच्या पुत्रांचा वाल्मिकीने सांभाळ केला, कुश व लव यांना शिक्षण दिले. भगवान राम यांच्या अश्वमेध यज्ञाला वाल्मिकी सशिष्य उपस्थित होते इ. तपशील "महाभारता"तही आढळतात.

वाल्मिकी ऋषींच्या "*रामायणा*"ने अलंकृत, अभिजात महाकाव्याचा आदर्श निर्मिला. त्यांच्या काव्यप्रतिभेने संस्कृत साहित्य बहरले. आधुनिकांनाही स्फूर्ती मिळाली. "आदिकवी" ह्या गौरवातच वाल्मीकी ऋषींची थोरवी सिद्ध होते. वाल्मीकी ऋषींच्या नावावर *वाल्मिकीसूत्र*, *वाल्मिकीशिक्षा*, *वाल्मिकीहृदय*, *गंगाष्टक* इ. रचना आढळतात.

*****

(स्रोत - सचिव, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ)

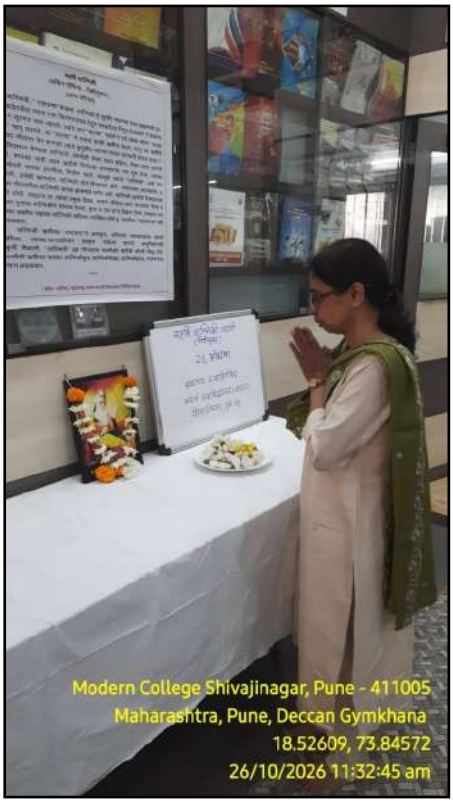

Events conducted by Library during October 2026

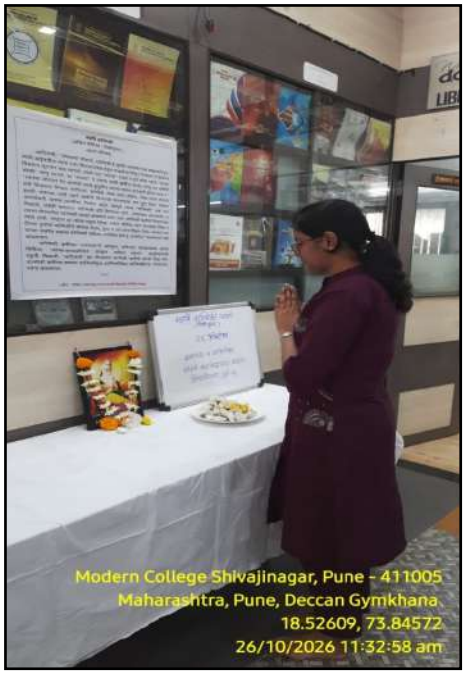

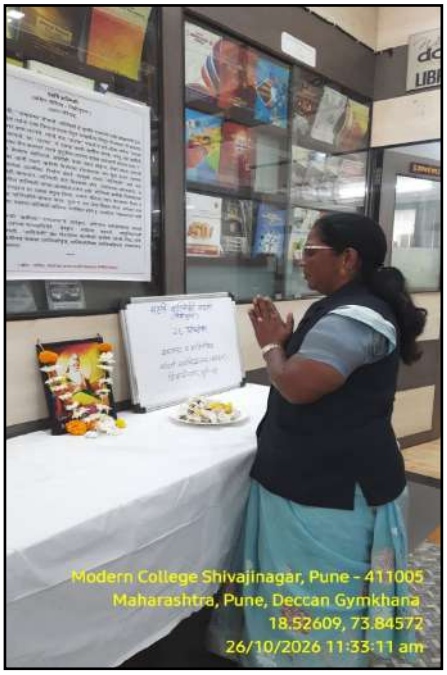

Events conducted by Library during October 2026

4. Indira Gandhi Punyatithi and Sardar Vallabhbhai Patel Jayanti: 31st October 2026

On 31.10.2026- as per the Government of Maharashtra Circular, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 under the guidance of Respected Principal Dr. Nivedita Ekbote Madam, observed Indira Gandhi Death Anniversary (also known as Rashtriya Sankalp Diwas) and Sardar Vallabhbhai Patel Jayanti (also known as Rashtriya Ekta Diwas).

Dr. Vaijayanti Jadhav Madam took the 'Rashtriya Ekta Diwas Pledge' which was followed by all the attendees. In her speech, Madam mentioned several points which we can learn from Iron Man Sardar Vallabhbhai Patel and Iron lady & India's first and only Woman Prime Minister Mrs.Indira Gandhi.

I am thankful to the Teaching, Non-teaching Staff who were present during the program and Library Staff who organised the program.

Regards,

Dr. Shantashree Sengupta,

Librarian.

राष्ट्रीय एकात्मता शपथ

" मी गांभीर्यपूर्वक शपथ घेतो/ घेते की, देशाचे स्वातंत्र्य आणि राष्ट्रीय एकात्मता अबाधित राखण्यासाठी व दृढ करण्यासाठी मी निष्ठापूर्वक काम करीन"
मी अशीही प्रतिज्ञा करतो/करते की, मी कधीही हिंसाचाराचा अवलंब करणार नाही. तसेच मी सर्व धार्मिक, भाषिक किंवा प्रादेशिक मतभेद व तंटे किंवा इतर राजकीय वा आर्थिक गाऱ्हाणी शांततामय आणि सांविधानिक मार्गाने सोडविण्याचा प्रयत्न चालू ठेवीन.

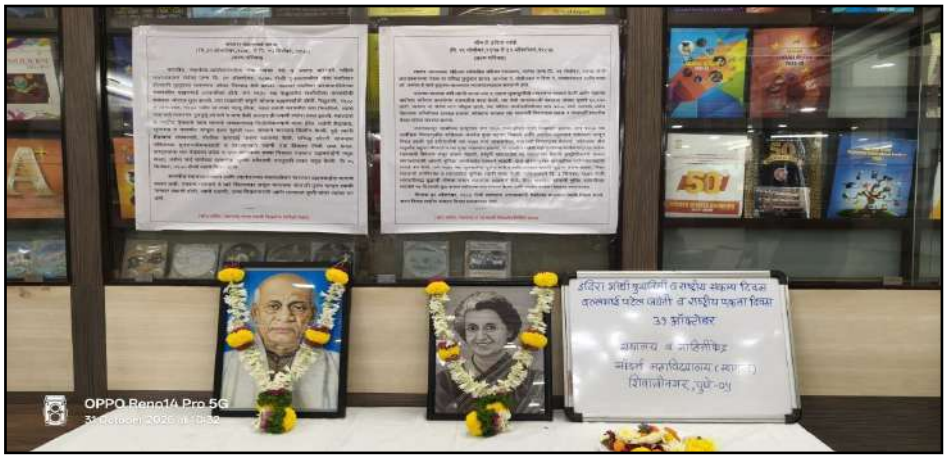

Events conducted by Library during October 2026

श्रीमती इंदिरा गांधी
(दि.१९ नोव्हेंबर,१९१७ ते ३१ ऑक्टोबर,१९८४)
(अल्प परिचय)

स्वतंत्र भारताच्या पहिल्या लोकप्रिय महिला पंतप्रधान, त्यांचा जन्म दि. १९ नोव्हेंबर, १९१७ रोजी अलाहाबादच्या नेहरू या प्रसिद्ध कुटुंबात झाला. आजोबा पं. मोतीलाल व पिता पं. जवाहरलाल आणि माता सौ. कमला हे सारे कुटुंबच भारताच्या स्वातंत्र्यलढ्यात सहभागी होते.

वयाच्या बाराव्या वर्षी त्यांनी चरखा संघ व लहान मुलामुलींची वानरसेना स्थापन केली आणि महात्मा गांधींच्या सविनय कायदेभंग चळवळीस मदत केली. त्या वेळी वानरसेनेची सभासद संख्या सुमारे ६०,००० होती. त्यांच्या या सेनेचे फार कौतुक झाले. त्या काँग्रेस कार्यकारिणीच्या सन १९५५ मध्ये सदस्या तसेच स्त्रियांच्या समितीच्या अध्यक्षा झाल्या. थोड्याच काळात त्या मध्यवर्ती निवडणूक मंडळ व मध्यवर्ती संसदीय मंडळ यांच्या सदस्या झाल्या.

लालबहादूर शास्त्रींच्या मृत्यूनंतर सन १९६६ मध्ये इंदिरा गांधी पंतप्रधान झाल्या. सन १९६७ च्या सार्वत्रिक निवडणुकीत काँग्रेसला संसदेत पुन्हा बहुमत मिळाले आणि त्यांचीच बहुमताने पंतप्रधान म्हणून निवड झाली. पुढे इंदिराजींनी सन १९७१ मध्ये लोकसभेच्या मध्यावधी निवडणुका घेतल्या. काँग्रेसला तीन चतुर्थांश बहुमत मिळाले व त्या पुन्हा पंतप्रधान झाल्या. या अवधीत त्यांनी दहा मुद्यांच्या कार्यक्रमानुसार अनेक महत्त्वाची विधेयके मंजूर करून घेतली. तत्पूर्वी भारतातील १४ महत्त्वाच्या बँकांचे राष्ट्रीयीकरण करून समाजवादाची आपली भूमिका जनतेसमोर ठामपणे मांडली. याच धोरणानुसार भारतातील राजेरजवाड्यांचे तनखे बंद केले. सन १९७१ च्या सुरुवातीस पूर्व व पश्चिम पाकिस्तानात यादवी युद्धास प्रारंभ झाला. तेव्हा भारताची धर्मनिरपेक्ष व शांतताप्रिय भूमिका त्यांनी स्पष्ट केली. पाकिस्तानने दि. ३ डिसेंबर, १९७१ रोजी भारताविरुद्ध युद्धाची घोषणा करून भारतावर आक्रमण केले. तेव्हा भारतीय फौजांनी मुक्ति वाहिनीच्या मदतीने १४ दिवसांचे युद्ध करून पाकिस्तानचा पराभव केला आणि स्वतंत्र बांगला देशाचा जन्म झाला.

दिनांक ३१ ऑक्टोबर, १९८४ रोजी त्यांच्याच अंगरक्षकांनी केलेल्या हल्ल्यात त्यांचे निधन झाले. सदर दिवस राष्ट्रीय संकल्प दिवस समजण्यात येतो.

******

(स्रोत सचिव, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोष निर्मिती मंडळ)

सरदार वल्लभभाई पटेल
(दि.३१ ऑक्टोबर,१८७५ ते दि. १५ डिसेंबर, १९५०)
(अल्प परिचय)

भारतीय स्वातंत्र्य-आंदोलनातील एक ज्येष्ठ नेते व स्वतंत्र भारताचे पहिले उपपंतप्रधान त्यांचा जन्म दि. ३१ ऑक्टोबर, १८७५ रोजी गुजरातमधील लेवा पाटीदार शेतकरी कुटुंबात करमसद (खेडा जिल्हा) येथे झाला. महात्मा गांधींच्या असहकारितेच्या चळवळीत वल्लभभाई आघाडीवर होते. सन १९२८ च्या फेब्रुवारीत बार्डोलीला करबंदीची चळवळ जोरात सुरू झाली. त्या लढ्याची संपूर्ण योजना वल्लभभाईंची होती. फेब्रुवारी, १९२८ ते ऑक्टोबर, १९२८ पर्यंत हा लढा चालू होता. त्यात त्यांनी घवघवीत यश मिळविले. त्यांचे नाव सर्व भारतभर दुमदुमू लागले व याच वेळी सरदार ही उपाधी त्यांना प्राप्त झाली. महत्त्वाचे व राष्ट्रीय ऐक्याचे काम म्हणजे संस्थानांच्या विलीनीकरणाचे काम होय. त्यांनी हैद्राबाद, जुनागढ व काश्मीर सोडून इतर सुमारे ५५० संस्थाने भारतात विलीन केली. पुढे त्यांनी हैद्राबाद संस्थानही, पोलीस कारवाई करून खालसा केले. प्रसिद्ध सोरटी सोमनाथ मंदिराच्या पुनरुज्जीवनासाठी व व्यवस्थेसाठी त्यांनी एक विश्वस्त निधी उभा केला. अस्पृश्यांना त्या देवळात प्रवेश व पूजा करण्याचा हक्क विश्वस्त पत्रकात वल्लभभाईंनी नमूद केला, तसेच सर्व धर्माच्या व्यक्तींना खुल्या प्रवेशाची तरतूदही त्यात नमूद केली. दि.१५ डिसेंबर, १९५० रोजी त्यांचे निधन झाले.

भारतीय स्वातंत्र्यलढ्यात आणि त्यानंतरच्या स्वातंत्र्योत्तर भारतात वल्लभभाईंना मानाचे स्थान आहे. एकात्म भारताचे ते खरे शिल्पकार असून भारताचा पोलादी पुरुष म्हणून त्यांची जगभर ख्याती होती. साधी राहणी, उच्च विचारसरणी आणि तात्काळ कृती यांवर त्यांचा भर असे.

*****

(स्रोत सचिव, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोष निर्मिती मंडळ)

Events conducted by Library during October 2026

Events conducted by Library during October 2026

Activities under Institutions Innovation Council (IIC) during October 2026

Department of Computer Science

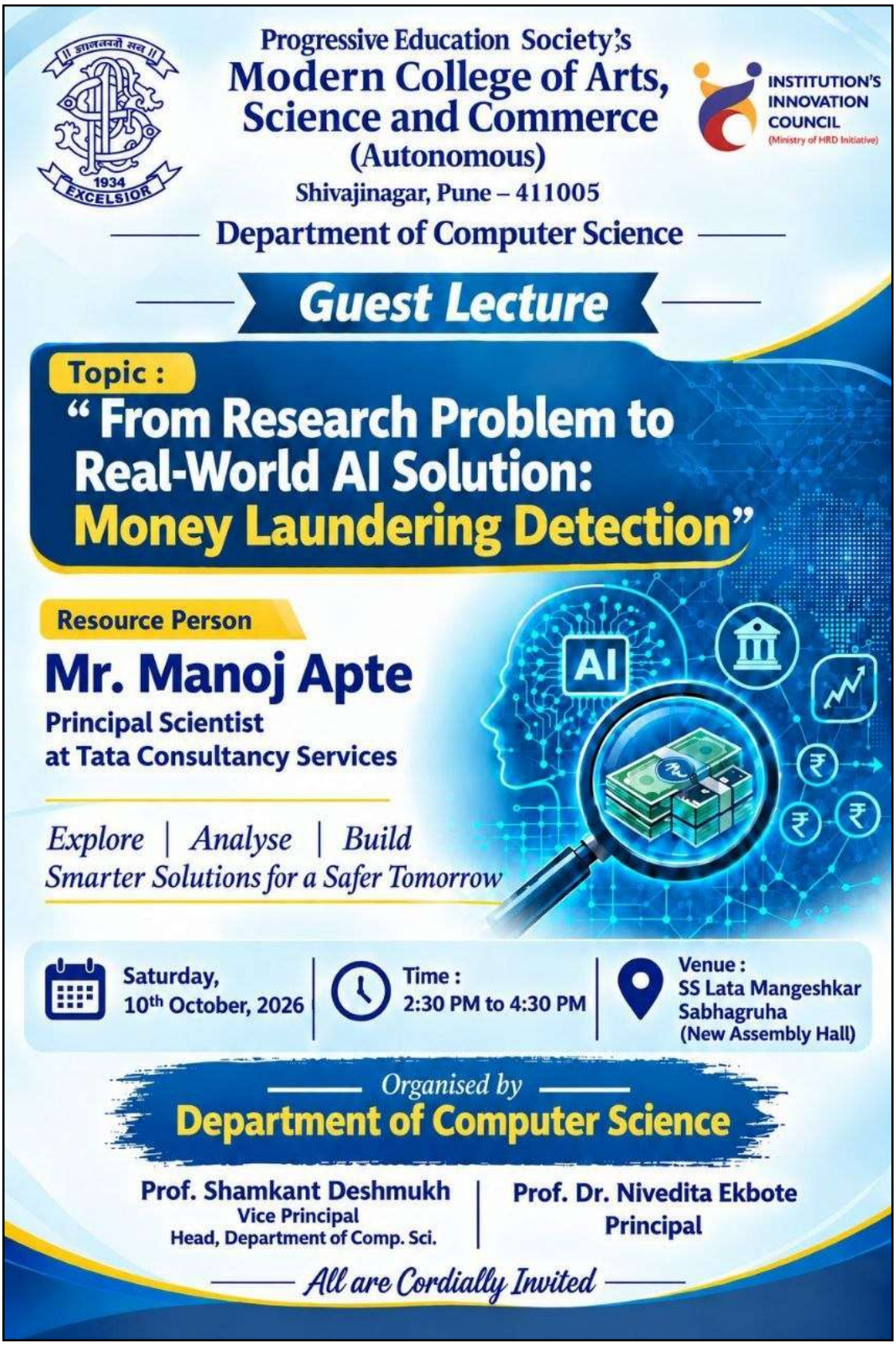

Department of Computer Science

Department Activity Report
Department of Computer Science
In Association with the Institution's Innovation Council(IIC)
Title of the session: From Research Problem to Real-World AI Solution: Money Laundering Detection
Date: 10th October 2026
Resource Person: Mr. Manoj Apte, Principal Scientist, Tata Consultancy Services (TCS)

1. Introduction

The Department of Computer Science, in association with the Institution's Innovation Council (IIC), organized an insightful Expert session titled "From Research Problem to Real-World AI Solution: Money Laundering Detection" on 10th October 2026.
The session was delivered by Mr. Manoj Apte, Principal Scientist at Tata Consultancy Services (TCS), who has made significant contributions to research.

2. Objectives of the Activity

The session aimed to:
- Familiarize students with the process of translating research problems into practical, real-world solutions.
- Highlight the application of Artificial Intelligence (AI) in detecting and preventing money laundering.
- Bridge the gap between Academic research and Industry applications.
- Encourage research-oriented thinking, innovation, and problem-solving among MSc CS and MSc CA students.

3. Proceedings of the Session

Mr. Manoj Apte shared valuable insights into the journey from identifying a research problem to developing an effective AI-based solution for a real-world challenge. Using money laundering detection as the Case study, the session highlighted the role of Artificial Intelligence in addressing complex financial and technological problems.
The interaction provided participants with an opportunity to understand the significance of industry-driven research, practical applications of AI, and the importance of innovation in solving contemporary challenges.
The session also encouraged postgraduate students to explore research opportunities and develop solutions with real-world relevance.

4. Guidance and Support

The activity was organized under the able guidance, encouragement, and motivation of our respected Principal, **Prof. Dr. Nivedita Ekbote Madam**, and **Prof. S. S. Deshmukh Sir, Vice Principal (Administration) and Head, Department of Computer Science**.
Their continued support and encouragement played an important role in facilitating this academic initiative and promoting a culture of research, innovation, and industry–academia interaction.

5. Participation and Beneficiaries

The session received an encouraging response with participation from:
- **Postgraduate Students:** Over 120
- **Staff Members:** 12

The session benefited the participants by broadening their understanding of AI applications, research methodologies, and the practical implementation of technology-driven solutions.

6. Outcomes of the Activity

The major outcomes of the session were:
* Enhanced awareness of translating research problems into practical AI-based solutions.
* Improved understanding of the application of AI in money laundering detection.
* Exposure to industry perspectives on research, innovation, and real-world problem-solving.
* Encouragement for students to pursue research-oriented Projects and innovative technological solutions.
* Strengthened interaction between academia and industry.
* It also gave some idea to students about job opportunities in AI driven Research

7. Conclusion

The expert session was a valuable academic initiative by the Department of Computer Science in association with IIC. The session provided meaningful exposure to the practical applications of Artificial Intelligence and demonstrated how research can address complex real-world challenges.

Department of Computer Science

Activities Conducted by Departments during October 2026

Department of Zoology

P.E. Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune – 05

REPORT ON ONE-DAY EDUCATIONAL VISIT TO ZOOLOGICAL SURVEY OF INDIA (ZSI), WESTERN REGIONAL CENTRE, AKURDI, PUNE

Department of Zoology

Classes: M.Sc. Zoology Part I and Part II Date: 07.10.2026
Place of Visit: Zoological Survey of India (ZSI), Western Regional Centre (WRC), Akurdi, Pune
Tour In-charge: Dr. Priyanka Dutta Saha
Accompanying Faculty: Dr. Netra Kulkarni

Introduction

An educational visit to the Zoological Survey of India (ZSI), Western Regional Centre (WRC), Akurdi, Pune, was organized for the students of M.Sc. Zoology Part I and Part II of P.E. Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune. The visit was planned to provide students with first-hand exposure to professional zoological research, taxonomy, biodiversity documentation, museum curation, specimen preservation, identification techniques and the functioning of a national-level zoological research institution.

The Western Regional Centre of ZSI, Pune, was established in 1959 and has the responsibility of documenting the faunal diversity of the western region of India. The centre has particularly contributed to the exploration and documentation of the rich biodiversity of the Northern and Central Western Ghats.

Objectives of the Visit

The major objectives of the educational visit were:

1. To familiarize students with the functioning and activities of the Zoological Survey of India.

2. To understand the importance of faunal diversity documentation and taxonomy.

3. To introduce students to various methods of collection, identification, preservation and curation of zoological specimens.

4. To provide practical exposure to museum specimens representing different animal groups.

5. To understand the significance of the Western Ghats as a biodiversity hotspot.

6. To study the faunal wealth of the Northern Western Ghats, particularly Maharashtra and adjoining regions.

7. To understand the role of taxonomists and zoological researchers in biodiversity conservation.

Department of Zoology

Department of Zoology

8. To expose postgraduate students to research opportunities in taxonomy, systematics, ecology and biodiversity studies.

9. To bridge the gap between theoretical knowledge and practical applications in zoology.

10.To encourage students to undertake research projects related to biodiversity and conservation.

Introduction to Zoological Survey of India

The students were introduced to the Zoological Survey of India, a premier institution involved in the exploration, survey, documentation and study of India's animal diversity. The Western Regional Centre at Pune covers an important part of western India. Its work includes faunal surveys, taxonomic studies, and identification of specimens, preparation and maintenance of zoological collections, biodiversity documentation and dissemination of scientific information.

The centre's museum houses more than 500 specimens representing several major animal groups, including crustaceans, arachnids, insects, molluscs, fishes, amphibians, reptiles, birds and mammals. The museum also serves as an important educational facility for creating awareness about biodiversity and its conservation.

During the visit, the students were introduced to the scientific and technical activities undertaken at the centre. The currently listed scientific personnel at WRC, Pune include:

- Dr. K. P. Dinesh – Scientist-E, with expertise particularly in amphibian taxonomy, phylogenetics and phylogeography.

- Dr. (Mrs.) Aparna Sureshchandra Kalawate – Scientist-E, whose research expertise includes insect taxonomy, particularly Lepidoptera and Coleoptera.

- Dr. Basudev Tripathy – Scientist-E, Western Regional Centre, Pune.

- Dr. Shyamkant S. Talmale – Scientist-C, Western Regional Centre, Pune.

The interaction with scientists and technical personnel helped students understand how zoological research progresses from field collection and specimen documentation to identification, preservation, taxonomic study and scientific publication.

One of the major attractions of the educational visit was the Zoological Museum of the Western Regional Centre. Students observed preserved representatives of different taxonomic groups and were able to relate the museum specimens with the animal diversity studied in their M.Sc. Zoology curriculum. The museum collection included representatives of: Insects, Arachnids, Crustaceans, Molluscs, Fishes, Amphibians, Reptiles, Birds and Mammals. The museum provided an opportunity for students to observe differences in external morphology, body organization, adaptations and taxonomic characteristics.

Department of Zoology

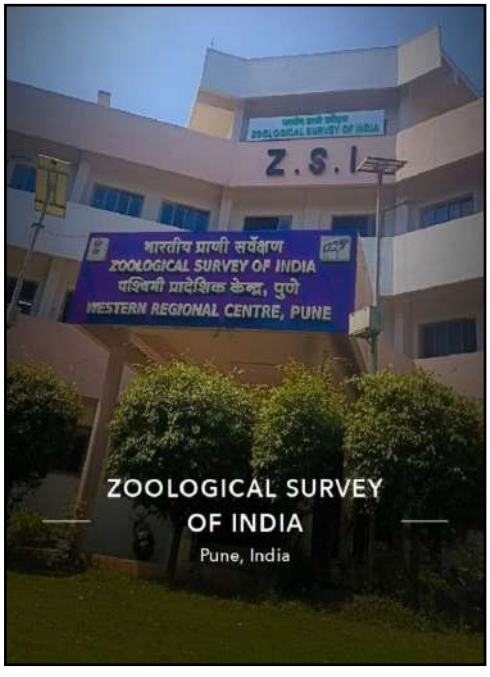

Department of Zoology

A detailed introduction was given to the students by Dr. Sameer Kumar Pati (Assistant Zoologist) regarding various methods used for preservation and maintenance of zoological specimens. He explained that the preservation technique depends on the nature, size and taxonomic group of the organism. Students were introduced to the preservation of soft-bodied animals in suitable preservative solutions. Examples include Fishes, Amphibians, Reptiles, Molluscs, Crustaceans and Soft-bodied invertebrates. Students observed preserved and prepared specimens of birds and mammals and learnt about the importance of maintaining representative reference specimens. Students were made to understand the importance of dry preservation for appropriate animal groups. Examples include Insects, Molluscs with hard shells, some arthropod specimens, skeletal and hard structures.

The students visited two laboratories : 1. Vertebrate section and 2. Invertebrate section. The students were introduced to the importance of proper insect collection, killing, mounting, labelling and storage. Special attention was given to proper positioning of specimens, pinning, mounting, labeling, protection from pests and moisture, storage in suitable collection boxes. This was particularly relevant to the study of insect diversity and taxonomy.

Students were made aware that preservation alone is not sufficient. Every scientific specimen must be associated with proper documentation. Important information includes:

- Scientific name
- Collection locality
- Date of collection
- Collector's name
- Habitat
- Identification details
- Catalogue/accession information

Such documentation makes museum collections valuable for future taxonomic and biodiversity research.

Biodiversity of the Western Ghats

A major academic focus of the visit was the biodiversity of the Western Ghats, particularly the Northern Western Ghats. The Western Ghats are one of India's most biologically significant regions and support a remarkable variety of plants and animals. The Northern Western Ghats, including areas of Maharashtra, contain diverse habitats ranging from forests and plateaus to streams, wetlands and lateritic landscapes. Students learnt that the region supports considerable diversity of Amphibians, Reptiles, Birds, Mammals, Fishes, Insects, Arachnids, Molluscs, Crustaceans. The importance of the region is not limited to the number of species present. It also includes endemism, habitat specialization and the presence of species with restricted geographical distributions. The work of ZSI is therefore particularly important in documenting species diversity, understanding distribution patterns and providing scientific

Department of Zoology

information required for conservation planning. The WRC's mandate specifically includes documentation of the rich and diverse faunal resources of the northern and central Western Ghats.

Academic Significance of the Visit

The educational visit provided students with an opportunity to connect classroom learning with real-world zoological research. The students were able to:

- Observe actual zoological specimens.
- Understand scientific preservation techniques.
- Appreciate the importance of museum collections.
- Understand the role of taxonomy in biodiversity conservation.
- Learn about faunal surveys.
- Understand the significance of proper specimen documentation.
- Gain awareness about biodiversity research in the Western Ghats.
- Interact with professional zoologists and research personnel.
- Develop interest in taxonomic and biodiversity research.
- Understand potential career and research opportunities after M.Sc. Zoology

Research Exposure for M.Sc. Students

The visit was particularly beneficial for postgraduate students because it exposed them to various possible areas of zoological research. The research expertise of scientists at WRC, demonstrated the wide scope available for advanced research in zoology. Taxonomic research helps in:

- Identification of new species
- Recognition of endemic species
- Understanding species distribution
- Biodiversity assessment and Preparation of faunal inventories
- Conservation prioritization
- Environmental impact assessments
- Monitoring changes in species distribution

Student Learning Outcomes

After completion of the visit, students were able to:

1. Explain the role and functions of ZSI.

2. Describe different methods of zoological specimen preservation.

Department of Zoology

Department of Zoology

3. Recognize the importance of museum collections.

4. Understand the process of specimen documentation.

5. Appreciate the significance of taxonomy and systematics.

6. Explain the biodiversity importance of the Western Ghats.

7. Recognize the conservation significance of the Northern Western Ghats.

8. Understand the relationship between biodiversity documentation and conservation.

9. Identify possible areas for postgraduate research.

10. Develop greater interest in field-based zoological studies.

Conclusion

The educational visit to the Zoological Survey of India, Western Regional Centre, Akurdi, Pune, successfully fulfilled its academic objectives. The visit was an enriching and academically valuable experience for the M.Sc. Zoology Part I and Part II students of Modern College, Shivajinagar. It provided M.Sc. Zoology students with valuable practical exposure to zoological collections, museum curation, specimen preservation, taxonomy, biodiversity documentation and conservation research. The visit also emphasized the importance of the Northern Western Ghats as a region of exceptional faunal diversity and conservation value. Students gained a deeper appreciation of the role played by scientific institutions such as ZSI in documenting India's biodiversity and generating knowledge essential for its conservation.

The Department of Zoology expresses its sincere gratitude to the authorities, scientists and technical staff of the Zoological Survey of India, Western Regional Centre, for facilitating this valuable academic exposure. Our heartfelt gratitude to Respected Principal Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote Madam for her constant encouragement, valuable guidance and support for the smooth conduction of this one-day study tour to Zoological Survey of India.

Report by: Tour In-charge: Dr. Priyanka Dutta Saha (Assistant Professor, Department of Zoology)

Department of Marathi

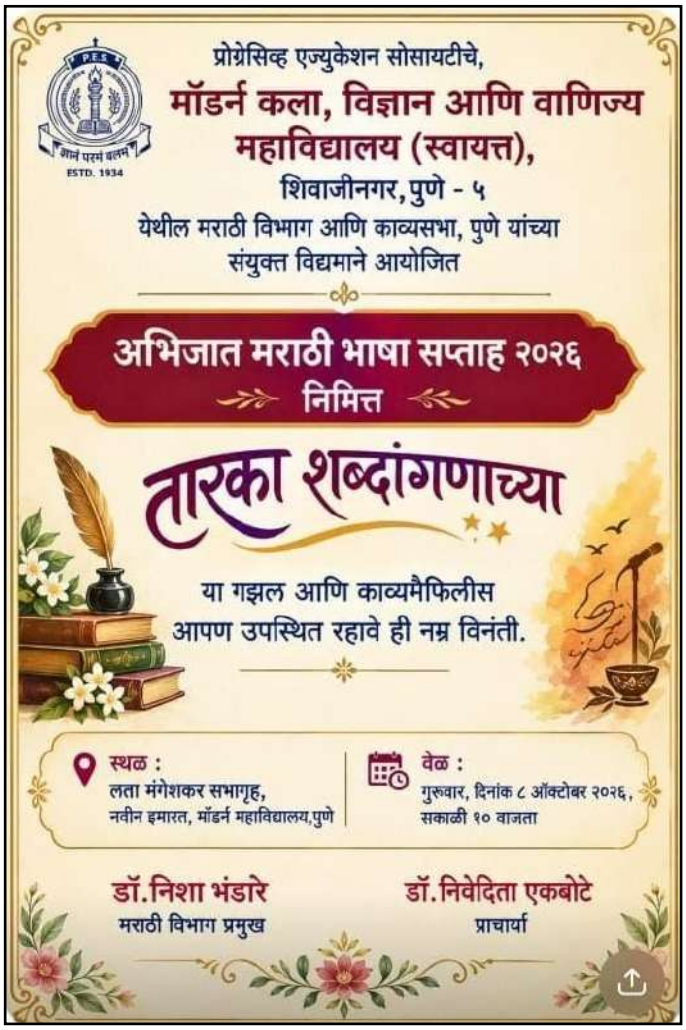

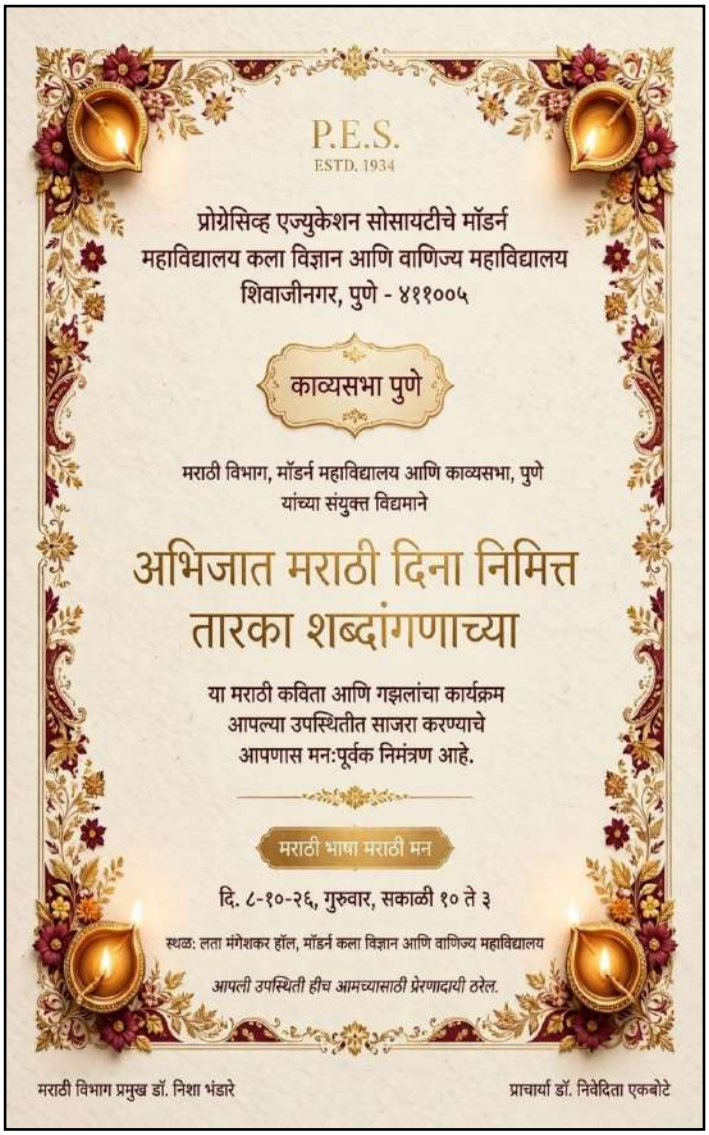

Department of Marathi

अभिजात मराठी भाषा सप्ताहानिमित्त 'तारका शब्दांगणाच्या' या गझल आणि काव्यमैफलीचे आयोजन प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे मॉडर्न कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त), शिवाजीनगर, पुणे आणि पुणे येथील काव्यसभा यांच्या संयुक्त विद्यमाने अभिजात मराठी भाषा सप्ताह २०२६ निमित्त गुरुवार, दिनांक ८ ऑक्टोबर २०२६ रोजी महाविद्यालयाच्या नवीन इमारतीतील लता मंगेशकर सभागृहात 'तारका शब्दांगणाच्या' या गझल आणि काव्यमैफलीचे आयोजन करण्यात आले होते. महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. निवेदिता एकबोटे यांच्या मार्गदर्शनाखाली या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा प्राप्त झाल्याच्या पार्श्वभूमीवर मराठी भाषेचे वैभव, समृद्ध साहित्यपरंपरा, भाषिक सौंदर्य आणि सांस्कृतिक वारसा यांविषयी समाजात जागरूकता निर्माण करणे, हा अभिजात मराठी भाषा सप्ताह साजरा करण्यामागील महत्त्वाचा उद्देश आहे. मराठी भाषेचा समृद्ध इतिहास, संत साहित्य, लोकसाहित्य, काव्यपरंपरा, गझल, नाटक, कथा आणि आधुनिक साहित्यप्रवाह यांचा परिचय नव्या पिढीला करून देणे आवश्यक आहे. भाषेचे जतन आणि संवर्धन केवळ तिचा वापर करण्यापुरते मर्यादित नसून तिच्या साहित्यिक आणि सांस्कृतिक परंपरेचा आस्वाद घेणेही तितकेच महत्त्वाचे आहे. या दृष्टिकोनातून गझल आणि कवितांच्या मैफलीचे आयोजन करण्यात आले होते. कार्यक्रमाची सुरुवात मराठी विभागप्रमुख डॉ. निशा भंडारे यांच्या प्रास्ताविकाने व स्वागतपर मनोगताने झाली. त्यांनी अभिजात मराठी भाषा सप्ताहाचे महत्त्व विशद करून मराठी भाषेच्या समृद्ध साहित्यिक परंपरेचा परिचय करून दिला. कविता आणि गझल या साहित्यप्रकारांच्या माध्यमातून मानवी भावभावना, सामाजिक वास्तव, जीवनानुभव आणि संवेदनशील विचार प्रभावीपणे व्यक्त होतात. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्याची आवड निर्माण करण्यासाठी अशा उपक्रमांची आवश्यकता असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

यानंतर 'तारका शब्दांगणाच्या' या काव्यमैफलीला सुरुवात झाली. गझल आणि कवितांच्या प्रभावी सादरीकरणामुळे संपूर्ण सभागृह साहित्यिक वातावरणाने भारावून गेले. शब्दांचे सामर्थ्य, भावनांची अभिव्यक्ती, कवितेतील लयबद्धता आणि गझलेतील आशयवैविध्य यांचा सुंदर अनुभव उपस्थितांना घेता आला. कार्यक्रमाचे सादरीकरण अतिशय उत्तम आणि प्रभावी पद्धतीने करण्यात आले. काव्यवाचन आणि गझल सादरीकरणाच्या माध्यमातून मराठी भाषेतील शब्दसौंदर्य, अभिव्यक्तीची विविधता आणि साहित्यिक समृद्धी यांचे दर्शन घडले.

Department of Marathi

Basic English Communication Sessions conducted by the Department of English

The students of Department of English conducted Basic Communication Sessions for support staff as a field work activity. It was wonderful experience for both the parties and our support staff enjoyed learning English. This programme was coordinated by Ms. Shreya Waghmare and guided by Dr. Sandip Sanap.

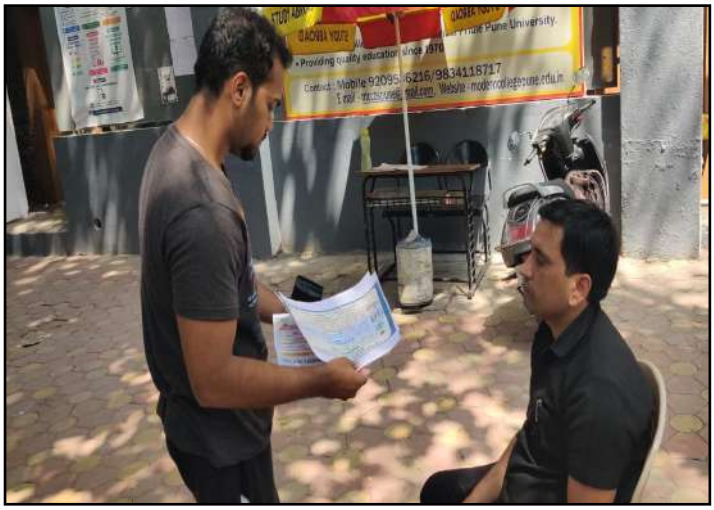

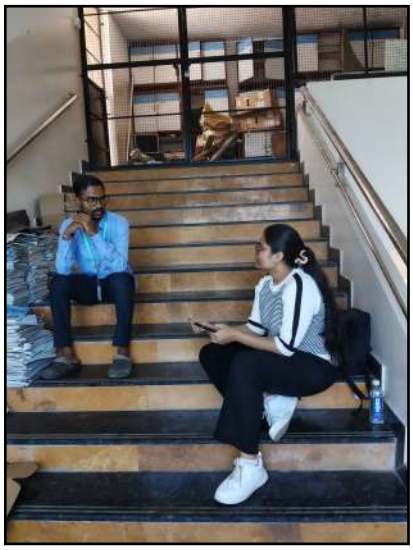

Department of History

इतिहास विभागातर्फे ऐतिहासिक वारसा सहलीचे आयोजन: अहवाल

विभागाचे नाव: इतिहास विभाग, मॉडर्न महाविद्यालय, शिवाजीनगर, पुणे

दिनांक: १६ ऑक्टोबर २०२६

वेळ: सकाळी ११:०० ते दुपारी २:०० वाजेपर्यंत

उपक्रम: **ऐतिहासिक वारसा सहल (Heritage Walk)**

इतिहास विभाग, मॉडर्न महाविद्यालय, शिवाजीनगर, पुणे - 05 यांच्या वतीने शुक्रवार, **दिनांक १६ ऑक्टोबर २०२६ रोजी सकाळी ११:००** वाजता ऐतिहासिक वारसा सहलीचे आयोजन करण्यात आले. *विद्यार्थ्यांना पुणे शहरातील ऐतिहासिक वास्तू, सांस्कृतिक वारसा, सामाजिक व धार्मिक परंपरा तसेच ऐतिहासिक व्यक्तिमत्त्वांच्या योगदानाची प्रत्यक्ष स्थळभेटीद्वारे माहिती मिळावी, हा या उपक्रमाचा प्रमुख उद्देश होता.* या वारसा सहलीची सुरुवात मॉडर्न महाविद्यालय, शिवाजीनगर येथून झाली. **वारसा सहलीतील प्रमुख स्थळे:-**

१. संत ज्ञानेश्वर मंदिर (फर्ग्युसन महाविद्यालयाजवळ)

वारसा सहलीतील पहिला टप्पा संत ज्ञानेश्वर मंदिर हा होता. येथे **इतिहास विभागप्रमुख प्रा. राजेश कुलकर्णी सर** यांनी विद्यार्थ्यांना मंदिराचा ऐतिहासिक परिचय करून दिला. तसेच संत ज्ञानेश्वरांचे योगदान, वारकरी संप्रदायाची परंपरा आणि महाराष्ट्राच्या धार्मिक व सांस्कृतिक जीवनातील त्यांचे महत्त्व याविषयी मार्गदर्शन केले.

Department of History

२. स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर यांची खोली (फर्ग्युसन महाविद्यालय मुलांचे वसतिगृह)

या ठिकाणी **प्रा. लहू काळे** यांनी विद्यार्थ्यांना स्वातंत्र्यवीर विनायक दामोदर सावरकर यांच्या जीवनाशी संबंधित ऐतिहासिक माहिती दिली. या भेटीमुळे विद्यार्थ्यांना **भारतीय स्वातंत्र्यलढ्याच्या इतिहासाशी संबंधित महत्त्वपूर्ण स्थळाची ओळख झाली.**

३. फर्ग्युसन महाविद्यालयाची ऐतिहासिक वास्तू

सहलीच्या पुढील टप्प्यात विद्यार्थ्यांनी फर्ग्युसन महाविद्यालयाच्या ऐतिहासिक वास्तूला भेट दिली. या वास्तूची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, तिचे महत्त्व आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील योगदान याविषयी **प्रा. दिप्ती पवार** यांनी विद्यार्थ्यांना माहिती दिली.

Department of History

४. 'गांधी' चित्रपटाचे चित्रीकरण स्थळ

फर्ग्युसन महाविद्यालयाच्या ऐतिहासिक वास्तूजवळ Gandhi या चित्रपटाचे चित्रीकरण झालेले ठिकाण विद्यार्थ्यांनी पाहिले. येथे **प्रा. पायल भोयर** यांनी विद्यार्थ्यांना या स्थळाविषयी माहिती दिली. **या भेटीतून ऐतिहासिक स्थळे, चित्रपट आणि इतिहासाचे दृकश्राव्य माध्यमातून होणारे सादरीकरण यांचा परस्परसंबंध समजून घेण्याची संधी विद्यार्थ्यांना मिळाली.**

५. लोटस हिल

यानंतर विद्यार्थ्यांनी लोटस हिल येथे भेट दिली. या भेटीमुळे विद्यार्थ्यांना पुणे शहरातील विविध स्थळांची ओळख करून घेण्याची आणि वारसा सहलीचा अनुभव अधिक समृद्ध करण्याची संधी मिळाली.

६. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संग्रहालय (सिम्बायोसिस)

वारसा सहलीचा शेवटचा महत्त्वपूर्ण टप्पा डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संग्रहालय हा होता. येथे विद्यार्थ्यांना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जीवनाशी आणि कार्याशी संबंधित विविध ऐतिहासिक वस्तू, साधने व स्मृतिचिन्हे पाहण्याची संधी मिळाली. या वस्तूंच्या माध्यमातून त्यांच्या जीवनकार्याचा, सामाजिक परिवर्तनातील योगदानाचा आणि भारतीय समाजाच्या इतिहासातील त्यांच्या महत्त्वपूर्ण स्थानाचा परिचय विद्यार्थ्यांना झाला. **प्रत्यक्ष ऐतिहासिक वस्तूंच्या निरीक्षणामुळे इतिहासाच्या अभ्यासात भौतिक साधनांचे महत्त्व समजण्यास मदत झाली.**

अशा प्रकारे, विविध ऐतिहासिक स्थळांना भेटी देत आणि तज्ज्ञ प्राध्यापकांकडून मार्गदर्शन घेत इतिहास विभागाची ही वारसा सहल दुपारी २:०० वाजता यशस्वीरीत्या संपन्न झाली. या उपक्रमामुळे विद्यार्थ्यांना पुस्तकी ज्ञानासोबतच प्रत्यक्ष ऐतिहासिक स्थळांचे निरीक्षण करण्याची संधी मिळाली. तसेच पुणे शहराचा ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक आणि सामाजिक वारसा समजून घेण्यास मदत झाली.

Department of History

Department of German

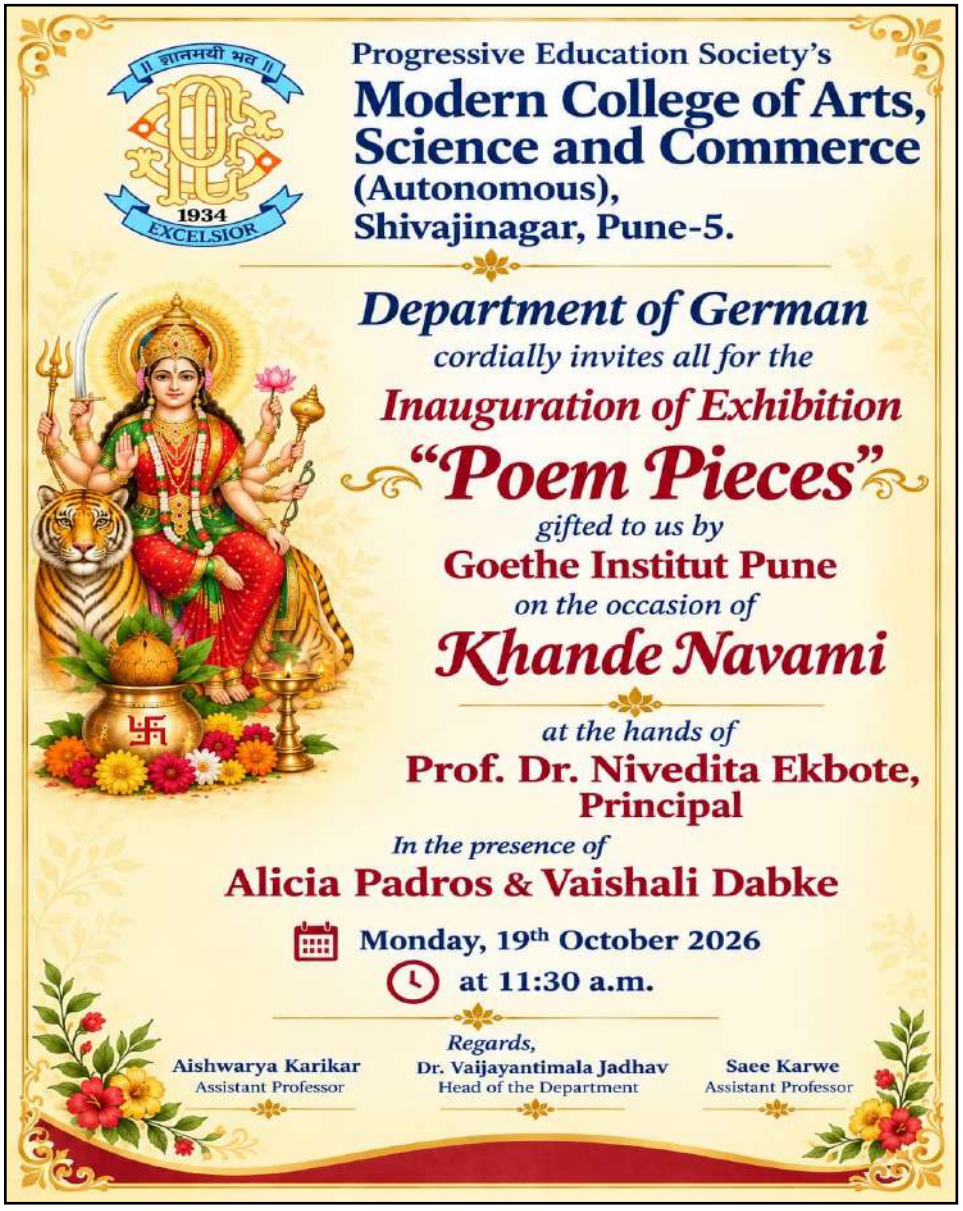

A Celebration of Poetry, Art & Culture!

The Department of German, Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune, inaugurated the exhibition "Poem Pieces", gifted by Goethe -Institut Pune, on the auspicious occasion of Khande Navami.

The exhibition was inaugurated at the hands of our respected Principal, Prof. Dr. Nivedita Ekbote Madam, in the esteemed presence of Ms. Alicia Padros and Dr. Vaishali Dabke.

The event was organised under the guidance of Dr. Vaijayantimala Jadhav, Head of the Department, with the support of Aishwarya Karikar and Saee Karwe, Assistant Professors. The exhibition beautifully celebrates poetry, art and cultural exchange, adding a special touch to the festive occasion. Heartfelt thanks to Goethe-Institut Pune and everyone who contributed to making this event memorable.

Regards,
Dr. Vaijayantimala Jadhav,
Head,
Department of German

Department of German

Faculty Development Program in Applied Indian Knowledge System at MSFDA, Pune

Faculty Development Program
in
Applied Indian Knowledge System
at
MSFDA, Pune (offline mode)
from 26th October 2026 to 30th October 2026

The program is designed and conducted by **Maharashtra State Faculty Development Academy** as a Faculty Development Program, at Pune centre**, in association with** PES Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous) Shivajinagar, Pune 05. The Department of Biotechnology is coordinating the program.

This five-day Faculty Development Programme, FDP, aims to bridge traditional knowledge and contemporary academic practices by exploring the applications of IKS across disciplines. It combines foundational perspectives with AI-Artificial Intelligence, computational linguistics, digital learning resources, curriculum restructuring, Intellectual Property Rights-IPR and innovation-led entrepreneurial opportunities. The programme enables educators to translate IKS principles into implementable academic and institutional initiatives.

On 26th October the program opened with insightful sessions by stalwarts in inauguration. Dr. Shailendra Devalankar felicitated guests Dr. Bhushan Patwardhan and Dr. Nitin Karmalkar.

Dr. Deolankar explained in brief genesis and significance of MSFDA and its journey since 2021. It is reflected as Best Practices in higher education in the report by Central Government in 2023. He appealed to make comprehensive use of state of art facilities at MSFDA to be aware of national and social responsibilities of educators or academicians with sensitivity and beyond just attitude of compliance.

Dr. Bhushan Patwardhan elaborated need and scope of IKS in transformation of education with example of ancient Nalanda University. He emphasized on today's condition of thinking deficit society and academic surrender due to haphazard use of AI. He described how in ancient Nalanda university education, culture, science and spirituality was amalgamated in development of students. In question answer session, he addressed the question on use of IKS for career very diligently. IKS helps in development of character of a student which is useful in any kind of career development. In ancient Bharat knowledge (14 vidya) and skill (64 kalas) were interconnected in education. He mentioned about HOCC (high order cognitive capacity) and risk of career focused education.

Dr. Karmalkar elaborated on various concepts in IKS like IKS corpus, IKS repositories, Wootz steel, iron pillar, zinc smelting, Veda, Upanishada, need of IKS without mere glorification of past, role of IKS, rope geometry, ancient mathematics, traditional knowledge and its significance in patenting issues.

After inauguration, interesting and insightful sessions continued with diligent resource persons from distinct fields. In next four days till 30th October 2026, program will guide participant on various themes including Entrepreneurship, AI, research, innovation etc. The program will make participants able to identify discipline-specific IKS elements with integration,b design IKS-enriched courses and innovative teaching-learning resources, develop educational content using contemporary technologies, formulate interdisciplinary research ideas and innovation proposals, understand IPR and its significance.

Faculty Development Program in Applied Indian Knowledge System at MSFDA, Pune

First Term End Meeting of A.Y. 2026-27 on 30.10.2026

Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune, organised the **Term End Meeting for Term I of Academic Year 2026–27 on 30th October 2026**.

The meeting commenced with a welcome address by the Staff Secretary, Dr. Rama Phadke. The occasion included the felicitation of retiring staff members, who were also given an opportunity to share their thoughts and experiences. The Principal, Prof. Dr. Nivedita G. Ekbote, and Prof. S. S. Deshmukh were felicitated. Staff members completing 25 years of service were also honoured in recognition of their dedicated contribution to the institution.

The meeting featured addresses BBA Campus Coordinator, Vice Principal (Examinations and Evaluation), IQAC Coordinator, Vice Principal (Academics), Prof. S. S. Deshmukh and Principal Prof. Dr. Nivedita Ekbote. The speakers shared their perspectives on various academic, administrative and institutional matters.

The Principal addressed the gathering and shared her thoughts on the institution's progress and future priorities. This was followed by an interactive session, providing an opportunity for staff members to share their views and interact with the Principal.

The meeting concluded with important announcements regarding attendance sheet signatures and other matters, followed by a vote of thanks proposed by Dr. Shilpa Dange.

The meeting was attended by the Principal, Vice Principals representing various faculties and portfolios, IQAC Coordinator, BBA Coordinator, Junior College Vice Principal and Registrar, who were seated on the dais.

Mr. Sunil Hatode, Library Attendant and Dr. Rasika Date, Associate professor, Department of Commerce, were felicitated as they were going to retire on 31.10.2026.

The Term End Meeting provided a valuable platform for reviewing institutional activities, recognising the contributions of staff members, sharing ideas and strengthening collective efforts towards the continued growth and development of the college.

Regards,

Dr. Shantashree Sengupta,

IQAC Coordinator.

Term End Meeting 30.10.2026

Term End Meeting 30.10.2026

Term End Meeting 30.10.2026

Retirement Program of Prof. Rasika Date, Department of Commerce and Library Attendant Shri. Sunil Hatode, Department of Library & Information Centre 30.10.2026

Retirement Program of Prof. Rasika Date, Department of Commerce and Library Attendant Shri. Sunil Hatode, Department of Library & Information Centre 30.10.2026

Retirement Program of Prof. Rasika Date, Department of Commerce and Library Attendant Shri. Sunil Hatode, Department of Library & Information Centre 30.10.2026

Modern Achievements

Congratulations Prof. Dr. Shantashree Sengupta, Librarian, Prof. Dr. Sachin Sakate, Vice Principal (Science) and Dr. Prabhakar Varade, Department of Electronic Science

Congratulations on New Responsibilities!

Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5, proudly congratulates:

Prof.Dr. Shantashree Sengupta, Librarian – entrusted with the Charge of IQAC Coordinator

Prof. Dr. Sachin Sakate, Vice Principal (Science) & Professor of Chemistry – entrusted with the Charge of Vice Principal (Academics)

Dr. Prabhakar Varade, Associate Professor – entrusted with the Charge of Head, Department of Animation.

Principal Prof. Dr. Nivedita Ekbote Madam formally handed over the official letters assigning these responsibilities.

We extend our heartfelt congratulations and best wishes to all three for success, excellence and a fulfilling journey in their new responsibilities.

Wishing you all the very best for your future endeavours!

Congratulations Prof. Dr. Shantashree Sengupta, Librarian, Prof. Dr. Sachin Sakate, Vice Principal (Science) and Dr. Prabhakar Varade, Department of Electronic Science

SPPU Jallosh 2026

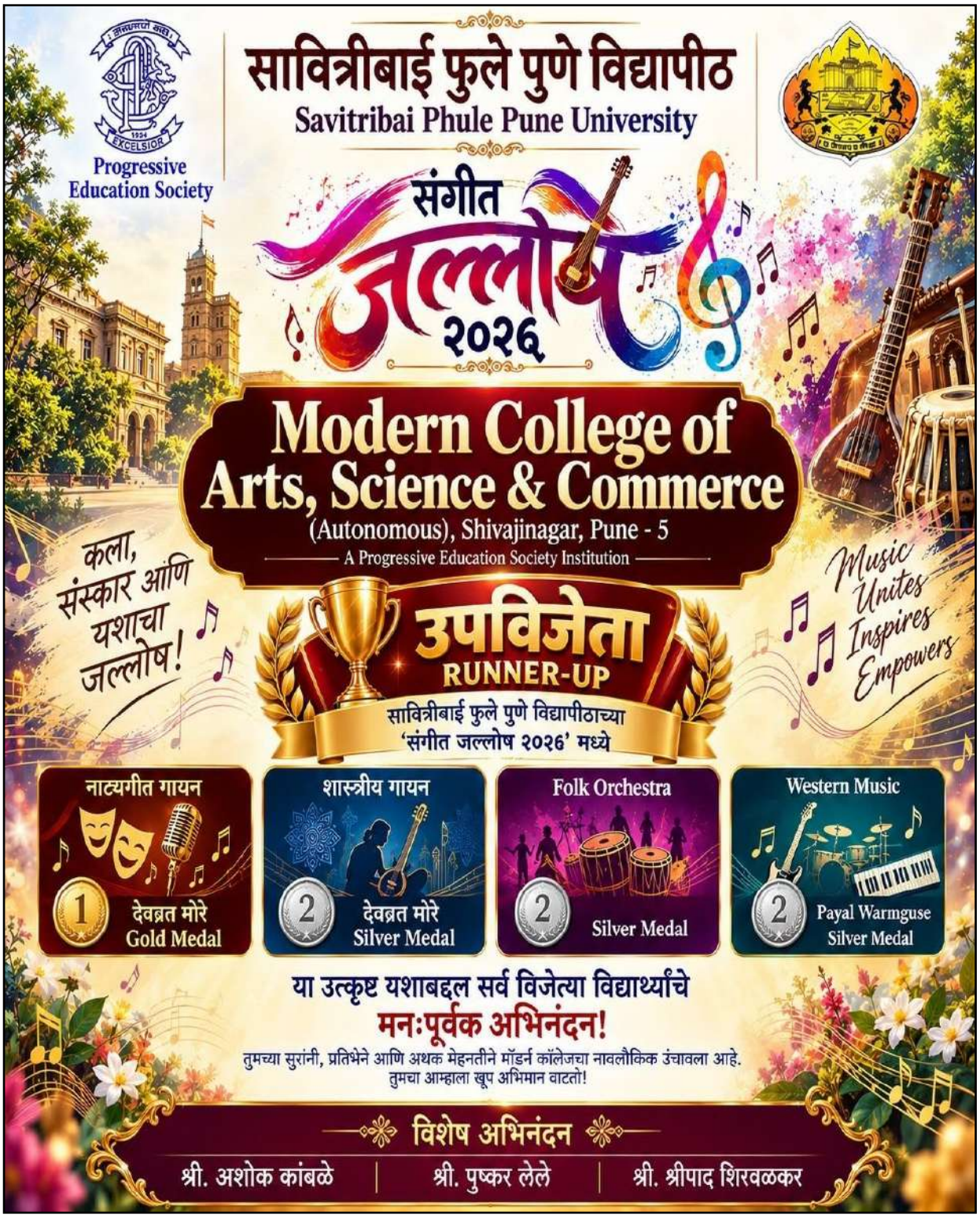

SPPU Jallosh 2026

सुरांचा जल्लोष… यशाचा अभिमान!

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आयोजित 'संगीत जल्लोष २०२६' स्पर्धेत मॉडर्न कॉलेज ऑफ आर्ट्स, सायन्स अँड कॉमर्स (स्वायत्त), शिवाजीनगर, पुणे यांनी उत्कृष्ट कामगिरी करत उपविजेतेपद (Runner-Up) पटकावले, हा अत्यंत अभिमानाचा क्षण!

नाट्यगीत गायन — देवव्रत मोरे — Gold Medal

शास्त्रीय गायन — देवव्रत मोरे — Silver Medal

Folk Orchestra — Silver Medal

Western Music — Payal Warmguse — Silver Medal

सर्व विजेत्या विद्यार्थ्यांचे आणि सहभागी टीमचे मनःपूर्वक अभिनंदन! तुमच्या सुरांनी, प्रतिभेने आणि अथक मेहनतीने मॉडर्न कॉलेजचा नावलौकिक आणखी उंचावला आहे. प्राचार्य म्हणून तुमचा मनापासून अभिमान वाटतो! या यशामागे मोलाचे मार्गदर्शन व मेहनत घेणारे अशोक कांबळे, डॉ. पुष्कर लेले आणि श्रीपाद शिरवळकर यांचेही विशेष अभिनंदन आणि मनःपूर्वक कौतुक!

Keep shining, keep creating & keep making Modern College proud!

SPPU Jallosh 2026

Congratulations to all the College-Level Winners on their selection for the Zonal–Level Competitions

Congratulations to all the College-Level Winners on their selection for the Zonal–Level Competitions

HEARTIEST CONGRATULATIONS TO ALL THE AVISHKAR

PARTICIPANTS & WINNERS

Progressive Education Society's

MODERN COLLEGE OF ARTS, SCIENCE AND COMMERCE (EMPOWERED AUTONOMOUS)
Shivajinagar, Pune 05
Result of College Level Candidates Selected for Zonal Level AVISHKAR Competition

Humanities, Languages and Fine Arts

Sr. No.	Poster No	Category	Level	Name of the students	Title of the project	Total Marks obtained out of (100M)	Rank	Date of the competition	Venue for Zonal Competition
1	UG-HLA 100	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	UG	Ananya Anand Sudame, Maitreyee Mahesh Pathare	Sign language detector (Ishara Setu)	85	1st Rank	14-10-2026	MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune
2	UG-HLA 77	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	UG	Bhumika Ganesh Dharmale	The Standards We Scroll Through	80	2nd Rank		
3	UG-HLA 45	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	UG	Avanti Nimje Prerna Thikare	The Economics of waste management in Pune	72	3rd Rank		
4	UG-HLA 49	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	UG	Divyata Nalawade Amruta Gupte	Digital Addiction and mental stress among students	68	4th rank		
5	UG-HLA 103	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	UG	Janvi Shrikant Bhatwadekar	Pracheen Sanskrut Sahitya mahilanan yogadanam	66	5th rank		

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

1

1	PG-HLA 124	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PG	Prathamesh Rajendra Holkar	An Integrated Intervention for Stress, Well-Being and Self-Confidence for Student-Athletes.	73	1st Rank	14-10-2026	MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune
2	PG-HLA 04	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PG	Minal Santosh Shedge Sai Abhijeet Bhagwat	A correlation study between religious coping, meaning in life and academic burnout among college students	69	2nd Rank		
3	PG-HLA 102	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PG	Mrudula Ingawale Trupti Hingane	Tarun matadaranchya matdan vartanavar samaj madhyamancha padnara prabhav and parinam yancha abhyas	68	3 rd Rank		
4	PG-HLA 127	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PG	Sawani Wagh	A comparative study of unschooling and mainstream educational environment on identity formation goal orientation and school burnout among adolescence	67	4th Rank		
5	PG-HLA 06	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PG	Atharva Sangale	The role of Theatre as an extra curricular activity and its impact of self efficacy sense of belonging and psychological well being among college students	66	5th Rank		
1	PPG-HLA	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PPG	Ms. Sadaf Syed	Smartcane, sustainable emissions-Evaluating the economics of AI-driven precision sugarcane farming in Maharashtra	90	1st Rank	14-10-2026	MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

2

Congratulations to all the College-Level Winners on their selection for the Zonal–Level Competitions

2	PPG-HLA 107	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PPG	Vinita Raosaheb Bhujang	साहित्यिकांच्या पत्नीचे आत्मकथनांचे वेगळेपण(आहे मनोहर तरी सुनीता देशपांडे, नाच ग घुमा माधवी देसाई)	80	2nd Rank	14-10-2026	
3	PPG-HLA 138	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PPG	Mangal Bhausaheb Veer	Dalit striyanchi Ambedkari lokgeete rachana and prerana	66	3 rd Rank		
				&					MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune
	PPG-HLA 117	Humanities, Languages & Fine Arts (HLA)	PPG	Bharat Bansode	Sant Kanhopatra – The Saint Poetess of Marathwada	66	3 rd Rank	14-10-2026	
				Commerce , Management and Law					
1	UG-CML 11	Commerce, Management and Law	UG	Sanket Gorakshanath Girhe Mehek Deepak Majethia	PUNARNAVA: ADAPTIVE REUSE OF ABANDONED URBAN INFRASTRUCTURE FOR LOW-COST STUDENT SHELTER A Public-Private-NGO Partnership (PPNP) and CSR Framework	91	1st Rank	15-10-2026	Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 05
2	UG-CML 1	Commerce, Management and Law	UG	Pooja Jetharam Choudhary Shravani Haribhau Wawale	Analyzing Consumer Adoption Dynamics Between UPI and Retail CBDC (e₹-R) in India"	81	2nd Rank		
3	UG-CML 10	Commerce, Management and Law	UG	Ashish Naiknavare Palak Solanki	Does remort working improve work life balance without reducing employee productivity	76	3rd Rank		

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

3

4	UG-CML 03	Commerce, Management and Law	UG	Bhavesh Sharma Anubhab Tiwari	BNPL services; marketing positioning income dynamics and debt risk mitigation	73	4th Rank	15-10-2026	Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 05
5	UG-CML 13	Commerce, Management and Law	UG	Prabhjyot Mane Neha Ahirrao	Jobnex: one app to view and track all jobs from every platform	53	5th Rank		
1	PG-CML 5	Commerce, Management and Law	PG	Vrushali Amabalgikar	From Local to Global the power of digital but are Brands Ready for the threat ?	64	1st Rank	15-10-2026	
				Agriculture and Animal Husbandry					
1	UG-AAH 5	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	UG	Nikhil Pal	Mastitis detection strips/ Udder sense	90	1st Rank	14-10-2026	MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune
2	UG-AAH 1	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	UG	Akash Sutar and Rohan Kutwal	Guava Pro	80	2nd Rank		
3	UG-AAH 03	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	UG	Tanishka Joshi	JackPro: Transforming Artocartpus heterophyllus seed waste into nutritious animal feed	70	3rd Rank		
4	UG-AAH 02	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	UG	Anamika Maurya	Microbial Consortium and Agro-Waste Formulation for Accelerated Crop Residue Management (Biosolution Spray)	60	4th Rank		

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

4

Congratulations to all the College-Level Winners on their selection for the Zonal–Level Competitions

5	UG-AAH 04	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	UG	Janhavi Manjarekar	Pond-pulse- a dual action aquaculture kit for early risk bacterial detection and pathogen capture	50	5th Rank	**14-10-2026**	**MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune**
1	PG-AAH 2	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	PG	Pratiksha tukaram lohakare	Effect of bioenzyme on seed germination and early plant growth	90	1st Rank	**14-10-2026**	**MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune**
2	PG-AAH 3	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	PG	Piyush Anand Patil	Development and kinetic shelf life Modeling of a liquid AMF (arbascular mycorrhiza fungi) syncom bioinoculant Biostatistical Evaluation of crop resilience under abiotic stress	80	2nd Rank		
3	PG-AAH 04	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	PG	Sejal Deshmukh	Krishi Kalp- Agricultural waste	70	3rd Rank		
4	PG-AAH 05	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	PG	Sayali Narawane Divya Walave	Studies on Antibacterial and Antifungal Potential of Metabolites Secreted by Cochliobolus Fungi	60	4th Rank		
5	PG-AAH 06	Agriculture and Animal Husbandry (AAH)	PG	Vinisha Rajguru Vedangi Limbekar	Development of an Integrated Encapsulated Starter Culture System for Controlled In-Package Fermentation of Milk into Curd.	50	5th Rank		

Engineering and Technology (ET)

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

5

1	UG-ET 18	Engineering and Technology (ET)	UG	Saloni Ravindra Yewale	Green approach to clean energy	94	1st Rank	**15-10-2026**	**PES Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 05**
2	UG-ET 4	Engineering and Technology (ET)	UG	Sharvari shankar jetithor	Mom pulse(A pregnant women safety bracelet)	92	2nd Rank		
					&				
2	UG-ET 23	Engineering and Technology (ET)	UG	Vidya Vinod Suryawanshi	Seed Germination Analysis Tool	92	2nd Rank	**15-10-2026**	**PES Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 05**
3	UG-ET 05	Engineering and Technology (ET)	UG	Pragati Ramesh Phadtare	Medi Track AV- State-Aware Autonomous Assistance & Surveillance System	85	3rd Rank		
(autonomous)4	UG-ET 01	Engineering and Technology (ET)	UG	Sakina Murtaza bharmal and Sneha Sachin Mandhale	Intelligent electric spoon	84	4th Rank		
5	UG-ET 28	Engineering and Technology (ET)	UG	Pranjal Gujarathi	SonicVision - Architectural and system mechanics	83	5th Rank		
1	PG-ET 29	Engineering and Technology (ET)	PG	Atharva More	VISTAR	80	1st Rank		
2	PG-ET 17	Engineering and Technology (ET)	PG	Preeti kulkarni	Smart Soles/Futuristic soles	78	2nd Rank		
3	PG-ET 13	Engineering and Technology (ET)	PG	Soham Shirke Siddhesh Sapkale	Migration Tool	75	3rd Rank		
4	PG-ET 26	Engineering and Technology (ET)	PG	Alfiya Salim Inamdar	AI-Based Personalised Learning & Feedback	52	4th Rank		

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

6

Congratulations to all the College-Level Winners on their selection for the Zonal–Level Competitions

					System For Mathematics Education.				
				Medicine and Pharmacy					
1	UG-MP 5	Medicine and Pharmacy	UG	Apurvaa Bhagwat Bade Sankia Dattatray Landage	MilletVerse : smart nutrition studio	82	1st Rank	**15-10-2026**	**PES Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 05**
2	UG-MP 9	Medicine and Pharmacy	UG	Nanki Bindra, Saee Chinchkar	MediFlow (Patient Charting Software)	70	2nd Rank		
3	UG-MP-15	Medicine and Pharmacy	UG	Akanksha Kale	Bio-breeze	69	3rd Rank		
4	UG-MP-03	Medicine and Pharmacy	UG	Swapnali Ubale	SKIN-SENSE	56	4th Rank		
5	UG-MP-07	Medicine and Pharmacy	UG	Samruddhi Amrutkar and Paras Khutwad	Statistics in Healthcare	50	5th Rank		
1	PG-MP 13	Medicine and Pharmacy	PG	Atharva Ramlingayya Mathpati	In Silico Identification of Small-Molecule Candidates Targeting the BCL11A–RBBP4 Interaction for Fetal Hemoglobin Reactivation.	90	1st Rank	**15-10-2026**	**PES Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 05**
2	PG-MP 11	Medicine and Pharmacy	PG	Samdnya kumthekar Poonam bairagi Pratiksha sarje	Bioplastic bandages	80	2nd Rank		
3	PG-MP 06	Medicine and Pharmacy	PG	Khushi Ganesh Sharma	Formulation and development of a heatless	70	3rd Rank		

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

7

					alternative to burning incense sticks by non-combustible aromatherapy matrix.				
4	PG-MP 02	Medicine and Pharmacy	PG	Yatee Dhanekar	Development of a Gum Tragacanth based multi-micronutrient powder	60	4th Rank	**15-10-2026**	
5	PG-MP 14	Medicine and Pharmacy	PG	Devyani Narute Atharva saraf	Adverse effect of contraceptive pills on gold fish/exposure of contraceptive pills on gold fish	50	5th Rank		**PES Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 05**
				Pure Sciences					
1	UG-PS 16	Pure Sciences	UG	Tejaswi Chandrakant Shewale	Greenshield- Development of an Eco-friendly Protective Coating for Paper Using Aloe Vera Peel, Aloe Vera gel and Cabbage	80	1st Rank	**14-10-2026**	**MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune**
2	UG-PS 9	Pure Sciences	UG	Shweta Sambhaji Shivale & Shravani digambar kangude	Psychoacoustic Analysis of Frequency Detection Across Age Groups	75	2nd Rank		
3	UG-PS 01	Pure Sciences	UG	Ankita Tripathi and Preeti chauhan	Smart label colorimetric detection for food spoilage	65	3rd Rank		
4	UG-PS 12	Pure Sciences	UG	Aditi Ajaykumar Bhosale	Living Solar Panels: Can Algae be our power plants?	64	4th Rank		
5	UG-PS 25	Pure Sciences	UG	Abhishek More Kaivalya Pandit	Role Of Statistics in Artificial Intelligence	63	5th Rank		

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

8

Congratulations to all the College-Level Winners on their selection for the Zonal–Level Competitions

1	PG-PS 5	Pure Sciences	PG	Pratiksha Pravin Kete	Green Bio bites	90	1st Rank	**14-10-2026**	**MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune**
2	PG-PS 1	Pure Sciences	PG	Reshma Gaikwad & Mrunal Panchal	Development of self heling concrete using *Bacillus* and decomposed vegetable waste	80	2nd Rank		
3	PG-PS 07	Pure Sciences	PG	Pooja maske and Tanushka kakade	Development of biobased dust trapping duster	70	3rd Rank		
4	PG-PS 10	Pure Sciences	PG	Pooja Birajdar Kajal khomane Sayee Gaikwad	Chemistry of natural products (Development of PPD free black hair dye using pomegranate peels and henna leaves	69	4th Rank		
5	PG-PS 04	Pure Sciences	PG	Nabhangi Deshkar and Vallabh Mengale	A low cost paper biosensor for detecting antibiotic residue in milk.	60	5th Rank		
1	PPG-PS 3	Pure Sciences	PPG	Dhanshree Yachakal	From Pollution to purity : Green suynthesis of biosorbent nanoparticales for microplastiv remediation	90	1st Rank	**14-10-2026**	**MES Abasaheb Garware College, Karve Road, Pune**
2	PPG-PS 2	Pure Sciences	PPG	Vikram Bhoomkar	Solvant and nucleophile controlled synthesis of turpene based molecular hybrid via carbocation trapping over $SnCl_2$, MCM41	80	2nd Rank		

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

9

3	PPG-PS 01	Pure Sciences	PPG	Vrushabh Nahar	Ionic liquid catalized monoterpene transformation	70	3rd Rank	**14-10-2026**	

*** Please note that HLA, PS and AAH zonal Aavishkar will be held at MES Garware College on Wednesday, 14th October 2026 and CML, ET and MP will be held on Thursday, 15-10-2026 at PES Modern College of Arts, science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 05.**

Dr. Shilpa S. Mujumdar
Academic Research
Coordinator (ARC)
& Vice –Principal (Research)

✨Congratulations to all the students for their enthusiasm, innovation and research spirit! ✨

10

Congratulations Prof. Aniket Adsul, Department of Geography

Pleased to inform you that Mr. Aniket S. Adsul (Assistant Professor, Department of Geography) 's Research Paper titled India's 'Transition to Clean Energy and its Emerging Geopolitical Implications' has been published in Discover Sustainability (Springer Nature), a Q1 Journal with Impact Factor 5.2 on 8th October 2026.

Regards
Prof. (Dr.) Amit E. Sonawane,
Head,
Department of Geohgraphy

Discover Sustainability

PERSPECTIVE | Article in Press

India's transition towards clean energy and its emerging geopolitical implications

Aniket S. Adsul · Ravindra G. Jaybhaye · Rahul M. Lad

Received: 13 December 2025 / Accepted: 21 August 2026
©The Author(s) 2026

Abstract
The transition of India toward clean energy represents a major transformation in its economic, environmental, and geopolitical landscape. As one of the world's fastest-growing energy consumers, India is increasingly promoting non-fossil fuel energy sources such as solar, wind, hydro, nuclear energy, and green hydrogen to reduce dependence on fossil fuels and achieve long-term energy security and climate commitments. This manuscript examines the geopolitical dimensions of India's clean energy transition by analyzing both its strategic opportunities and emerging challenges. The study highlights how renewable energy expansion enhances India's global climate leadership, strengthens strategic partnerships through initiatives such as the Minerals Security Partnership, and supports regional cooperation in the Indo-Pacific. The paper also evaluates supply chain dependencies associated with India's renewable energy sector. It critically discusses challenges including dependence on imported critical minerals, technological reliance on China, supply chain vulnerabilities, geopolitical competition, policy coordination issues, and energy security concerns during the transition phase. The study argues that India's clean energy transition is not merely an environmental objective but also a strategic geopolitical process shaped by global power dynamics and technological transformation.

Keywords Clean energy · Geopolitics · Non-fossil fuel energy · Renewable energy · Fossil fuel · Climate-induced · Sustainable

1 Introduction

India is undergoing a significant transition from fossil-fuel-based energy to non-fossil-fuel-based energy. This transition is stimulated by its commitment under the Paris Agreement to limit the global temperature rise to 1.5 °C above pre-industrial levels to mitigate the climate-induced catastrophe (UNFCCC). Furthermore, it is also influenced by its energy security concerns and an aim to achieve sustainable development goals of affordable and clean energy, and climate action. Fossil-fuel-based energy sources, such as thermal power, emit carbon, contributing to global warming, which in turn leads to environmental degradation. In contrast, the non-fossil fuel-based energy like nuclear power and the renewables like solar, wind, hydro, and bio-power are cleaner and more sustainable. Moreover, most of this energy has no carbon footprint. Hence, India's transition to clean energy

This Article in Press is shared early to give you faster access to new research. It is citable and carries a permanent DOI. The final edited version will replace it automatically.

Discover Sustainability https://doi.org/10.1007/s43621-026-04496-9

Published online: 08 October 2026

Discover

Department of Physical Education

अभिमानास्पद विजय!

आंतर महाविद्यालयीन मुलांच्या खो-खो स्पर्धेत मॉडर्न महाविद्यालय, शिवाजीनगरच्या मुलांच्या संघाने चुरशीच्या, रंगतदार आणि उत्कंठावर्धक अंतिम सामन्यात नेत्रदीपक विजय मिळवत स्पर्धेचे विजेतेपद पटकावले!

संघभावना • जिद्द • मेहनत • शिस्त • उत्कृष्ट खेळ

या सर्वांचा अप्रतिम संगम दाखवत मॉडर्नच्या खेळाडूंनी पुन्हा एकदा आपल्या महाविद्यालयाचे नाव अभिमानाने उंचावले.

सर्व विजेत्या खेळाडू विद्यार्थी, मार्गदर्शक, प्रशिक्षक आणि क्रीडा विभागाचे हार्दिक अभिनंदन!

प्रा. डॉ. निवेदिता ग. एकबोटे

प्राचार्या,

मॉडर्न महाविद्यालय, शिवाजीनगर पुणे 5

Department of Physical Education

Outstanding Performance at the Inter-Collegiate Athletics Competition!

The Athlete of Modern College, Shivajinagar, delivered an exceptional performance at the Inter-Collegiate Athletics Competition, showcasing remarkable talent, determination, hard work, and team spirit to bring home a rich haul of medals and make their college proud!

Our talented athletes have made the entire Modern College family proud by winning Gold, Silver, and Bronze medals through their dedication and perseverance.

Individual Medal Achievements
1. Pranjal Bachche – 400m Running – Gold Medal
2. Afan Shaikh – 400m Running – Gold Medal
3. Vedshree Lonari – 400m Running – Silver Medal
4. Bimlesh Dubey – 3000m Steeplechase – Bronze Medal
5. Bimlesh Dubey – 20km Race Walk – Bronze Medal
6. Sangharsha Pandit – 100m Hurdles – Bronze Medal
7. Sai Sashte – 20km Race Walk – Bronze Medal
8. Pranjal Bachche – 800m Running – Gold Medal
9. Vedshree Lonari – 800m Running – Silver Medal
10. Afan Shaikh – 200m Running – Silver Medal
11. Bimlesh Dubey – 21km Run (Men) – Bronze Medal
12. Sneha Patil – 21km Run (Women) – Bronze Medal

Team Relay Achievements
*4 × 100m Relay – Men (Gold Medal)
* Sarthak Belwate
* Prathamesh Holkar
* Vedant Bachche
* Afan Shaikh

*4 × 100m Relay – Women (Gold Medal)
* Sangharsha Pandit
* Pranjal Bachche
* Pooja Kadam
* Vedshree Lonari

*4 × 400m Relay – Men (Gold Medal)
* Sarthak Belwate
* Prathamesh Holkar
* Keshav Orse
* Afan Shaikh

*4 × 400m Relay – Women (Bronze Medal)
* Sangharsha Pandit
* Sneha Patil
* Pooja Kadam
* Sai Sashte

*4 × 100m Mixed Relay (Bronze Medal)
* Prathamesh Holkar
* Vidya Giri
* Sarthak Belwate

Department of Physical Education

HEARTIEST CONGRATULATIONS TO ALL OUR MEDAL WINNERS!

With relentless practice, tremendous hard work, discipline, and an unbreakable spirit, our athletes have brought immense pride and glory to Modern College. Heartiest congratulations to all the medal winners, their coaches, mentors, and the entire Department of Physical Education & Sports for their valuable guidance and support!

Every Effort Counts. Every Experience Matters!

To the athletes who could not achieve their desired results this time, remember that every competition is an opportunity to learn and improve. Stay positive, learn from your experiences, and continue working hard with determination and consistent practice to achieve your medal-winning goals in the upcoming competitions.

Once again, congratulations to all our athletes, and best wishes for continued success in the future! Tradition of Excellence!

Congratulations Dr. Nilam Ingole, Department of English

Heartiest Congratulations to Dr. Nilam Ingole!
On behalf of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5, I extend my heartfelt congratulations to Dr. Nilam Ingole on her valuable contribution to Virus: Annotated for Today's Global Digital Humans (and Aliens), authored by Prof. Jayant V. Narlikar, edited by Sami Ahmad Khan, and published by The MIT Press, USA. Her contribution, "Select Marathi-Language Critical Resources on Jayant V. Narlikar's Science Fiction," is a significant recognition of the rich literary and critical tradition of Marathi Science Fiction. This achievement brings Marathi scholarship to the global academic and literary platform and highlights the importance of regional languages in enriching international literary discourse.
I deeply appreciate her scholarly contribution and congratulate her on this remarkable accomplishment. May she continue to achieve greater heights in research, writing, and academic excellence. Warm wishes and congratulations!

Prof. Dr. Nivedita Ekbote
Principal
Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5

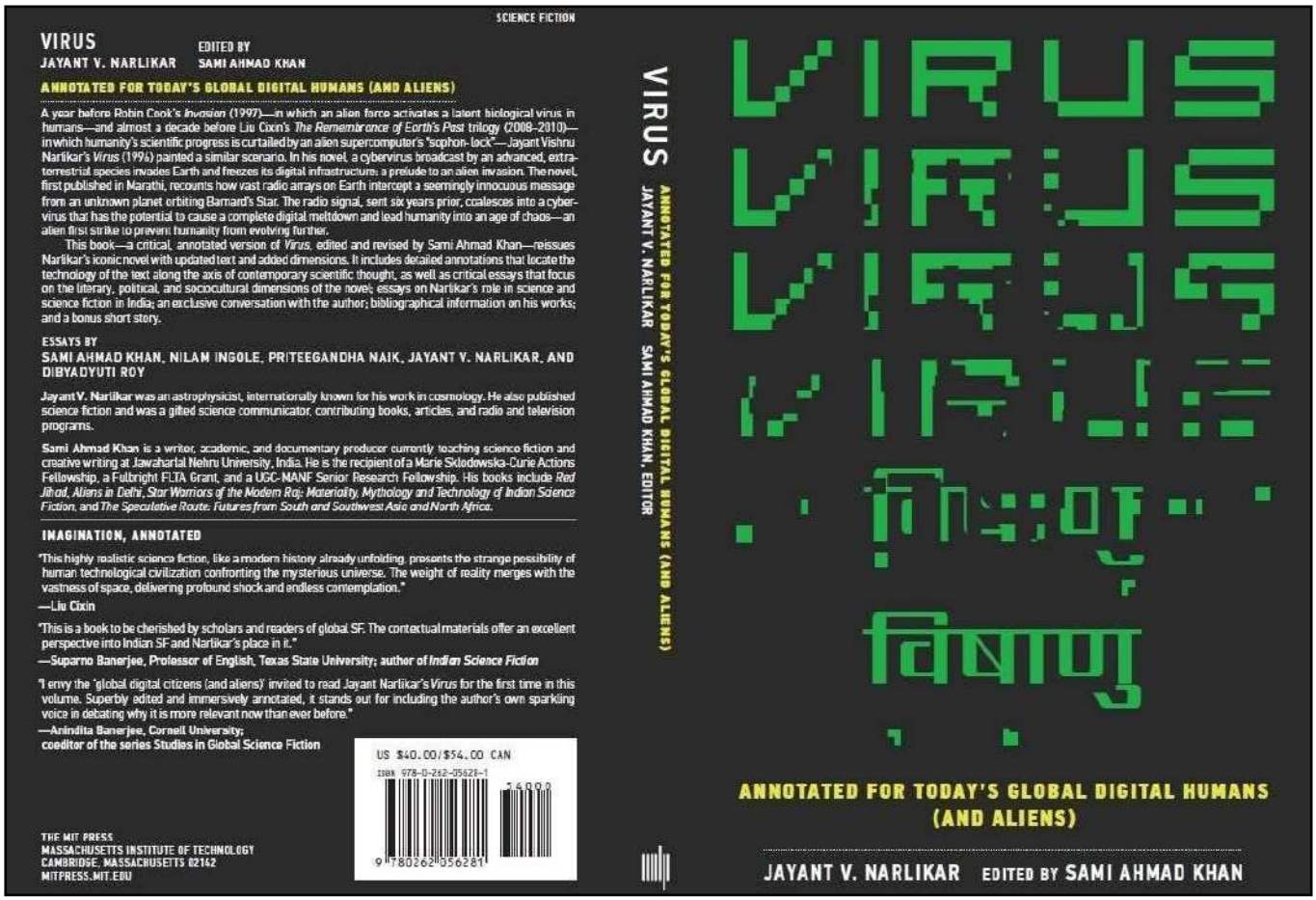

Congratulations Dr. Nilam Ingole, Department of English

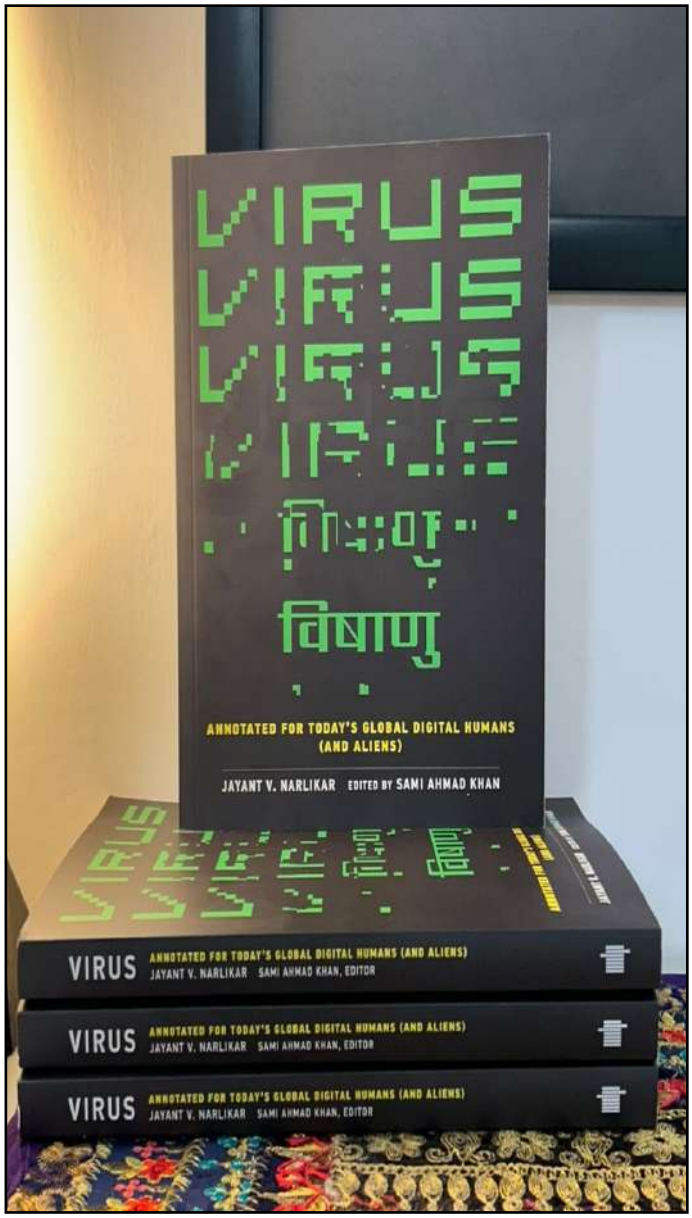

CONTENTS

Series Foreword . ix

Foreword . xi
Bodhisattva Chattopadhyay

The Narlikar Effect: Editor's Introduction . xv
Sami Ahmad Khan

Author's Note . xxxiii
Jayant V. Narlikar

Virus . 1
by Jayant V. Narlikar,
annotated for today's global digital humans (and aliens)

"Virus": A Short Story . 159
Jayant V. Narlikar

ESSAYS

Science Fiction in/as Postcolonial Infrastructure: Reading Technology . 177
and Nationhood in Jayant V. Narlikar's *Virus*
Dibyadyuti Roy

Science Fiction, Society, and Silence: The Missing Margins in *Virus* . 191
Priteegandha Naik

The Fiction of Science—and the Science of Fiction: A Conversation . 207
with Jayant V. Narlikar
Jayant V. Narlikar and Sami Ahmad Khan

Select Marathi-Language Critical Resources on . 213
Jayant V. Narlikar's Science Fiction
Compiled by Nilam Ingole

Contributors . 215

Modern Alumni Achievement

धाराऊ...

कथा, पटकथा, संवाद आणि दिग्दर्शन - मनीष सुरेश शिंदे

२३ ऑक्टोबर २०२६ पासून आपल्या जवळच्या चित्रपटगृहात प्रदर्शित!

धाराऊ... ती गाय नाय... माय हाय!

सांगण्यास अत्यंत आनंद होत आहे की, या चित्रपटासाठी कॉस्ट्यूम डिझायनिंग आपल्याच फॅशन टेक्नॉलॉजी विभागाची विद्यार्थिनी श्रावणी जाधव हिने केले आहे.

तसेच तिने या चित्रपटात कॉस्ट्यूम डिपार्टमेंट हेड म्हणूनही जबाबदारी सांभाळली आहे.

या प्रोजेक्टसाठी तिला आपल्याच फॅशन टेक्नॉलॉजी विभागातील विद्यार्थिनी उर्वी सुतार हिने संपूर्ण प्रोजेक्टसाठी असिस्ट केले आहे.

श्रावणी, उर्वी आणि तिच्या संपूर्ण टीमचे मन:पूर्वक अभिनंदन आणि 'धाराऊ' टीमला मॉडर्न महाविद्यालयाकडून खूप खूप शुभेच्छा!

Modern Alumni Achievement

इतिहास विभागातील २०२५ च्या batch ची विद्यार्थीनी स्वरूपा मुलिक हि NTA परीक्षा Ph. D. एडमिशन साठी पात्र झाली.

स्वरूपाचे अभिनंदन!

इतिहास विभाग
मॉडर्न कॉलेज
शिवाजीनगर, पुणे

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग
University Grants Commission
Quality higher education for all

UGC - NET June 2026
Scorecard

राष्ट्रीय परीक्षा एजेंसी
National Testing Agency
Excellence in Assessment

Print Close

Roll Number:	MR220203856	Application Number:	260510328465	
Candidate's Name:	SWARUPA SANJAY MULIK			
Mother's Name:	VARSHA SANJAY MULIK			
Father's Name:	SANJAY BABURAO MULIK			
Category:	General	PwD/PwBD*:	No	
Gender:	Female	Date of Birth:	05/08/2003	
Subject:	(006) History			
No. of Candidates in this Subject	Registered:	83209 Appeared:	65846	
Applied on the basis of:	Master's Degree			
Applied for:	ASSISTANT PROFESSOR,JRF (JUNIOR RESEARCH FELLOWSHIP),Ph.D. ONLY			

Paper	Maximum Marks	Marks Obtained	Percentile Score Obtained
Total (Paper – 1 + Paper – 2):	300	162	96.9003432
Total Marks Obtained in Words:	One Hundred Sixty Two Only		
Total Percentile Score Obtained in Words:	Ninety Six point Nine Zero Zero Three Four Three Two Only		
Result:	QUALIFIED FOR ADMISSION TO Ph.D. ONLY		

'*' VI-Visually Impaired, HI- Hearing Impaired, LM-Locomotor Disability, OD-Other Disability

Date of Issue: 28.08.2026

NEWLY ADDED AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING OCTOBER 2026

Author	Title
• DIAL ROB / VIDWANS SHUBHADA	• LEVEL UP लेव्हल अप : चित्त एकाग्र करा, चालढकल करणं थांबवा आणि तुमचं आयुष्य अधिक उंचीवर न्या
• VANDILE SURESH	• UTKRUSHTA CARRIER SHAMBHAR TAKKE HAMI ! उत्कृष्ट करिअर शंभर टक्के हमी !
• GODBOLE ACHYUT / KULKARNI MADHURI	• CAREERISM करिअरझम
• KAHATE ATUL	• A I CHALAT KAS ! TANTRANGYANCHA SAKHOL PARICHAY A I चालतं कसं ! A I तंत्रज्ञानाचा सखोल परिचय
• KAHATE ATUL	• A I CHA TUFAN NURAL NETWORK TE DEEPSIC ए आय च तुफान न्यूरल नेटवर्क ते डीपसिक
• RANJANKAR TUSHAR / JAGTAP NAVNATH	• MOBILE VYASANMUKTI मोबाईल व्यसनमुक्ती
• PATIL VISHWAS	• CHANDANACHA SANGAVA चंदनाचा सांगावा
• SIRAJ NADIM /SALAVI PRASAD	• SECRET NOTES FROM IRAN इराणच्या गुप्त नोंदी
• BORKAR B. B. / DHERE R. C.	• BORKARANCHI PREMKAVITA बोरकरांची प्रेमकविता
• BHAT SURESH	• ZANZAWAT झांझावात
• PATHAN SHAFI	• TUKARAM : TUKARAM MUNDHE
• GHADAGE RAJENDRA	• RAJDHURANDHAR TARARANI राजधुरंधर ताराराणी
• BERNARD /GRZIMEK MICHAEL/MADGULKAR	• SINHANCHYA DESHAT सिंहांच्या देशात
• DESHPANDE P. L .	• BATATYACHI CHAL बटाट्याची चाळ
• SANT PRAKASH NARAYAN	• SHARADA SANGEET शारदा संगीत
• KHANDEKAR V. S.	• AMRUTVEL अमृतवेल
• KARVE IRAVATI	• UGANT यूगांत
• BAGUL BABURAO	• JEVHA MI JAAT CHORALI जेव्हा मी जात चोरली
• NAARALIKAR JAYANT	• SURYACHA PRAKOP सूर्याचा प्रकोप
• SAMAR	• RADHA BHAG 2 राधा भाग 2
• SAMAR	• RADHA BHAG 1 राधा भाग 1
• SAMAR	• URMILA : EKA ADNYAT EKANTACHA PRAVAS उर्मिला : एका अज्ञात एकांताचा प्रवास
• SAMAR	• PARAVATI : TAPSWINI, VIDUSHI, SHIVPRIYA पार्वती : तपस्विनी, विदुषी, शिवप्रिया

News Paper Clippings : October 2026

Online newspapers and online services based on newspapers are becoming increasingly popular and useful in current digital age. These services helped libraries in reaching out users wherever they are and also save time of the users. The newspaper clippings are also known as press clippings in some libraries .

[*Ref: Gaur, Ramesh C., Chand, Mahesh, Gaur, Kavita & Yadav, Amar Singh. (2013). Online Newspaper Clippings and News Services for Libraries: Experiences in Indian Libraries. Accessed from http://library.ifla.org/240/1/153-gaur-en.pdf]*

Clipping is the cutting-out of articles from a paper publication. Newspaper clippings are often used when people have to write a report or make a presentation or for future reference.

महाराष्ट्र टाइम्स

लोकसत्ता

The Modern College, Shivajinagar Library subscribes to Ten (10) English Newspapers and Eleven (11) Marathi Newspapers which are referred by the students and staff. The Library has a practice of posting notifications of important news related to Education, UGC, NAAC, Savitribai Phule Pune University on the WhatsApp Groups of Staff.

लोकमत

TOI

Father of Library Science, Dr. S.R.Ranganathan's Fifth Law of Library Science states that *'Library is a Growing Organism'*. It means that a library should be a continually changing institution, never static in its outlook. Books, methods, and the physical library should be updated over time. As an implication of the Fifth Law of Library Science, the Modern College Library has also updated the ways of keeping and maintaining the Newspaper Clippings. E-newspaper Clippings Service gives a global viewership/user base, no maintenance required, storage space issues will be solved and any user, anytime, at any place can have an access to the Newspaper Clippings Service. The E-Newspaper Clippings Section is divided into ***News regarding MCASC, Pune-5, Education, Work of Appreciation, Health, Research, Sports, Miscellaneous .***

hindustantimes

सामना

प्रभात

केसरी

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

प्रभात
www.dainikprabhat.com

प्रथम सत्र परीक्षा शुल्कमाफीचे निर्देश!

दुष्काळग्रस्त विद्यार्थ्यांसाठी उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचा निर्णय

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १ - राज्यातील दुष्काळग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांचे शिक्षण आर्थिक अडचणींमुळे अपूर्ण राहू नये, यासाठी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने परीक्षा शुल्क माफ करण्यासोबतच त्यांना विविध प्रकारे मदत पुरविण्यासाठी विद्यापीठ स्तरावर विशेष टास्क फोर्स स्थापन करण्याचा निर्णय घेतला आहे. नोव्हेंबर-डिसेंबरधील प्रथम सत्र परीक्षांसाठी दुष्काळग्रस्त भागातील सर्व पात्र विद्यार्थ्यांकडून परीक्षा शुल्क घेऊ नये, असे स्पष्ट निर्देश राज्यातील सर्व विद्यापीठांसह महाविद्यालयांना दिले आहेत.

उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली पार पडलेल्या ऑनलाइन बैठकीत हे निर्देश देण्यात आले. मदत व पुनर्वसन विभागाने राज्यातील ३४ जिल्ह्यांतील २६५ तालुक्यांमध्ये दुष्काळी परिस्थिती जाहीर केली आहे. या पार्श्वभूमीवर आयोजित आढावा बैठकीस विभागाचे अप्पर मुख्य सचिव वेणूगोपाल रेड्डी आणि उच्च शिक्षण संचालक शैलेंद्र देवळाणकर, सर्व सार्वजनिक विद्यापीठांचे कुलगुरू, प्र- कुलगुरू, कुलसचिव व प्राचार्य उपस्थित होते.

केवळ शासन निर्णयाची अंमलबजावणी न करता उच्च शिक्षण क्षेत्राने एका कुटुंबासारखे एकत्र येऊन परिस्थितीचा सामना केला पाहिजे. सक्षम महाविद्यालयांनी दुष्काळग्रस्त भागातील संस्था व विद्यार्थ्यांना मदत करावी, असे आवाहन मंत्री पाटील यांनी केले. या उपक्रमांच्या अंमलबजावणीसाठी उच्च शिक्षण संचालनालयात स्वतंत्र कक्ष आणि प्रत्येक विद्यापीठात टास्क फोर्स कार्यरत असेल. या सर्व कामांचा दर १५ दिवसांनी आढावा घेणार असून, दुष्काळामुळे एकाही विद्यार्थ्याचे शिक्षण थांबणार नाही, असेही ते म्हणाले.

Pune City Edition
Oct 02, 2026 Page No. 5
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

प्रभात

सीईटी डिसेंबरऐवजी बारावीच्या परीक्षेनंतरच!

ग्रामीण विद्यार्थ्यांच्या विरोधानंतर उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाची माघार

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ११ - अभियांत्रिकी व वैद्यकीय प्रवेशासाठी घेतली जाणारी राज्य सामायिक प्रवेश परीक्षा अर्थात सीईटी यंदापासून बारावी परीक्षेपूर्वी म्हणजेच डिसेंबर व परीक्षेनंतर एप्रिल अशा दोन टप्प्यांत घेण्याचा निर्णय उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने घेतला होता. मात्र, त्यास ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांचा वाढता विरोध आणि अभ्यासक्रम पूर्ण होण्यातील अडचणी लक्षात घेऊन हा निर्णय मागे घेतल्याची माहिती समोर आली आहे. आगामी शैक्षणिक वर्षापासून दोन्ही सीईटी परीक्षा मार्च ते मे या कालावधीतच होणार असल्याचे स्पष्ट होत आहे.

राष्ट्रीय पातळीवरील जेईईच्या धर्तीवर राज्य सीईटी सेलकडून शैक्षणिक वर्ष २०२७-२८ पासून पहिली सीईटी डिसेंबर २०२६ मध्ये आणि दुसरी सीईटी एप्रिल २०२७ मध्ये घेण्याचे नियोजन सुरू होते. मात्र, या निर्णयाविरोधात धाराशिव, नंदुरबार, चंद्रपूर यांसारख्या ग्रामीण भागांतून तीव्र पडसाद उमटले. ग्रामीण भागातील बहुतांश विद्यार्थ्यांचा बारावीचा अभ्यासक्रम डिसेंबरपर्यंत पूर्ण होत नाही. अशा स्थितीत आधीच परीक्षा घेतल्यास विद्यार्थ्यांवर मानसिक ताण येईल, अशी भूमिका पालक, शिक्षक व समुपदेशकांनी घेतली होती. शहरी भागांचा विचार करून घेतलेले निर्णय ग्रामीण विद्यार्थ्यांचे खच्चीकरण करणारे असल्याची टीकाही करण्यात आली.

हा विरोध गांभीर्याने घेत उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने शिक्षणतज्ज्ञांचे अभिप्राय मागवले. त्यानंतर विद्यार्थ्यांच्या हिताचा विचार करून डिसेंबरमधील परीक्षा रद्द करण्याचा निर्णय घेतला. नव्या नियोजनानुसार दोन्ही सीईटी परीक्षा मार्च किंवा एप्रिल महिन्यातच घेतल्या जातील. दोन्ही परीक्षांच्या कालावधीत सुमारे चार आठवड्यांचे अंतर राखले जाईल, अशी माहिती उच्च व तंत्रशिक्षण विभागातील अधिकाऱ्यांनी दिली आहे.

चालू वर्षाप्रमाणेच आगामी वर्षातही दोन संधींपैकी ज्या परीक्षेत सर्वाधिक गुण मिळतील, तेच गुण अंतिम प्रवेशासाठी ग्राह्य धरले जाणार आहेत. या परीक्षांचे तात्पुरते आणि सुधारित वेळापत्रक पुढील आठवडाभरात जाहीर होण्याची शक्यता आहे. यामुळे ग्रामीण भागातील लाखो विद्यार्थ्यांना मोठा दिलासा मिळाला आहे.

Pune City Edition
Oct 12, 2026 Page No. 5
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

पुनरी

नववी ते बारावीसाठी एआय अभ्यासक्रम

शालेय विद्यार्थ्यांसाठी 'एनसीईआरटी'चा २० तासांचा नवा उपक्रम

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

नॅशनल कौन्सिल ऑफ एज्युकेशनल रिसर्च अँड ट्रेनिंगने (एनसीईआरटी) इयत्ता नववी ते बारावीच्या विद्यार्थ्यांसाठी 'कॉम्प्युटेशनल थिंकिंग' (सीटी) आणि 'आर्टिफिशिअल इंटेलिजन्स' (एआय) या विषयांवर आधारित २० तासांचा विशेष अभ्यासक्रम सुरू केला आहे. आयआयटी मद्रास, आयआयटी जोधपूर आणि एनसीईआरटीच्या तज्ज्ञांनी हा कृती आधारित अभ्यासक्रम विकसित केला असून विद्यार्थ्यांना एआयचे स्वरूप, फायदे-तोटे आणि सुरक्षित वापराचे धडे देणे हा यामागील मुख्य उद्देश आहे.

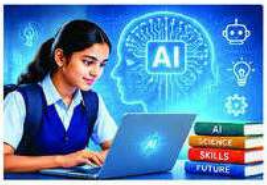

डिजिटल सुरक्षिततेचा इशारा

एनसीईआरटीने विद्यार्थ्यांना स्पष्ट सूचना दिली आहे की, कोणत्याही एआय टूलमध्ये आधार क्रमांक, पॅन कार्ड, पासवर्ड, ओटीपी किंवा खासगी कागदपत्रे यांसारखा संवेदनशील डेटा टाकू नये. तंत्रज्ञान वापरताना मानवी निर्णयक्षमता, सर्जनशीलता आणि नैतिक जबाबदारी केंद्रस्थानी राहिली पाहिजे, यावर भर देण्यात आला आहे.

सर्वसमावेशक शिक्षण पद्धती

हा अभ्यासक्रम डिजिटल उपकरणे उपलब्ध नसतानाही शिकवला जाऊ शकतो, त्यामुळे देशातील सर्व शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांना याचा लाभ घेता येईल. यापूर्वी सीबीएसईने इयत्ता तिसरी ते आठवीसाठी एआयचा पायाभूत अभ्यासक्रम सुरू केला होता. आता माध्यमिक व उच्च माध्यमिक स्तरावरील या नव्या अभ्यासक्रमामुळे शालेय शिक्षणात एआय तंत्रज्ञानाची सुरक्षित व पद्धतशीर पायाभरणी होण्यास मोठी मदत होणार आहे.

एनसीईआरटीने आयआयटी मद्रास व जोधपूरच्या सहकार्याने इयत्ता नववी ते बारावीसाठी २० तासांचा एआय अभ्यासक्रम आणला आहे.

हा अभ्यासक्रम एकूण ५ युनिटस्मध्ये विभागलेला असून तो प्रामुख्याने प्रत्यक्ष कृती आणि अनुभवांवर आधारित आहे.

'व्हेन एआय गेटस् इट रॉंग' या घटकाद्वारे डीपफेक, चुकीची माहिती आणि सत्य पडताळणीची पद्धत शिकवली जाईल.

विद्यार्थ्यांच्या डिजिटल सुरक्षेसाठी आधार, पॅन, पासवर्ड यांसारखी संवेदनशील माहिती एआय साधनांमध्ये न देण्याचा इशारा देण्यात आला आहे.

अभ्यासक्रमाचे स्वरूप आणि ५ युनिटस्ची विभागणी

विद्यार्थ्यांना एआय सिस्टीमवर आंधळेपणाने अवलंबून न राहता तिचे योग्य मूल्यमापन करता यावे, यासाठी ५ युनिटस् तयार करण्यात आली आहेत.

- **दैनंदिन जीवनातील एआय :** स्मार्टफोनमधील प्रेडिक्टिव्ह कीबोर्ड आणि म्युझिक ॲप्समधील शिफारशी यांसारख्या रोजच्या उदाहरणांवरून एआय समजावणे.
- **मशिन लर्निंग प्रक्रिया :** कॉम्प्युटर उदाहरणांवरून कसे शिकतात, इमेज क्लासिफायर्सचे प्रशिक्षण आणि डेटाचा एआयच्या कार्यक्षमतेवर होणारा परिणाम.
- **व्हेन एआय गेटस् इट रॉंग :** चुकीची माहिती, डीपफेक आणि एआयच्या चुका समजून घेणे तसेच माहिती पडताळण्यासाठी ५ पायऱ्यांची पद्धत शिकणे.
- **डेटा गोपनीयता व डिजिटल सुरक्षा :** भारताच्या डिजिटल पर्सनल डेटा प्रोटेक्शन कायदा २०२३ ची ओळख आणि वापरल्या जाणाऱ्या ॲप्सच्या प्रायव्हसी पॉलिसीचे विश्लेषण.
- **प्रॉम्प्ट रायटिंग व आऊटपुट पडताळणी :** प्रभावी प्रॉम्प्ट तयार करणे, एआयने दिलेल्या उत्तरांमधील त्रुटी दुरुस्त करणे आणि स्वतःच्या विचारक्षमतेला पर्याय न मानता एआयला केवळ सहायक म्हणून वापरणे.

Pune Edition
Oct 26, 2026 Page No. 03
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

पुढारी

दहावी-बारावीच्या विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क माफ

राज्य मंडळाचे सचिव डॉ. दीपक माळी यांचे विभागीय सचिवांना स्पष्ट निर्देश

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाने दुष्काळाच्या पार्श्वभूमीवर दहावी आणि बारावीच्या परीक्षांसाठी महत्त्वाचा निर्णय घेतला आहे. राज्यातील ३०५ तालुक्यांमध्ये दुष्काळ जाहीर झाल्यानंतर मंडळाने संबंधित भागांतील विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क माफ करण्याची घोषणा केली आहे. ही माफी फक्त नियमित विद्यार्थ्यांपुरती मर्यादित नसून, दुष्काळग्रस्त भागातील पुनर्परीक्षार्थी विद्यार्थ्यांनाही लागू होणार आहे. तसे निर्देशच राज्य मंडळाचे सचिव डॉ. दीपक माळी यांनी दिले आहेत.

डॉ. माळी यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार, दुष्काळ जाहीर होण्यापूर्वीच मंडळाने दहावी व बारावीच्या परीक्षांसाठी ऑनलाइन अर्ज नोंदणी प्रक्रिया सुरू केली होती. ही प्रक्रिया अद्याप सुरूच आहे. अर्ज भरताना अनेक शाळांनी विद्यार्थ्यांकडून परीक्षा शुल्कही गोळा केले. मात्र, यापैकी काही शाळांनी गोळा केलेले शुल्क अद्याप मंडळाकडे जमा केलेले नाही. अशा परिस्थितीत विद्यार्थ्यांना अन्याय होऊ नये म्हणून मंडळाने स्पष्ट निर्देश दिले आहेत.

ज्या विद्यार्थ्यांचे शुल्क शाळांनी मंडळाकडे जमा केलेले नाही, त्यांचे शुल्क शाळांनी स्वतःच्या स्तरावरून तत्काळ परत करणे बंधनकारक आहे. मंडळाने याबाबत शाळांना औपचारिक आदेश दिले असून, शुल्काची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित शाळेच्या मुख्याध्यापकांवर टाकली आहे. मुख्याध्यापकांनी ही प्रक्रिया पारदर्शकपणे आणि तातडीने पूर्ण करावी, असे मंडळाने स्पष्ट केले आहे.

राज्य मंडळाने शाळांना सूचना केल्या आहेत की, शुल्क परत करण्याची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर संबंधित नोंदी ठेवाव्यात आणि आवश्यक तेव्हा मंडळाला अहवाल सादर करावा. विद्यार्थ्यांनी आपल्या शाळेशी संपर्क साधून शुल्क परत मिळण्याबाबत चौकशी करावी, असे आवाहनही केले आहे. या निर्णयामुळे दुष्काळग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांना परीक्षेची तयारी करताना आर्थिक चिंता कमी होईल आणि शिक्षणाच्या प्रवाहात अडथळा येणार नाही, असा विश्वास व्यक्त केला जात आहे.

विद्यार्थी आणि पालकांना मोठा दिलासा

दुष्काळग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांसाठी शुल्कमाफीची योजना लागू झाल्याने शाळांना गोळा केलेले शुल्क परत करणे भाग पडले आहे. मंडळाच्या या निर्णयाने विद्यार्थी आणि पालकांना मोठा दिलासा मिळाला आहे. विशेषतः आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत कुटुंबातील विद्यार्थ्यांना परीक्षा शुल्काचा भार कमी होणार आहे. पुनर्परीक्षार्थी विद्यार्थ्यांनाही या योजनेचा लाभ मिळणार असल्याने अधिकाधिक विद्यार्थी लाभार्थी ठरण्याची शक्यता आहे.

Pune Edition
Oct 27, 2026 Page No. 07
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

नवराष्ट्र
Pune | 27 October 2026 | Page 1

सर्व अभ्यासक्रमांना वर्षातून दोनदा सीईटी

१९ व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचा समावेश : चंद्रकांत पाटील यांची माहिती

▶ मुंबई, नवराष्ट्र न्यूज नेटवर्क. महाराष्ट्र राज्याने, प्रवेश परीक्षा आयोजित करणाऱ्या सर्व १९ अभ्यासक्रमांसाठी वर्षातून दोनदा सामायिक प्रवेश परीक्षा देण्याची सुविधा विस्तारित करण्याचा निर्णय घेतला असल्याची माहिती उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी दिली. आगामी शैक्षणिक वर्ष २०२७-२८ च्या प्रवेश सत्रापासून सुरू होणाऱ्या या सुविधेच्या विस्ताराचा उद्देश, विद्यार्थ्यांना सर्व सीईटी परीक्षांमधील त्यांचे गुण सुधारण्याची अतिरिक्त संधी देणे हा आहे; जशी ही सुविधा गेल्या वर्षी दोन सीईटी परीक्षांसाठी उपलब्ध होती. महाराष्ट्र सामायिक प्रवेश परीक्षा सेलने गेल्या वर्षी एमएचटी-सीईटी आणि एमबीए सीईटीसाठी दोन सीईटी परीक्षांची सुविधा सुरू केली होती - एक मार्चमध्ये आणि दुसरी मेमध्ये. आता ही सुविधा सर्व सीईटी परीक्षांसाठी विस्तारित केली जाईल, असे मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी सोमवारी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठात क्वांटम प्रोग्रामिंगवरील आयबीएम क्वांटमच्या 'क्विस्किट फॉल फेस्ट २०२६ उद्घाटन करताना सांगितले. पाटील म्हणाले की, या निर्णयामुळे इच्छुकांना त्यांचे सीईटी गुण सुधारण्याची आणखी एक संधी मिळेल. सर्व सीईटी परीक्षांचे आयोजन प्रमाणित करण्यासाठी सरकार सविस्तर परीक्षा नियमावलीवर काम करत आहे.

सीईटीसाठी किमान गुण वाढवण्याचा विचार

दरम्यान, एमएचटी-सीईटीद्वारे राज्यात होणाऱ्या अभियांत्रिकी प्रवेशांसाठी, इयत्ता १२वीच्या बोर्ड परीक्षेत आवश्यक असलेले किमान एकूण गुण वाढवण्याचा सरकार विचार करत आहे. सध्याची पात्रता अट इयत्ता १२वीच्या बोर्ड परीक्षेत किमान ४५% गुण ही आहे. 'तथापि, या प्रकरणाची तपासणी करण्यासाठी नेमलेली समिती आपला अहवाल सादर केल्यानंतर अंतिम निर्णय घेतला जाईल. त्यांनी प्रस्तावित केलेले बदल शैक्षणिक वर्ष २०२८-२९ पासून लागू होतील, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांना सीईटीचा अभ्यास करताना बोर्ड परीक्षेची तयारी करण्यासाठी पुरेसा वेळ मिळेल,' असे पाटील म्हणाले.

epaper.navarashtra.com

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

लोकमत

विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक शुल्क माफ करण्याबाबतही सरकार सकारात्मक : मंत्री चंद्रकांत पाटील

तात्काळ उपाययोजना करण्यावरही भर; कमवा-शिका योजनेच्या माध्यमातून आर्थिक मदत

लोकमत फॉलोअप

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : दुष्काळग्रस्त भागांतील विद्यार्थ्यांना यंदा परीक्षा शुल्क माफ करण्यात आले आहे. शैक्षणिक शुल्क माफ करण्याबाबतही सरकार सकारात्मक विचार करत आहे. तसेच भोजन, निवास व्यवस्था आणि कमवा-शिका योजनेच्या माध्यमातून अधिकाधिक विद्यार्थ्यांना आर्थिक मदत करण्यासाठी उच्च शिक्षण विभागाने पुढाकार घेतला आहे. याबाबतचा प्रस्ताव सरकारपुढे ठेवण्यात येईल, अशी माहिती राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी दिली.

दरम्यान, राज्यातील दुष्काळी स्थितीमुळे दुष्काळग्रस्त भागांतून उच्च शिक्षणासाठी शहरात आलेल्या विद्यार्थ्यांची आर्थिक कोंडी झाली आहे. शेतीचे उत्पन्न घटल्याने घरून पैसे मिळणे कठीण झाले आहे. परिणामी शहरातील निवास, भोजन आणि शिक्षणाचा खर्च भागवताना विद्यार्थ्यांची दमछाक होत आहे. ही बाब विचारात घेऊन राज्य सरकारने परीक्षा शुल्क माफीसह ठोस पावले उचलावे. यासाठी विद्यापीठांनी पुढाकार घ्यावा, अशी मागणी विद्यार्थी आणि सामाजिक संस्था-संघटनांकडून होत आहे. अशी मागणी होत असल्याचे वृत्त दैनिक 'लोकमत'ने प्रसिद्ध केले होते. त्याची दखल घेत उच्च शिक्षण मंत्र्यांनी ठोस उपाययोजना करत असल्याचे जाहीर केले आहे.

विविध पदवी अभ्यासक्रमांचे शिक्षण घेणाऱ्या सुमारे ८७ टक्के विद्यार्थ्यांना सरकारच्या विविध शिष्यवृत्ती योजनांच्या माध्यमातून आर्थिक मदत दिली जाते. त्याचप्रमाणे राज्यात मुलींचे शैक्षणिक आणि परीक्षा शुल्क माफ केले आहे. सध्या परीक्षा शुल्क माफ केले आहे. मात्र, वसतिगृह आणि मेसचे शुल्क भरण्याबाबत विद्यार्थ्यांना अडचणी येत आहेत. शुल्कमाफीचा निर्णय घेण्याबाबतची मागणी विविध घटकांकडूनही करण्यात येत आहे.

संग्रहिक छायाचित्र

शुल्कवाढ न देण्याबाबतही विचार!

व्यावसायिक महाविद्यालयांचे शुल्क निश्चितीबाबत शुल्क नियामक प्राधिकरण (एफआरए) यांना स्वतंत्र अधिकार आहेत. सध्या महाविद्यालयांकडून आगामी वर्षाच्या शुल्कवाढीचे प्रस्ताव प्राधिकरणाकडे सादर करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे. हे प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर महाविद्यालयांना शुल्कवाढ न देण्याबाबत प्राधिकरणामार्फत कार्यवाही करण्याचा विचार केला जाईल, असेही मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी सांगितले.

दुष्काळग्रस्त विद्यार्थ्यांना हवे अन्नछत्र, वसतिगृह शुल्कमाफी

> राज्य सरकार दुष्काळग्रस्त भागांतील विद्यार्थ्यांच्या पाठीशी खंबीरपणे उभे आहे. शैक्षणिक शुल्क, वसतिगृह आणि भोजनालयाचे शुल्क भरण्यात अडचणी येऊ नयेत या दृष्टीने राज्य सरकार शुल्कमाफीसह विविध पर्यायांचा विचार करीत आहे. दुष्काळाची परिस्थिती पाहून योग्य निर्णय घेण्यात येईल.
>
> **चंद्रकांत पाटील,** उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री

Pune Main
Page No. 9 Oct 27, 2026
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

लोकमत

एज्यु कनेक्ट

पुणे, मंगळवार, दि. २७ ऑक्टोबर २०२६ ७

epaper.lokmat.com

आज जागतिक अर्थव्यवस्था आणि शिक्षण क्षेत्र एका अत्यंत महत्त्वपूर्ण आणि ऐतिहासिक वळणावर उभे आहेत. आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स (एआय), रोबोटिक्स, ऑटोमेशन आणि हरित तंत्रज्ञान यांसारख्या आधुनिक घटकांमुळे जगातील प्रत्येक उद्योगाचे स्वरूप मुळापासून बदलत आहे. पूर्वीची औद्योगिक क्रांती ही प्रामुख्याने शारीरिक कष्टाच्या कामांचे ऑटोमेशन करणारी होती; परंतु आजची 'डिजिटल व एआय क्रांती' थेट मानवी बुद्धिमत्ता, विश्लेषणात्मक विचार आणि प्रशासकीय निर्णयप्रक्रियेला स्पर्श करत आहे.

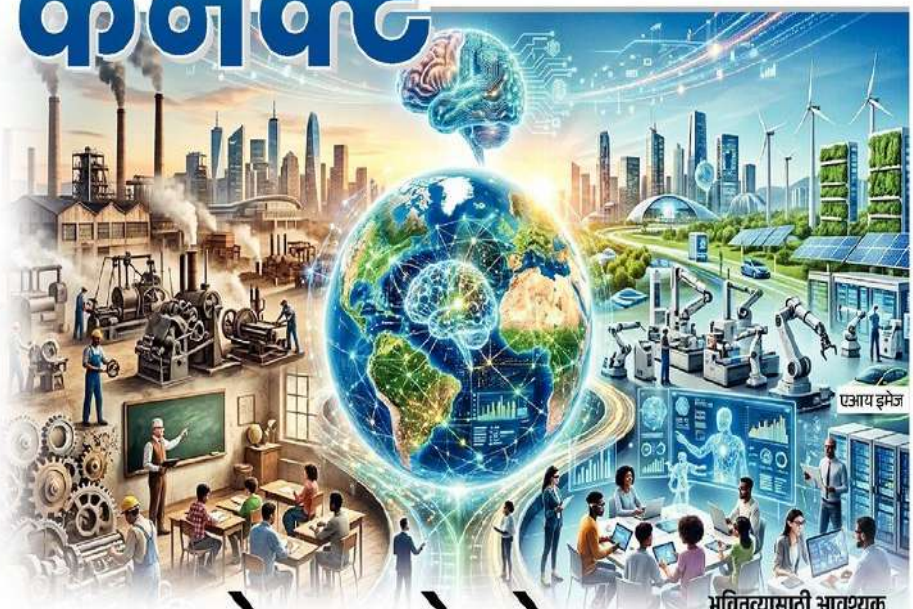

एआय इमेज

एआय विश्व

'एआय'च्या युगात रोजगाराचे नवे भविष्य आणि कौशल्यांचा महामार्ग

डॉ. पराग काळकर
प्र-कुलगुरू, पुणे विद्यापीठ

वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरमच्या 'फ्युचर ऑफ जॉब्स' अहवालानुसार, २०२५ ते २०३० या पाच वर्षांच्या कालावधीत जागतिक श्रमबाजारामध्ये सुमारे २२ टक्के संरचनात्मक उलथापालथ पाहायला मिळेल. या काळात तंत्रज्ञानाचा विस्तार आणि नवीन गरजांमुळे जगभरात तब्बल १७ कोटी नवीन रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. त्याच वेळी, ऑटोमेशन आणि जुन्या कार्यपद्धतींमुळे ९.२ कोटी पारंपरिक नोकऱ्या विस्थापित किंवा कालबाह्य होतील. याचाच अर्थ, एकंदरीत रोजगारात ७.८ कोटींची निव्वळ वाढ होणार असली, तरी या नव्या संधींचा फायदा उठवण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या कौशल्यांचे आव्हान मोठे आहे.

कौशल्यांना महत्त्व

एक शिक्षणतज्ज्ञ म्हणून मला प्रामुख्याने जाणवणारी गोष्ट म्हणजे - आता केवळ कागदी पदवी तुम्हाला उत्तम रोजगाराची हमी देऊ शकत नाही. जागतिक पातळीवर 'स्किल-बेस्ड हायरिंग' ही संकल्पना वेगाने रुजत आहे. कंपन्या आणि उद्योग आता उमेदवाराच्या सीव्हीवर असणाऱ्या पदवीपेक्षा त्याच्याकडे असणारी प्रत्यक्ष कौशल्ये, काम करण्याची क्षमता आणि नवनवीन गोष्टी शिकण्याची तयारीला सर्वाधिक प्राधान्य देत आहेत.

संशोधनानुसार, २०३० पर्यंत कामगारांच्या मूळ कौशल्यसंचामधील तब्बल ३९ टक्के कौशल्ये बदललेली असतील किंवा कालबाह्य ठरतील. आज कार्यरत असलेल्या १०० पैकी ५९ कर्मचाऱ्यांना (सुमारे ६० टक्के) येत्या पाच वर्षांत री-स्किलिंग किंवा अप-स्किलिंग कराचे लागणार आहे. उद्योजकांच्या मते, व्यवसायाच्या विस्तारात आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाचा स्वीकार करण्यात 'योग्य कौशल्यांचा अभाव' हा ६३ टक्के कंपन्यांसमोर सर्वांत मोठा अडथळा ठरत आहे.

नव्या संधींची शिखरे आणि कालबाह्य होणारे क्षेत्र

बदलत्या काळात रोजगाराच्या संधींचे स्वरूप कसे असेल, हे समजून घेणे महत्त्वाचे आहे.

१ वेगाने वाढणारी क्षेत्रे : एआय व डेटा सायन्स : आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स स्पेशलिस्ट, बिग डेटा ॲनालिस्ट, डेटा इंजिनिअर आणि सायबर सिक्युरिटी तज्ज्ञ यांना आगामी काळात अनन्यसाधारण मागणी असेल.

ग्रीन इकॉनॉमी (हरित क्षेत्र) : हवामान बदलाचे आव्हान आणि 'नेट-झिरो' उद्दिष्टांमुळे नूतनीकरणक्षम ऊर्जा इंजिनिअर, ईएसजी सल्लागार आणि पर्यावरणतज्ज्ञांची गरज मोठ्या प्रमाणावर वाढणार आहे.

केअर व पायाभूत अर्थव्यवस्था : वाढत्या वयोवृद्ध लोकसंख्येमुळे आरोग्य सेवा, परिचारिका, शिक्षण, लॉजिस्टिक आणि शेती या पारंपरिक परंतु मूलभूत क्षेत्रांमध्ये प्रत्यक्ष रोजगाराचे प्रमाण मोठे राहील.

२ घट होणारी क्षेत्रे : दैनंदिन कारकून पद्धतीची कामे, डेटा एंट्री, बँक टेलर, कॅशिअर आणि टपाल सेवा यांमधील नोकऱ्या ऑटोमेशनमुळे कमी होत आहेत. तसेच, जनरेटिव्ह एआयच्या विकासामुळे प्राथमिक स्तरावरील ग्राफिक डिझायनिंग, रूटीन कंटेंट रायटिंग आणि मूलभूत ग्राहक सेवा यांसारख्या कामांवरही परिणाम होत आहे.

सारांश व शैक्षणिक संस्थांची जबाबदारी

भविष्यातील या बदलांचे स्वागत करण्यासाठी आपल्या शैक्षणिक संस्था, विद्यापीठे आणि उद्योग जगताने एकत्र येण्याची गरज आहे.

केवळ पारंपरिक अभ्यासक्रम शिकवून चालणार नाही, तर विद्यार्थ्यांना प्रात्यक्षिक ज्ञान, एआय साक्षरता आणि उद्योगधंद्यांशी थेट संपर्क उपलब्ध करून दिला पाहिजे. विद्यार्थी आणि तरुण मित्रांना माझी एकच सांगणे आहे - 'एआय'ला तुमचा शत्रू मानू नका, तर त्याला तुमचा सक्षम सहकारी बनवा! जे तरुण स्वतःला सतत अपडेट ठेवतील, नवनवीन कौशल्ये शिकतील आणि मानवी संवेदनशीलता जपत तंत्रज्ञानाचा वापर करतील, त्यांच्यासाठी भविष्यातील जग हे अफाट संधींचे माहेरघर ठरेल.

'एजेंटिक एआय' आणि कामाच्या पद्धतीतील क्रांती

आज आपण केवळ 'चॅटबॉट'च्या पुढे जाऊन 'एजेंटिक एआय'च्या युगात प्रवेश करत आहोत. पूर्वीचे एआय सॉफ्टवेअर फक्त दिलेल्या प्रश्नांचे उत्तर देत असे; परंतु 'एजेंटिक एआय' स्वतःहून एखाद्या उद्दिष्टाचा पाठपुरावा करू शकते.

उदा. शैक्षणिक प्रवेश प्रक्रिया, बँक कर्ज प्रक्रिया किंवा कॉर्पोरेट प्रशासनात एआय एजंट अर्जदारांच्या कागदपत्रांची पडताळणी करणे, अर्जांचे गुणोत्तर ठरवणे आणि पुढील प्रक्रिया आपोआप पूर्ण करणे अशी कामे करत आहेत. यामुळे मानवी कर्मचाऱ्यांना क्लिष्ट आणि वेळखाऊ कारकुनी कामांतून मुक्ती मिळून, अधिक संवेदनशील आणि धोरणात्मक निर्णय घेण्यावर लक्ष केंद्रित करता येत आहे.

भवितव्यासाठी आवश्यक ५ प्रमुख कौशल्ये

भविष्यातील आव्हानांचा सामना करण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी आणि नोकरदारांनी खालील कौशल्यांवर भर दिला पाहिजे:

१. विश्लेषणात्मक व सर्जनशील विचार : एआयने दिलेली माहिती योग्य की अयोग्य, हे पारखण्यासाठी मानवी विश्लेषणाची गरज राहील.

२. एआय व डिजिटल साक्षरता : एआय टूल्स आणि डेटा सायन्सचा आपल्या क्षेत्रात कसा वापर करावा, याचे ज्ञान असणे अनिवार्य आहे.

३. अनुकूलता व लवचिकता : वेगाने बदलणाऱ्या वातावरणात स्वतःला जुळवून घेण्याची क्षमता.

४. सतत शिकण्याची वृत्ती : शिक्षण कधीही थांबता नाही; आयुष्यभर नवीन कौशल्ये आत्मसात करण्याची सवय लावून घेतली पाहिजे.

५. भावनिक बुद्धिमत्ता व नेतृत्वगुण : मानवी संवेदना, सहानुभूती-सांघिक नेतृत्वास एआय मानवाची जागा घेऊ शकत नाही.

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

उच्च शिक्षण संस्थांचे आता निष्पत्तीआधारित 'नॅक' मूल्यांकन

'नॅक'च्या कार्यकारी परिषदेचे अध्यक्ष प्रा. नागेश्वर राव यांची माहिती

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : 'देशातील उच्च शिक्षण संस्थांना 'नॅक' मूल्यांकन बंधनकारक असूनही आतापर्यंत देशातील केवळ १६ टक्के महाविद्यालये आणि ४० टक्के विद्यापीठांचेच मूल्यांकन झाले आहे. उर्वरित शिक्षण संस्थांना प्रक्रियेत सामावून घेण्यासाठी मूल्यांकन प्रक्रिया अधिक सुलभ आणि वेगवान करून नवी रचना लागू करण्यात येत आहे. आता विद्यार्थ्यांचे प्रत्यक्ष यश, शिक्षण आणि रोजगाराच्या संधी अशा निष्पत्ती आधारित पद्धतीने मूल्यमापन केले जाणार आहे,' अशी माहिती राष्ट्रीय मूल्यांकन आणि अधिस्वीकृती परिषदेच्या (नॅक) कार्यकारी परिषदेचे अध्यक्ष प्रा. नागेश्वर राव यांनी दिली.

सिंबायोसिस आंतरराष्ट्रीय अभिमत विद्यापीठातर्फे आयोजित आशिया-पॅसिफिक गुणवत्ता नेटवर्क (एपीक्यूएन) शैक्षणिक परिषदेच्या उद्घाटनावेळी डॉ. राव बोलत होते. उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील, 'सिंबायोसिस'चे संस्थापक-अध्यक्ष डॉ. शां. ब. मुजुमदार, 'एपीक्यूएन'च्या अध्यक्षा डॉ. गॅलिना मोटोव्हा, विद्यापीठाच्या कुलपती डॉ. विद्या येरवडेकर, कुलगुरू डॉ. रामकृष्णन रमण या वेळी उपस्थित होते.

डॉ. राव म्हणाले, 'एक विद्या एक देश धोरणांतर्गत केंद्रीय माहितीचा वापर करून 'नॅक' मूल्यांकन प्रक्रिया अधिक पारदर्शक, विश्वासार्ह करण्यात आली आहे. शैक्षणिक संस्थांचे मूल्यांकन केवळ पायाभूत सुविधांवर नव्हे, तर प्रत्यक्ष शैक्षणिक परिणामांवर आधारित असले पाहिजे. पूर्वीच्या प्रक्रियेत ६० टक्के भर संस्थांमधील भौतिक सुविधा आणि पायाभूत घटकांवर होता. मात्र, मोठे परिसर आणि अत्याधुनिक सुविधा म्हणजेच दर्जेदार शिक्षण असे नाही. विद्यार्थ्यांची कामगिरी हा शिक्षणाच्या गुणवत्तेचा खरा निकष आहे. विद्यार्थ्यांची रोजगारक्षमता, कौशल्य, जीवनातील सकारात्मक बदल अशा प्रश्नांच्या आधारे मूल्यांकन झाले पाहिजे. संस्थांनी संगणकीय शिक्षण, कौशल्यविकास आणि प्रत्यक्ष कामातून प्रशिक्षण देणाऱ्या योजनांचा प्रभावी वापर केला पाहिजे. उच्च शिक्षणाचा दर्जा उंचावण्यासाठी पारदर्शकता, उत्तरदायित्व आणि सातत्यपूर्ण सुधारणा आवश्यक आहेत.'

विद्यार्थी आणि त्यांचे भविष्य शिक्षणाच्या केंद्रस्थानी असले पाहिजे. विद्यापीठांनी विद्यार्थ्यांना ज्ञान, व्यावहारिक कौशल्ये आणि स्वतंत्रपणे विचार करण्याची क्षमता दिली पाहिजे. त्यामध्ये शिक्षकांची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची आहे. शिक्षकांना सातत्याने नवनवीन ज्ञान आत्मसात करण्यासाठी आणि व्यावसायिक कौशल्ये विकसित करण्यासाठी प्रोत्साहन दिले पाहिजे. शिक्षणाचा दर्जा उंचावण्यासाठी, विद्यार्थ्यांना अधिक चांगल्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय शैक्षणिक सहकार्यही महत्त्वाचे आहे.

- **चंद्रकांत पाटील**, राज्याचे उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री

Loksatta 31.10.2026

News Paper Clippings During October 2026

Section: Research

फ्रान्सिस हॅल्झेन यांना भौतिकशास्त्राचे नोबेल

एपी, स्टॉकहोम

फ्रान्सिस हॅल्झेन यांना मंगळवारी भौतिकशास्त्रातील नोबेल पुरस्कार जाहीर झाला. 'आइसक्यूब न्युट्रिनो ऑब्झर्वेटरी'मधील योगदान आणि खगोलभौतिकीय उत्पत्तीच्या उच्च ऊर्जा न्युट्रिनोच्या शोधासाठी हा पुरस्कार जाहीर झाला.

''फ्रान्सिस हॅल्झेन यांनी आपल्याला एक खूप चांगले उपकरण दिले असून, संशोधक आणि अभियंत्यांच्या आंतरराष्ट्रीय टीमचे नेतृत्वही केले आहे. त्यांच्या चिकाटीने आणि वैज्ञानिक दृष्टिकोनाने खगोलशास्त्राचा नवा प्रकार समोर आला आहे,'' असे मत भौतिकशास्त्रासाठीच्या नोबेल पुरस्कार समितीचे अध्यक्ष मार्क पीअर्स यांनी व्यक्त केले. हॅल्झेन यांनी समितीबरोबर फोनवरून संवाद साधला. ''नोबेल पुरस्कारासाठी माझ्या नावाची घोषणा अनपेक्षित होती. मला अजिबातच त्याची अपेक्षा नव्हती,'' असे हॅल्झेन म्हणाले. हॅल्झेन हे मूळचे बेल्जियमचे असून, सध्या अमेरिकेतील विस्कॉन्सिन मॅडिसन विद्यापीठाशी संलग्न आहेत.

गेल्या वर्षी भौतिकशास्त्रातील नोबेल 'क्वांटम टनेलिंग'वरील संशोधनासाठी तीन शास्त्रज्ञांना जाहीर झाले होते.

हॅल्झेन यांनी काय केले?

शास्त्रज्ञ ज्या कणांना विश्वाचे 'संदेशवाहक' मानतात; अशा न्यूट्रिनोच्या एका दुर्मीळ गटाचा हॅल्झेन यांनी अभ्यास केला. विश्वाची उत्पत्ती कशी झाली, याचे संकेत हे कण देतात. दक्षिण ध्रुवावरील न्यूट्रिनोबाबतचे त्यांचे संशोधन १९८०च्या दशकापासून सुरू आहे.

लो

अतिसूक्ष्म कॉस्मिक कणांचे रहस्य उलगडल्याने जगाची उत्क्रांती कशी झाली याचे धागेदोरे सापडू शकतात, असे शास्त्रज्ञांना वाटते.

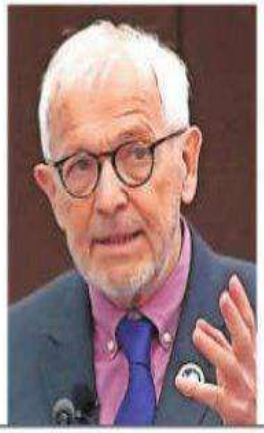

'आइसक्यूब न्युट्रिनो ऑब्झर्वेटरी' काय आहे?

- ही एक अंटार्क्टिकामधील संशोधन संस्था आहे. या संस्थेमधील विस्कॉन्सिन मॅडिसन विद्यापीठ ही प्रमुख संस्था आहे. न्यूट्रिनो हे सूक्ष्म कण असतात. त्यांचे वस्तुमानही अतिशय कमी असते.
- हे कण सगळीकडे असतात. सूर्यासारख्या ताऱ्यामधून ते मोठ्या प्रमाणावर बाहेर पडतात आणि आपल्या शरीरातून सेकंदाला अब्जावधी असे कण आरपार होतात. हे कण दिसत नाहीत.
- हे कण जेव्हा कशावर तरी आदळतात, त्या वेळी जो प्रकाश अथवा भारित कण तयार होतात, त्यांचा अभ्यास करून शास्त्रज्ञ या कणांबाबत अनुमान काढतात.

Loksatta 7.10.2026

News Paper Clippings During October 2026

Section: Research

पुढारी

पुढारी ANCHOR

रेणूच्या 'मिरर इमेज'चे शंभर वर्षे जुने कोडे उलगडणाऱ्यांना नोबेल

फ्रान्सच्या हेन्री कागन, जपानच्या केन्सो सोई यांच्या संशोधनाचा गौरव

- काही रेणूंची दोन रूपे असतानाही सजीवांमध्ये एकाच रूपाचे वर्चस्व का? याचा उलगडा
- विशिष्ट 'मिरर इमेज' रेणू अचूकपणे तयार करण्याचा मार्ग खुला झाल्याने औषधनिर्मिती झाली सुलभ

स्टॉकहोम : वृत्तसंस्था

रेणूच्या 'मिरर इमेज'चे शंभर वर्षे जुने कोडे उलगडणारे फ्रान्सचे हेन्री बी. कागन आणि जपानचे केन्सो सोई यांना २०२५ चा रसायनशास्त्रातील नोबेल पुरस्कार जाहीर झाला आहे. २००३ चे हे संशोधन आहे. हे कोडे उकलण्यातील पहिला महत्त्वाचा टप्पा कागन यांच्या १९८६ मधील संशोधनातून आला.

आपल्या डाव्या आणि उजव्या हातांच्या आरशातील प्रतिमेसारखे काही रेणू एकसारखे असतात. त्यांना 'कायरेल' रेणू म्हटले जाते. विशेष म्हणजे, सजीवांच्या शरीरातील प्रथिने तयार करणारी अमिनो आम्ले अशा दोन रूपांत अस्तित्वात असली तरी निसर्गात आणि आपल्या पेशींमध्ये त्यापैकी जवळपास केवळ एकाच रूपाचा वापर होतो. मात्र, प्रयोगशाळेत अशाच रेणूंची निर्मिती केली असता दोन्ही रूपे साधारणत: ५०-५० टक्के तयार होतात. जीवनाच्या रसायनशास्त्रात एका रूपाचे वर्चस्व कसे निर्माण झाले असावे, हे रसायनशास्त्रज्ञांसमोरील शंभर वर्षांहून अधिक काळ असलेले कोडे कागन आणि सोई या शास्त्रज्ञांनी उलगडले आहे.

हेन्री बी. कागन आणि केन्सो सोई

कागन आणि सोई यांच्या संशोधनामुळे रेणूंच्या निर्मितीला मिळाली नवी दिशा

या संशोधनाचे महत्त्व औषधनिर्मितीसह अनेक क्षेत्रांत आहे. औषधांच्या रेणूंच्या दोन आरशातील प्रतिमांपैकी एक शरीरावर अपेक्षित परिणाम करू शकते तर दुसरी कमी प्रभावी किंवा काहीवेळा घातक परिणाम करू शकते. त्यामुळे औषधनिर्मितीत विशिष्ट रूपाचा रेणू अचूकपणे तयार करणे अत्यंत महत्त्वाचे ठरते. कागन आणि सोई यांच्या संशोधनामुळे अशा 'एकाच हाताच्या' रेणूंची निर्मिती करण्यासाठी रसायनशास्त्रज्ञांना नवी दिशा मिळाली आहे.

'नॉन-लिनिअर इफेक्टस् अँड ऑटोकॅटॅलिसिस इन असिमेट्रिक ऑर्गेनिक सिंथेसिस' या संशोधनासाठी त्यांना हा पुरस्कार देण्यात आला आहे. हे कोडे उकलण्यातील पहिला महत्त्वाचा टप्पा कागन यांच्या १९८६ मधील संशोधनातून पुढे आला. रासायनिक अभिक्रियेला दिशा देण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या 'कॅटॅलिस्ट'मध्ये एका प्रकारच्या रेणूचे प्रमाण थोडे अधिक असेल तर तयार होणाऱ्या उत्पादनातही तितकाच फरक दिसेल, अशी अपेक्षा होती. मात्र, कागन यांनी 'नॉन लिनिअर इफेक्ट' दाखवून दिला. काही परिस्थितींमध्ये सुरुवातीला केवळ थोडेसे अधिक असलेले एक रूप अभिक्रियेनंतर अपेक्षेपेक्षा कितीतरी अधिक प्रमाणात तयार होऊ शकते. म्हणजेच, रासायनिक प्रक्रियेत छोट्या असमतोलाचे मोठ्या असमतोलात रूपांतर होऊ शकते.

यानंतर केन्सो सोई यांनी हा परिणाम आणखी पुढे नेला. त्यांनी 'ऑटोकॅटॅलिसिस' म्हणजेच स्वउत्प्रेरणावर आधारित अभिक्रियेचा मार्ग दाखवून दिला. या प्रक्रियेत अभिक्रियेत तयार होणारे उत्पादनच पुढील अभिक्रियेसाठी उत्प्रेरकाचे काम करते. सुरुवातीला योगायोगाने एका प्रकारच्या रेणूचे प्रमाण किंचित जास्त तयार झाले तर तेच पुढे त्याच प्रकारच्या अधिक रेणूंच्या निर्मितीला चालना देते. प्रत्येक टप्प्यावर हा फरक वाढत जातो. २००३ मध्ये सोई यांनी अखेरीस अशी अभिक्रिया साध्य केली, ज्यात आरशातील दोन संभाव्य प्रतिमांपैकी केवळ एकाच रूपाची निर्मिती झाली. अशा प्रकारे निसर्गात दिसणाऱ्या 'एकाच हाताच्या' रेणूंची निर्मिती प्रयोगशाळेतही साध्य होऊ शकते, हे सिद्ध झाले.

Pune Edition
Oct 08, 2026 Page No. 02
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During October 2026

Section: Education

आर्थिक संकटावर उपाययोजना; दोघांना नोबेल

एपी, स्टॉकहोम

अमेरिकी अर्थशास्त्रज्ञ रॉबर्ट ई. हॉल आणि मायकेल वूडफोर्ड यांना सोमवारी अर्थशास्त्रातील नोबेल जाहीर झाले. त्यांनी सरकार आणि मध्यवर्ती बँकांना मदत करणाऱ्या प्रारूपांवर जे काम केले, त्याची दखल घेण्यात आली. त्यांच्या या कार्यामुळे ऊर्जासंकट, महागाई यांसारख्या आर्थिक संकटांचे व्यवस्थापन करणे सरकारला सोपे झाले.

'अर्थशास्त्रातील त्यांनी केलेल्या कामामुळे सरकारला धोरणे आखणे सोपे झाले आणि आर्थिक चढ-उतारांचा सामना करता आला. मोठी आर्थिक संकटे पूर्वीपेक्षा अधिक परिणामकारकतेने हाताळता आली. साथीचे आजार आणि नुकतेच उद्भवलेल्या ऊर्जा संकटाच्या काळात त्याचा उपयोग झाला,' असे 'रॉयल स्वीडिश ॲकॅडमी ऑफ सायन्सेस'ने म्हटले आहे.

हॉल हे कॅलिफोर्नियातील स्टॅनफोर्ड विद्यापीठाशी संलग्न असून, वूडफोर्ड हे न्यूयॉर्कमधील कोलंबिया विद्यापीठाशी संलग्न आहेत. ''हा माझा खूप मोठा सन्मान आहे. मला अनपेक्षितपणे मिळालेला हा पुरस्कार आहे,'' अशी प्रतिक्रिया मायकेल वूडफोर्ड यांनी पुरस्कार जाहीर झाल्यावर दिली.

व्यापक पातळीवरील अर्थव्यवस्थेला स्थैर्य आणण्यासाठी सूक्ष्म पातळीवर पाया भक्कम करण्याचे श्रेय रॉबर्ट ई. हॉल आणि मायकेल वूडफोर्ड यांना देण्यात येते.

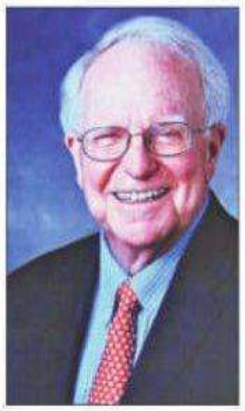

प्रारूपाचा जगभरात वापर

आर्थिक विज्ञान पुरस्कार समितीचे अध्यक्ष जॉन हॅसलर यांनी एका निवेदनात म्हटले आहे की, "दोन्ही शास्त्रज्ञांनी प्रारूपांसाठी सैद्धांतिक पाया आपल्याला दिला आहे. त्याचा वापर जगभरातील मध्यवर्ती बँका आणि सरकारे करीत आहेत. या प्रारूपांमुळे ऊर्जा संकट किंवा कुटुंबांच्या उपभोग्य क्षमतेत अचानक बदल होणे अशा आर्थिक संकटांचा सामना करण्यासाठी आपण आज अधिक तयार आहोत."

Loksatta 13.10.2026

Condolence Message

आपल्या महाविद्यालयातील सेवानिवृत्त सहकारी श्री. विठ्ठल कदम यांचे वृद्धप काळाने दि.२९.१०.२०२६ रोजी दुःखद निधन झाले. ते अनेक वर्ष पतपेढीचे संचालक होते, तसेच फिजिक्स विभागात कार्यरत होते. कैलासवासी विठ्ठल कदम यांना मॉडर्न महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या वतीने भावपूर्ण श्रद्धांजली.

श्रीराम जय राम जय जय राम...!

श्रीराम जय राम जय जय राम....!

श्रीराम जय राम जय जय राम.....!

Upcoming Events

November 2026

MON	TUE	WE	THU	FRI	SAT	SUN
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14 ***Pandit Nehru Jayanti*** 	15***Birsa Munda Jayanti***
16	17	18	19 ***Indira Gandhi Jayanti & Rashtriya Ekatmata Din*** 	20	21	22
23	24	25	26 ***Samvidhan Diwas***	27	28	29
30						

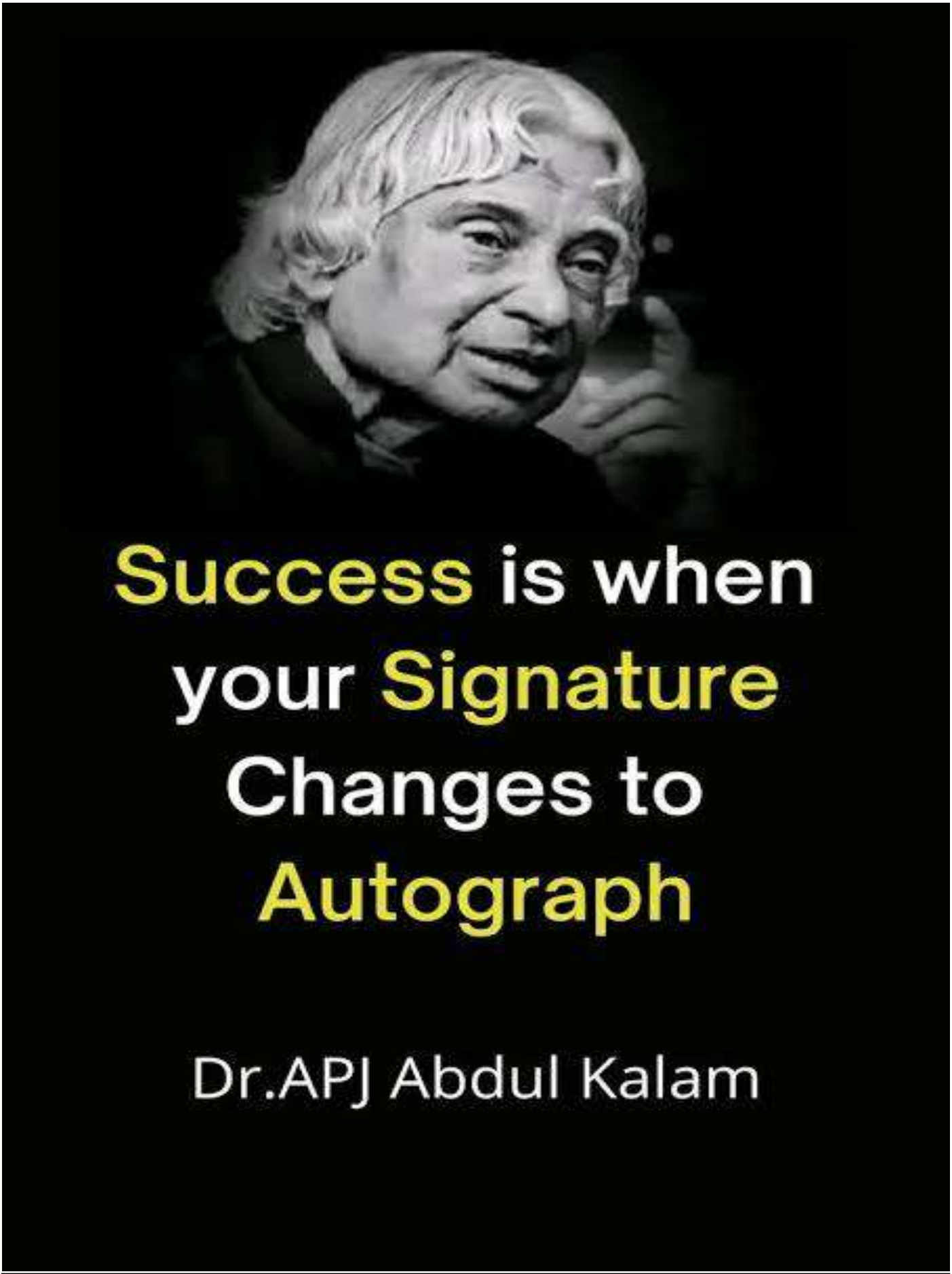

Other than the Photos of Modern College Pune-5 and Event Photos, Newspaper clipping images, all other images in this Bulletin Issue are downloaded from Google Images., Pinterest, Freepik.com